

در سوگ بانوی آب ها

ای زلال کوثر، ای آینه پاکی، چرا برهوت این جهان خاکی لیاقت میزبانی چشمه سار همیشه جاری روشنائی تو را نداشت؟ این سوال تا ابدیت ادامه می یابد و جواب...
تو را ریحانه الرسول نامیده اند، مادر پدر، بانوی آب و آفتاب و... این القاب برای کسی است که نامش بزرگترین نام هاست: فاطمه. این روزها که همه داغ دار پهلوی شکسته ات به صعب ترین نامردمی ها می گرییم یک صدا فریاد می زنیم: ای بانوی هر دو جهان، اگر تمام عالم سیاه پوش شود سزاوار است چرا که داغ بانوی آب ها تا همیشه تازه است. بانویی که فریاد بی صدایش تا ابد در گوش تاریخ پیچیده است.

به دعوت کتاب هفته صورت گرفت

هم اندیشی ناشران و معاون فرهنگی وزارت ارشاد

یکشنبه ۱۹ خرداد ۱۳۸۷
۴ جمادی الثانی ۱۴۲۹، ۸ ژوئن ۲۰۰۸
شماره ۱۳۴، پیاپی ۷۸۵
صفحه ۲۰، تومان

ISSN:1029-3345

صاحب امتیاز: خانه کتاب
سردبیر: پدرام پاک آیین
نشانی: خیابان انقلاب اسلامی
خیابان برادران مظفر جنوبی، کوچه
خواجه نصیر، پلاک ۱۰، طبقه چهارم
تلفن: ۴-۶۶۹۶۱۵۱
سازمان آگهی ها: ۲۲۵۵۲۴۶
چاپ: ایرانچاپ

www.ketabehafteh.ir

فراخوان ارسال آثار به جایزه گام اول

خانه کتاب برای برگزاری دومین دوره جایزه گام اول فراخوان داد. در این فراخوان آمده است: شاعران و نویسندگانی که در ۳۰ سال اخیر متولد شده اند در صورتی که نخستین کتابشان در سال ۱۳۸۶ منتشر شده باشد، می توانند با ارسال حداقل سه نسخه از آثارشان در این جایزه شرکت کنند. بنابراین گزارش حوزه های شرکت در این جایزه نیز به دو بخش تقسیم شده است. در اولین حوزه پدید آورندگان مجموعه شعر یا داستان کوتاه بلند و رمان برای کودکان و نوجوانان و در دومین حوزه پدید آورندگان این آثار در بخش بزرگسالان مجاز به شرکت هستند. متقاضیان شرکت در این جایزه می توانند آثار خود را تا آخر مردادماه به نشانی تهران، خیابان انقلاب اسلامی، بین صبا و فلسطین، شماره ۱۱۷۸، طبقه اول ارسال کنند.

۲

ناشران از رویکردهای نمایشگاه بیست و دوم می گویند

فروش بعد از نمایش

هنوز چند هفته از پایان یافتن نمایشگاه بیست و یکم نگذشته که بسیاری از کارشناسان و صاحب نظران حوزه نشر، اهالی قلم و حتی علاقه مندان کتاب به فکر افتاده اند تا مگر به واسطه هم اندیشی و بازخوانی ویژگی های نمایشگاه های پیشین، ساز و کاری کاربردی و علمی برای برگزاری هر چه بهتر نمایشگاه بیست و دوم، پیشنهاد کنند. طبعاً اگر گزارش شماره پیشین کتاب هفته را دیده باشید، اظهار نظرهای ناشرانی چون نشر ققنوس، اختران، قدیانی، هاشمی، نوید شیراز و... را در مورد رویکردهای نمایشگاه بین المللی کتاب تهران خوانده اید. قضیه از جایی شروع شد که یکی از ناشران طی گفت و گویی خواستار حذف بخش فروش از نمایشگاه بین المللی کتاب تهران شده و پیشنهاد کرده بود که نمایشگاه بین المللی کتاب براساس استانداردهای برخی نمایشگاه های بین المللی نظیر فرانکفورت تنها به عرضه و نمایش کتاب بپردازد. از سوی دیگر برخی از ناشران هر گونه تغییر رویکرد در ساختار اجرایی نمایشگاه بین المللی کتاب تهران را با ضریب خطای بالا، موجب متضرر شدن صنعت و اقتصاد نشر کشور دانسته بودند. اما در این میان ناشران دیگری نیز بودند که بر تقویت جنبه نمایشگاهی در یک بازه زمانی تاکید داشتند و بر این باور بودند که می توان یک مرحله گذار برای نمایشگاه در نظر گرفت و طبعاً با این پیش فرض هم از امکانات موجود برای تقویت جنبه های نمایشگاهی نمایشگاه کتاب تهران سود جست و هم به گونه ای برنامه ریزی کرد که

۱۰

با مصطفی دلشاد تهرانی درباره «آزادی حقوق انسانی در نهج البلاغه»

آینه حق نما

«آزادی و حقوق انسانی در نهج البلاغه» و «دین و دینداری در نهج البلاغه» دو عنوان کتاب به قلم مصطفی دلشاد تهرانی است که به تازگی توسط نشر همراه روانه بازار کتاب شده است. مصطفی دلشاد تهرانی از جمله محققان و پژوهشگران حوزه علوم دینی است که ضمن تحقیق و تالیف در حیطه های مختلف علوم دینی، بیشترین تلاش خود را در شناخت و معرفی مباحث و مقوله های جدید علوم اجتماعی و علوم انسانی در نهج البلاغه قرار داده و تاکنون آثار فراوانی در این زمینه منتشر کرده است. در کارنامه این استاد دانشکده علوم حدیث، آثاری مانند «دولت آفتاب» را می بینیم که درباره اندیشه سیاسی و سیره حکومتی حضرت علی (ع) است. از دیگر آثار او می توان به کتاب «حکومت حکمت» که مبحث حکومت در نهج البلاغه را مطرح می کند، «ارباب امانت» که اخلاق اداری در نهج البلاغه را مورد نظر قرار می دهد و «طایر فرخ بی» که درباره کمالات انسانی در نهج البلاغه است، اشاره کرد.

۱۴

معمولا در این طور کارها چند درصد اشتباه هم دیده می شود.

چه کار کنیم که همان درصد کوچک اشتباه هم در کتاب نماند؟ هرچه بتوانیم اشتباه نکنیم، بهتر است. اصلا کار جمعی هم می تواند بی اشتباه دربیاید. آنچه نمی تواند بی اشتباه دربیاید، کاری است که یک نفر انجام می دهد و الا کاری که جمعی می کنند، واقعا چه اشکالی دارد که کاری بکنیم اصلا بی اشتباه دربیاید؟ یکی از اساسی ترین کارها در باب استقلال، توجه به زبان ملی است. زبان فارسی باید مورد توجه پیگیرانه و دلسوزانه علما و ادبای ما قرار گیرد. این زبان، علاوه بر این که زبان ممتاز و پیشرفته و تحول یافته در طول چند قرن است و زبان فرهنگ و ادب و هنر در طول قرن های متمادی بوده، امروز زبان انقلاب و زبان اسلام است و می تواند با خودش یک پیام جدید را به آن کسانی که می خواهند آن پیام را فراگیرند و درک کنند برساند، بنابراین، روی زبان فارسی بایستی بسیار اهتمام و کار بشود.

بیانات رهبر معظم انقلاب در دیدار اعضای دایرة المعارف اسلامی ۱۳۶۸/۷/۳۰

ناگفته های امام(ره)

از زبان آیت الله ناصر یزدی

کتاب ناگفته های حضرت امام خمینی(ره) از زبان آیت الله محمد رضا ناصر یزدی در شهر کرد رونمایی شد.

علی گرجی - رئیس شورای هماهنگی تبلیغات اسلامی چهارمحال و بختیاری - در مراسم رونمایی از این اثر گفت: کتاب ناگفته های حضرت امام(ره) مجموعه خاطرات آیت الله محمد رضا ناصر یزدی، یار دیرین بنیانگذار کبیر انقلاب اسلامی و از جمله همراهان آن بزرگوار به هنگام تبعید به ترکیه، عراق و فرانسه است که با شمارگان دوهزار نسخه چاپ شده است.

او افزود: موضوعات این کتاب شامل ویژگی های شخصیتی حضرت امام خمینی(ره)، مکارم اخلاقی ایشان و توصیه های بنیانگذار کبیر انقلاب اسلامی به مردم و مسئولان است.

آیت الله محمد رضا ناصر یزدی - نماینده ولی فقیه در چهارمحال و بختیاری - نیز در این مراسم گفت: در این کتاب، سبکتهایی که حضرت امام(ره) در سال های قبل از انقلاب و به ویژه دوران تبعید متحمل شدند، ایستادگی آن یار سفر کرده مقابل ایادی استکبار و حوادث تلخ و شیرین هجرت های تاریخی آن حضرت به شیوایی بیان شده است.

آیت الله محمد رضا ناصر یزدی از حوزه علمیه قم همراهی با حضرت امام(ره) را آغاز و پس از پیروزی انقلاب به عنوان نماینده ایشان در سپاه پاسداران انقلاب اسلامی استان یزد منصوب شد. او از سال ۶۷ تاکنون به عنوان نماینده حضرت امام(ره) و نماینده ولی فقیه و امام جمعه شهر کرد در چهارمحال و بختیاری حضور دارد.

با حضور وزیر ارشاد، معاونان و جمعی از هنرمندان در حسینیه جماران صورت گرفت

تجدید میثاق اهالی فرهنگ با امام راحل (ره)

و بعد هم کاپیتالیسم و انقلاب را بار بار در اقتصاد در جامعه معرفی می کند. مارکسیسم در دنیای ما شکست خورده است اما ۴۰ سال پیش در جامعه ما دین از نگاه ماتریالیستی و مارکسیستی قرائت می شد و این به قدری پر دامنه بود که بزرگان دین دائما به هم هشدار می دادند که مواظب باشید ذهنتان از زاویه مارکسیسم تبعیت نکند.

وی ادامه داد: گذار همه آن دوره ها که مورد نظر آن اندیشمندان بود از دوره هایی است که با یک تحول اقتصادی شکل می گیرد. انقلاب ما یک انقلاب فرهنگی بود و هیچ کدام از آن قواعدی را که مارکسیست ها پیش بینی می کردند دربر نداشت. جامعه فقط با شعار فرهنگی و بازگشت به خویش خویش شکل می گیرد و پیشتر انقلاب دینداران هستند.

در این دیدار که معاونان فرهنگی، مطبوعاتی، سینمایی و هنری وزارت ارشاد حضور داشتند پیش از سخنان وزیر ارشاد، گروه کر دفتر موسیقی معاونت هنری این وزارتخانه سرود "خمینی ای امام" را اجرا کرد.

عزیز ایران ترسیم کردند و نشان دادند و این، مقدمه شکل گیری فرهنگ و هنر پس از انقلاب شد. ما میراث دار هدیه گرانبهایی هستیم که امام(ره) به جامعه ما هبه کرد. وظیفه این است که ارزش های واقعی که امام(ره) در عناوین فرهنگ و هنر به میان ما آوردند مکرر کنیم و راه پیشوا و مقتدای امروزمان را پیش رو قرار دهیم و پشت سر این چهره فرهنگی و شاخص همه عرصه های فرهنگی ادامه مسیر دهیم.

در ادامه این مراسم حجت الاسلام و المسلمین سید حسن خمینی با گرامیداشت یاد شهدای رسانه، فرهنگ و هنر در زمان انقلاب اسلامی گفت: اگر انقلاب های جهان را تقسیم بندی کنیم و انواع مختلف انقلاب ها را بر شمریم می بینیم که انقلاب ها به علل مختلفی شکل گرفته اند؛ برخی انقلاب ها در شرایطی شکل گرفته اند که جامعه به شدت گرسنه بوده و همین است که می گویند آن اندیشمندان غربی که بعدها نظریه اش در شرق به اجرا درآمد (کارل مارکس) همه انقلاب ها را به نوعی معلول فضای اقتصادی جامعه می دانست که از کمون اولیه شروع می شود و بعد به برده داری می رسد بعد فئودالیسم

دوشنبه گذشته وزیر فرهنگ و ارشاد اسلامی و معاونان وی، مدیران مسئول مطبوعات، اصحاب رسانه و جمعی از اهالی فرهنگ و هنر ضمن حضور در حسینیه جماران و دیدار با حجت الاسلام سید حسن خمینی، با آرمان های امام راحل(ره) تجدید میثاق کردند.

در ابتدای این دیدار، محمد حسین صفار هرندی وزیر فرهنگ و ارشاد اسلامی در سخنانی گفت: مهم ترین درسی که از امام آموختیم، نگاه به هستی به گونه ای دیگر بود. آنچه که مشهور زمانه بود چیزی بود و آنچه که امام به ما آموخت متفاوت از مشهورات بیجای زمانه بود و این سبب شد ایشان به عنوان یک شخصیت تحول آفرین در تاریخ و در زمره اولیای الهی قرار گیرد بی آنکه جزو معصومان باشد.

وی افزود: کار بزرگ امام(ره) این بود که جلوه ای از نگرش صحیح به جهان را پیش روی جهانیان قرار داد و استمرار یک نگاه منطبق فلسفی که بیش از ۲۰۰ سال بود که جدایی انسان از آسمان و معبودش را ترویج می کرد به پایان برد و مردم را متوجه حرکت حول محور خداوند کرد. بعد از آن، آنچه به عنوان انسان محوری تبلیغ می شد جای خود را به شرافت انسان در ذیل عنایت پروردگار و ماموریتی که به انسان سپرده است، داد. انقلاب اسلامی این ندا را فریاد کرد و ملت ما آن را پذیرفت و از آن پس، دامنه گسترش این تفکر را در جهان شاهد بودیم و طرفه اینکه هر چه زمان گذشته بر بالندگی این تفکر افزوده شده است.

وزیر فرهنگ و ارشاد اسلامی افزود: "حق بزرگی که امام(ره) بر گردن جامعه ایرانی و اسلامی ما دارد ناشی از کاری است که ایشان برای احیای قشرهای مختلف جامعه پس از پیروزی انقلاب اسلامی انجام دادند. پیش از انقلاب ظلم مضاعفی به فرهنگ و هنر می شد. آنجا که تصویری از هنرمند و هنر ارائه می شد تصویر دل آزاری بود که در جشن هنر شیراز برپا می شد به گونه ای که حتی صدای همکاران خودشان را هم در می آورد. امام آموختند و تعریفی از فرهنگ و هنر در نسبت با اعتقادات دینی و هویت ملی ملت

انتشار نخستین جلد دایرة المعارف بزرگ اسلامی در لندن

نخستین جلد از دایرة المعارف بزرگ اسلامی با ترجمه انگلیسی در لندن منتشر می شود. این دایرة المعارف با عنوان تخصصی Encyclopedia Islamica (دایرة المعارف اسلامی) با نظارت پروفسور ویلفرد مادلونگ، شرق شناس و اسلام شناس شهیر جهان و سررواستاری دکتر فرهاد دفتری منتشر می شود.

این دایرة المعارف را موسسه انتشارات بریل در شهر دانشگاهی لیدن هلند منتشر خواهد کرد و جمعی از دایرة المعارف نویسان ایران و جهان در تهیه این اثر همکاری می کنند. کلیفورد بازورث، هرمان لندت، سید صادق سجادی، احمد پاکتچی، رضا شاه کاظمی و گروهی از ویراستاران، مترجمان و پژوهشگران جوان همکار دکتر دفتری در موسسه مطالعات اسلامی لندن از جمله مترجمان این اثر بزرگ هستند. ترجمه انگلیسی این اثر تاکنون به جلد سوم رسیده و ترجمه مجلد های دیگر و همچنین ترجمه عربی آن در حال انجام است. به گفته پژوهشگران و فعالان حوزه دایرة المعارف نویسی و به ویژه دایرة المعارف اسلامی، این اثر دومین دانشنامه تخصصی دانشگاهی اسلامی در طول تاریخ مطالعات اسلامی در جهان است و رویکردهای متفاوتی در مقایسه با همتای اروپایی خود اتخاذ خواهد کرد؛ رویکردهایی که عمدتاً ریشه در بافت فرهنگی جهان اسلام دارند. به عقیده پژوهشگران، ترجمه و انتشار این اثر بزرگ به زبان انگلیسی و از سوی یک ناشر بزرگ اروپایی، تحول بزرگی در حوزه فرهنگ ایرانی و اسلامی و حوزه دانشنامه نگاری به شمار می آید.

سفرنامه حج دانشجویی در کتاب الکترونیک

سفرنامه های دانشجویان حج عمره به صورت کتاب الکترونیک منتشر می شود.

قادر دلاور نژاد، کارشناس واحد جشنواره های اداره کل امور فرهنگی وزارت علوم با اعلام این خبر گفت: سفرنامه های دست نویس دانشجویان عمره گذار برای دسترسی عموم به صورت کتاب الکترونیک ارایه خواهد شد.

وی ادامه داد: تاثیر امسال سفرنامه های دانشجویان عمره گذار با مشخصات و عکس دانشجویان، روی سایت www.tavalodino.com قرار خواهد گرفت.

فراخوان ارسال آثار به جایزه گام اول

خانه کتاب برای برگزاری دومین دوره جایزه گام اول فراخوان داد.

در این فراخوان آمده است: شاعران و نویسندگانی که در ۳۰ سال اخیر متولد شده اند در صورتی که نخستین کتابشان در سال ۱۳۸۶ منتشر شده باشد، می توانند با ارسال حداقل سه نسخه از آثارشان در این جایزه شرکت کنند.

بنابراین گزارش حوزه های شرکت در این جایزه نیز به دو بخش تقسیم شده است. در اولین حوزه پدید آورندگان مجموعه شعر یا داستان کوتاه بلند و رمان برای کودکان و نوجوانان و در دومین حوزه پدید آورندگان این آثار در بخش بزرگسالان مجاز به شرکت هستند.

متقاضیان شرکت در این جایزه می توانند آثار خود را تا آخر مردادماه به نشانی تهران، خیابان انقلاب اسلامی، بین صبا و فلسطین، شماره ۱۱۷۸، طبقه اول ارسال کنند.

شایان ذکر است دبیرخانه جایزه اول از ناشران نیز خواسته است با ارسال نخستین کتاب پدید آورندگان جوان در این حرکت فرهنگی سهمی شوند.

نامزدهای آثار دینی و کودک و نوجوان کتاب فصل

کتاب های راه یافته به مرحله دوم داوری حوزه دین در گروه های علوم قرآنی و حدیث، سیره معصومین (ع)، اسلام، فقه و اصول، کلام، اخلاق، عرفان و ادیان دیگر از سوی دبیرخانه جایزه کتاب فصل اعلام شدند.

در گروه علوم قرآنی و حدیث کتاب های مکاتب تفسیری نوشته علی اکبر بابایی، آفتاب از قرآن کریم ترجمه حسین صابری و قصه و قصه گوئی در اسلام ترجمه مهدی محبتی به عنوان نامزدهای کتاب فصل به مرحله دوم داوری راه یافتند.

ناشران این کتاب هابه ترتیب سمت، علمی فرهنگی و چشمه بودند.

در گروه سیره معصومین (ع) نیز کتاب جهاد الشیعه فی العصر العباسی الاول تصحیح سامی الغریری منتشر شده از سوی مؤسسه دارالکتب الاسلامی به عنوان نامزد دریافت جایزه معرفی شده است.

همچنین در گروه اسلام کتاب اسلام سنتی در دنیای متجدد ترجمه محمد صالحی از انتشارات دفتر نشر و پژوهش سهروردی امتیاز لازم را برای راه یافتن به مرحله دوم داوری کسب کرده است.

از میان کتاب های منتشر شده زمستان ۸۶ در گروه فقه و اصول، کتاب های المبسوط فی فقه الامامیه تصحیح و نشر مؤسسه نشر اسلامی، تطور اجتهاد در حوزه استنباط نوشته محمدابراهیم جناتی از انتشارات امیرکبیر، از ژرفای مکاسب نوشته جواد فخار طوسی از نشر کنج معرفت و ماده شانزدهم کنوانسیون زنان از نگاه فقه شیعه نوشته مریم محمدی از دفتر تبلیغات اسلامی شعبه خراسان رضوی به مرحله دوم داوری راه یافتند.

در گروه کلام کتاب های علم پیشین الهی و اختیار انسان نوشته محمدتقی سهرابی فراز انتشارات وثوق، عقل و دین از دیدگاه ملاصدرا و برخی فیلسوفان صدرایی معاصر نوشته عباس نیکزاد از ناشران امیرکبیر و پژوهشگاه حوزه و دانشگاه، رجعت بازگشت بزرگ در هنگام ظهور نوشته حسین شهیمیری از پژوهشگاه فرهنگ و معارف و تاریخ و عقاید ماتریدیه نوشته سیدلطف الله جلالی از مرکز تحقیقات و مطالعات ادیان و مذاهب از نظر داوران واجد شرایط

لازم برای یافتن به مرحله دوم داوری بودند. در گروه اخلاق تزکیه نفس نوشته سیدمحمد شفیعی مازندرانی از دفتر نشر فرهنگ اسلامی، کتاب غیبت ترجمه مجتبی عزیزی از انتشارات جمکران و گروه عرفان هستی شناسی عرفانی از دیدگاه میرزا هاشم اشکوری نوشته علی فضلی از نشر ادیان و مواجهه عرفانی نوشته حسین روحانی نژاد از پژوهشگاه فرهنگ و اندیشه اسلامی نیز به مرحله دوم داوری راه یافتند.

همچنین در گروه ادیان کتاب های اسطوره های موازی ترجمه عباس مخبر از نشر مرکز، باور به خدا ترجمه مسعود خیرخواه از نشر علم و شبیه سازی از دیدگاه آیین کاتولیک و اسلام نوشته سیدحسن اسلامی از مرکز تحقیقات و مطالعات ادیان و مذاهب به مرحله دوم داوری راه یافتند.

مولفان کودک و نوجوان در بخش نهایی

در عین حال ۱۶ کتاب داستان و شعر کودک و نوجوان نیز به مرحله دوم راه یافته اند. در بخش داستان تألیفی، کتاب های روبان قرمز به دور کره زمین ناصر یوسفی از قطره، دزد یک چشم و شاه خل ها عباس قدیر محسنی از سروش و کاش کمی بزرگتر بودم اکبر صحرائی از انتشارات

علمی فرهنگی به مرحله دوم داوری راه یافتند. در گروه داستان ترجمه میلیون ها شهلا انتظاریان از افق، به کبوترها اجازه نده اتوبوس برانند زهرا احمدی از کانون پرورش فکری کودکان و نوجوانان، زیر آسمان بزرگ مجید عمیق از نشر علمی و فرهنگی، پرنیان و پسرک کیوان عبیدی آشتیانی از انتشارات افق، بزرگ ترین گل دنیا مهرا ن فرهاد زادگان از خورشید خانم، همه چیز با یک تماشا شروع شد منوچهر صادق خانباجانی از سروش، هالینکا مژگان کلهر از پیدایش و دیوید کاپرفیلد محسن سلیمانی از افق امتیاز لازم را برای راه یافتن به مرحله دوم داوری جایزه کتاب فصل کسب کردند.

در گروه شعر هم کتاب های روی تخته سیاه جهان با گچ نور بنویس سروده عرفان نظرا آهاری از نور و نار، او برادر من است سروده جعفر ابراهیمی از قدیانی، کوزن سبز سروده محمدسعید میرزایی از پیدایش، عشق های لنگه به لنگه سروده عباس ترن از پیدایش به مرحله دوم جایزه کتاب فصل راه یافتند. چهارمین دوره جایزه کتاب فصل (ویژه زمستان) یکشنبه ۲۶ خرداد ماه در سرای دائمی اهل قلم برپا می شود.

انتشار تازه ترین شماره گزارش جمهور

سی و چهارمین شماره گزارش جمهور ضمیمه فصلنامه تخصصی نامه دولت اسلامی منتشر شد. این نشریه که از سوی مرکز پژوهش و اسناد ریاست جمهوری منتشر

می شود در این شماره به رویکردها و دستاوردهای منزلت زنان و خانواده در دولت نهم پرداخته است.

در سخن نخست این شماره آمده است: رویکرد دولت نهم به زنان، فراتر از نگرش های سطحی به این جمعیت اثرگذار بوده و متضمن تحکیم بنیان خانواده به مثابه ارزشمندترین کانون تربیت و تعالی ابناء بشر از سویی و تقویت نقش مدیریتی بانوان و تاثیرگذاری آنان بر روند تصمیم گیری در عرصه های مختلف جامعه اسلامی از دیگر سو است. مطالب این شماره گزارش جمهور از سوی مرکز زنان و خانواده ریاست جمهوری و معاونت پژوهشی مرکز پژوهش و اسناد ریاست جمهوری تهیه و تدوین شده است.

چاپ ترجمه قرآن به روسی و چینی

شرکت چاپ و نشر بین الملل وابسته به سازمان تبلیغات اسلامی در غرفه بازار جهانی کتاب بیست و یکمین نمایشگاه بین المللی کتاب تهران، در پی مذاکراتی که با یک ناشر آمریکایی صورت داد، موفق به واگذاری امتیاز چاپ ترجمه روسی و چینی قرآن های شرکت چاپ و نشر بین الملل به شرکت انتشاراتی آمریکایی شد.

همچنین در راستای این قرارداد تفاهمنامه چاپ ترجمه انگلیسی کتاب های خدا در قرآن، تعلیم اساسی اسلام و نماز چیست؟ هم با درج اسم، آرم و نشانی و تابعیت شرکت چاپ و نشر بین الملل در شناسنامه و پشت کتاب ها توسط ناشر آمریکایی به امضا رسید.

رئیس دانشگاه تهران تاکید کرد

نوآوری در منابع مکتوب، نیاز جدی دانشگاه ها

به گفته رئیس دانشگاه تهران، دانشگاهی که نتواند در منابع نوآوری داشته باشد، از قید حیات ساقط است.

دکتر فرهاد رهبر، رئیس دانشگاه تهران، تربیت نیروی جوان دانشجو، تألیف منابع درسی و غیردرسی، ترجمه آثار خارجی، تحقیق و پژوهش در تمام علوم و انتشار آثار تحقیقاتی را از جمله وظایف دانشگاه در حل مسائل جامعه دانست.

رهبر افزود: از مهم ترین اقداماتی که گروه های موجود در دانشگاه باید انجام دهند، حرکت به سوی گسترش رشته های مورد نیاز دانشگاه، رشته های میان رشته ای و فراهم آوری منابع این رشته هاست. با این اقدام، علاوه بر حفظ و ارتقای جایگاه دانشگاه، پاره ای از مشکلات و مسائل دانشگاه حل خواهند شد.

وی با تأکید بر لزوم پویایی گروه ها، خاطر نشان کرد: ماندگاری گروه های یک دانشگاه، زمانی معنا پیدا می کند که پویایی داشته باشند و اگر گروهی نتواند در ارائه و به روزآوری منابع پرمحتوا و با کیفیت دانشگاه، تأثیر و پویایی خود را حفظ کند، از قید حیات ساقط است و چنانچه این سلول بنیادی بمیرد، دانشگاه نیز خواهد مرد.

رئیس دانشگاه تهران با اشاره به اینکه جامعه و صنعت اعتماد لازم را به دانشگاه ها ندارند، تصریح کرد: این دیدگاه به دست توانمند استادان رشته علوم اجتماعی با نگرش حقیقت گرایانه و موثر کتاب در این زمینه، تحقیق و بررسی مسائل جامعه و برگزاری همایش هایی در این باره، اصلاح خواهد شد.

وی افزود: مسئولان باید احساس کنند که دانشگاه می تواند مسائل جامعه را حل کند و با این روش، پذیرش جنبه های انتقادی کتاب های رشته های علوم اجتماعی نیز برای مسوولان قابل قبول تر خواهد بود. رئیس دانشگاه با تأکید بر دانشگاه علمی دانشگاه تهران، گفت: همه مسوولان و استادان برای حفظ و ارتقای این جایگاه در جهان، باید تلاش کنیم و یکی از این راه ها، افزایش کیفیت تألیف و ترجمه کتاب هاست. دکتر رهبر با اشاره به جایگاه برجسته استادان دانشکده علوم اجتماعی خاطر نشان کرد: یک یک اعضای هیات علمی این دانشکده، از توانمندی خاصی در تمامی زمینه های تدریس، تحقیق، ترجمه، تألیف و تربیت نیروی انسانی و جوان کشور برخوردارند که با یاری دانشجویان مقاطع کارشناسی ارشد و دکتری می توانند تحولی عظیم در جامعه و حضوری موثر در عرصه بین المللی ایجاد کنند.

خانه کتاب منتشر کرد

خلاصه مقالات همایش مولو

خیابان انقلاب بین فلسطین و صباي جنوبی
شماره ۱۱۷۸

ایمان درماني

اثر: دکتر نصرالله حکمت

خ انقلاب - خ دوازدهم فروردین
خ وحید نظری - پلاک ۲۳۴
۶۶۴۶۸۰۱۰

قابل توجه نویسندگان و ناشران محترم

مندوق مهر امام رضا در نظر دارد

به نویسندگان و ناشرانی که در دو زمینه:

۱- سیره و زندگی امام علی بن موسی الرضا (ع)

۲- فرض الحسنة و تأثیرات اقتصادی آن

صاحب آثار ارزشمند باشند پس از ارزیابی اثر، جوایز نفیس تقدیم نماید.

لذا از بیداد آوردن آثار فاخر در زمینه های فوق دعوت می شود دو نمونه از آثار خود را حداکثر تا تاریخ ۸۷/۳/۲۸ به نشانی: تهران - ابتدای خیابان فرست شیرازی، نبش خیابان پیام آوران - روابط عمومی مندوق مهر امام رضا (ع) یا مندوق پستی ۱۴۸۸۱۳۷۹۱ به نام روابط عمومی مندوق مهر امام رضا (ع) ارسال نمایند.

(آثار ارسال شده عودت داده نمی شود)

روابط عمومی مندوق مهر امام رضا (ع)

خریداری ۱۰۰ هزار کتاب از سوی سازمان میراث فرهنگی

سال گذشته نزدیک به یکصد هزار نسخه کتاب و نشریات مختلف با موضوعات مرتبط با حوزه میراث فرهنگی و گردشگری از ناشران خریداری و در سطح کشور توزیع شده است.

به گفته رئیس اداره کل فرهنگی و حمایت از تشکل های معاونت فرهنگی سازمان میراث فرهنگی، صنایع دستی و گردشگری، این اقدام در راستای حمایت و تشویق ناشران به انتشار کتاب در سه حوزه میراث فرهنگی، گردشگری و صنایع دستی صورت گرفته است.

افشین کرمی در این باره گفت: تحویل کتاب به توزیع کننده طرف قرارداد با سازمان میراث فرهنگی، صنایع دستی و گردشگری برای فروش در تهران و شهرستان ها مهم ترین کاری است که در این حوزه صورت گرفته است. وی خاطر نشان کرد: توزیع مستقیم کتاب به شهرستان ها برای فروش در غرفه ها و فروشگاه های سازمان میراث فرهنگی، صنایع دستی و گردشگری استان نیز در این راستا انجام شده است.

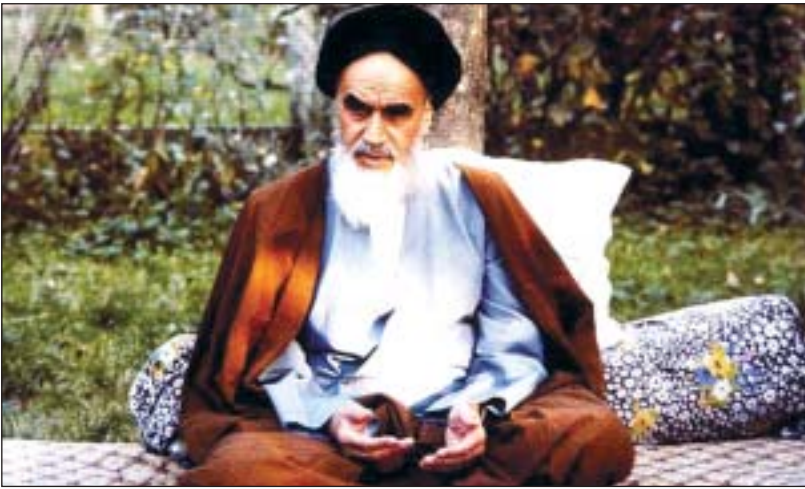
وی همچنین از خرید پنج عنوان کتاب در سال گذشته خبر داد و گفت: نقشه خوانی جهانگردی، آشتی با تاریخ و مردم شناسی مید و مجموعه دو جلدی مثنوی معنوی از سوی معاونت فرهنگی میراث خریداری شده است.

رئیس اداره کل فرهنگی و حمایت از تشکل های معاونت فرهنگی سازمان میراث فرهنگی، صنایع دستی و گردشگری با اشاره به چاپ پنج عنوان کتاب در حوزه میراث فرهنگی در سال گذشته اظهار داشت: مجموعه قوانین، مقررات، آئین نامه و معاهدات سازمان میراث فرهنگی، گردشگری و صنایع دستی، کتاب نماد ایران با تالیف دکتر محمدجواد پور، کتاب شهر سوخته اثر دکتر سید منصور سید سجادی پژوهشگر معروف شهر سوخته، عنوانی برخی از این کتاب ها هستند. کرمی اضافه کرد: حاصل تحقیقات چهار ساله باستان شناسی و کاوش در منطقه تاریخی بیستون نیز در کتابی با عنوان بیستون چاپ شده و کتاب نغمه آزادی هم یکی دیگر از کتاب های منتشر شده توسط معاونت فرهنگی میراث در سال گذشته بوده است.

وی شمار کتاب های اهدایی به مقامات دانشگاهی، نهادهای دولتی، مساجد و دیگر مراکز فرهنگی از طرف معاونت فرهنگی سازمان میراث فرهنگی، صنایع دستی و گردشگری در طول سال گذشته را ۵۰ هزار نسخه اعلام کرد.

در هم اندیشی جایگاه عرفان در فعالیت های فرهنگی خارج از کشور تاکید شد

انتشار اندیشه عرفانی امام (ره) در گستره جهانی

برجسته آن تاگور - شاعر معروف بنگالی - است. محمدا باقر کریمیان نیز درباره اندیشه های اخلاقی و عرفانی امام (ره) از سنت درسی تا انتشار جهانی با طرح این پرسش توضیح داد: آیا عرفان و اخلاق امام (ره) به وسیله هر شخصی قابل ترویج می تواند باشد یا نه؟ و از سوی آیا عرفان و اخلاقی ویژه شخصیت امام (ره) با پیام ها و بیاناتشان در انقلاب اسلامی به صورت طبیعی می توانسته در همه جای دنیا تسری پیدا کند؟

کریمیان افزود: در بسیاری از مناطق که تحت تأثیر انقلاب بوده اند، کشور ما را به نام انقلاب امام خمینی (ره) می شناسند. اندیشه امام (ره) و انقلاب جاذبه معنوی را به وجود آورده است و اخلاق و اندیشه عرفانی ایشان از سنت درسی تا انتشار جهانی ادامه یافته، به ویژه در مناطقی مثل هند و اسپانیا. حضور اندیشه و عرفان امام (ره) باعث شد امکان انتشار معارف عمیق اسلامی در چنین مناطقی فراهم شود و تأثیر خود را در دنیا داشته باشد.

شدن، توفیق بزرگی است هر چند جهانی شدن را بد معنا کرده ایم. جهان به گونه ای پیوسته است که اگر چیز خوبی در جایی باشد، سایر قسمت ها هم از آن بهره مند خواهند شد. فکر و فرهنگ در این عرصه می تواند جای خود را باز کند و عصر جهانی شدن را باید به فال نیک گرفت. ما دینی داریم که از آغاز اعلام کرده است می خواهد جهانی شود و در نهایت، انسان در جست و جوی چیزی که از دست داده است، بر خواهد آمد.

در ادامه، فتح الله مجتبیایی هم در سخنانی درباره جلوه هایی از عرفان اسلامی - ایرانی در شبه قاره سخن گفت و عنوان کرد: برای هندوها اتحاد بین مسلمانان بسیار جالب توجه بود. عرفان یعنی دریافت معنا و مبانی که در حرکات و رفتار دینی است. این اتحاد مسلمانان باعث شد هندوهای آن منطقه به اسلام گرایش پیدا کنند. عرفان اسلامی در ادبیات عرفانی هندوها نیز مؤثر بود. جریان جدیدی را ایجاد کرده است که تا امروز ادامه دارد و یکی از نماینده های

هم اندیشی جایگاه عرفان در فعالیت های فرهنگی خارج از کشور با تأکید بر عرفان امام خمینی (ره) یکشنبه گذشته در مجتمع امام خمینی (ره) سازمان فرهنگ و ارتباطات اسلامی برگزار شد.

در این هم اندیشی، رئیس سازمان فرهنگ و ارتباطات اسلامی در سخنانی گفت: عرفان مکتبی است که تفسیری مبتنی بر عشق از جهان ارائه می دهد و چگونگی رسیدن به ذات هستی را بیان می کند. از سوی، تزکیه نفس را هم ابزار اصلی خود اعلام می کند.

سید مهدی مصطفوی خاطر نشان کرد: کتاب های عرفانی بخش قابل توجهی از مطالب دینی و ادبیات قدیم و جدید ما ایرانیان را تشکیل می دهند. نادیده گرفتن آثاری چون منطق الطیر عطار، مرصاد العباد نجم الدین رازی، آثار گراندقدر سهروردی، اسرار التوحید ابوسعید ابوالخیر و مثنوی معنوی و صدها کتاب دیگر از عارفانی که در آسمان پرستاره دین و دیانت این مرز و بوم بالیده اند، کار غیر ممکن است. او در ادامه متذکر شد: خوشبختانه رهبر فقید انقلاب اسلامی که در آستانه سالگرد ارتحال ملکوتی ایشان به سر می بریم، به موازات دقت نظری که در مقولاتی چون فقه، سیاست و اجتماع داشتند، خود از عرفای تراز اول جامعه ما و جهان اسلام به شمار می روند. دیوان اشعار امام (ره) مملو از ظرایف عرفانی است و همه از کتاب هایی چون: سرالصلوه و اربعین حدیث یا شرح دعای سحر و تفسیر سوره حمد ایشان مطلعیم. همین طور می دانیم که امام (ره) تعلیقاتی بر کتاب با عظمت فصوص الحکم ابن عربی که در مباحث عرفانی جایگاهی بس عظیم دارد، نگاشته اند.

سیدحیی یرثی نیز در سخنانی با موضوع دین یا عرفان توضیح داد: درباره بررسی جایگاه این دو در جامعه مان، ابتدا باید راهکارها بررسی و موارد مثبت و منفی نقد شود. قرار گرفتن در عصر جهانی

با حضور جمعی از اهالی رسانه رونمایی شد

تازه ترین کتاب دکتر معتمدنژاد

برویم آن را درس بدهیم و دیگری شیوه دکتر معتمدنژاد است که کتاب های او چند سال سبک و سنگین شده، در موردش بحث شده، به روز شده و در نهایت منتشر شده است. این درسی است که به ما نشان می دهد نباید کار تألیف کتاب را سرسری بگیریم.

در پایان، جلد اول کتاب تکنولوژی های نوین ارتباطی توسط کاظم معتمدنژاد - پدر علم ارتباطات ایران - رونمایی شد و او در سخنانی گفت: یکی از دلایل موفقیت نسبی من، همکلاسی های خوب بودند که اینها باعث شدند معلم کوچکی باشم. پیش از این کتاب، چند سال پیش در دانشگاه علامه طباطبایی، قرار شد حقوق ماهواره ای پخش مستقیم تلویزیون را تألیف کنیم. چند ماه روی آن کار کردیم و قرار شد این کتاب منتشر شود؛ ولی فکر کردیم انتشار آن در ایران هنوز زود است و به همین دلیل فکر کردیم اول کتاب تکنولوژی های نوین ارتباطی را منتشر کنیم. او در ادامه افزود: تألیف این کتاب در سال ۸۳ به پایان رسید؛ ولی نداشتن بودجه، چاپ آن را به تعویق انداخت.

این استاد ارتباطات از انتشار آثار جدیدش در حوزه ارتباطات خبر داد و گفت: جلد سوم و سبیل ارتباط جمعی، ارتباطات بین المللی، کتاب حقوق ارتباطات و جلد دوم حقوق حرفه ای روزنامه نگاری از جمله آثاری هستند که اغلب آنها مراحل نهایی چاپ را سپری می کنند و به زودی منتشر خواهند شد. در پایان این نشست به عنوان نخستین جلسه از سلسله برنامه های زرین قلم فرهنگسرای رسانه، هدیه ای به رسم یادبود به دکتر کاظم معتمدنژاد اهدا شد.

۴۲ ساله معتمدنژاد بازگشته و او دوران جوانی علمی را طی می کند.

مهدی فرقانی نیز در این نشست در سخنانی یادآور شد: از شیوه تألیف این کتاب توسط استاد معتمدنژاد می توان دودرس گرفت؛ یکی این که با مراجعه مستقیم به کتاب های او و استفاده مستقیم از محتوای این منابع و دیگر از این حیث که او با تأخیر کتاب منتشر می کند، متوجه و سواس علمی او می شویم. کمتر کتابی از او وجود دارد که سال ها قبل درش را نگفته باشد و به چالش کشیده باشد و ما باید از این شیوه بسیاری از چیزها را یاد بگیریم.

وی همچنین تصریح کرد: برای تألیف کتاب دو شیوه وجود دارد؛ یکی این که کتابی را بنویسیم و بعد

نشست رونمایی از جلد اول کتاب تکنولوژی های نوین ارتباطی با نام از تلگراف و تلفن تا بی سیم و رادیو نوشته کاظم معتمدنژاد هفته گذشته برگزار شد.

مهدی محسنیان را در این نشست گفت: معتمدنژاد نظام ارتباط جمعی ایران را تدوین کرد و این نظام را با دقت نوشت که برای کل رسانه ها لازم است. این نظام ارتباط جمعی کتاب نشده است؛ ولی باید به آن توجه کرد. این نظام می گوید باید چه کرد تا از این سردرگمی رها شد.

این استاد دانشگاه در ادامه افزود: آرزو می کنم کتاب تکنولوژی های نوین ارتباطی ادامه یابد و مجله های بعدی آن منتشر شود. امروز شور علمی

اعتبار بن الکترونیک کتاب تا پایان دوره دانشجویی

نعمتی به اعتبار اولیه ۲۰ تا ۵۰ هزار ریالی این کارت ها اشاره کرد و گفت: بن ها به صورت نیم بها برای دانشجویان تدارک دیده شده که به هیچ عنوان رایگان نیست و اعتبار کارت هایی که به دانشجویان تحویل داده می شود دو برابر مبلغی است که دانشجویان برای دریافت یا شارژ کارتشان می پردازند.

وی با بیان اینکه کارت ها تا پایان دوره دانشجویی اعتبار دارند، گفت: دانشجویانی که دوره تحصیلات تکمیلی آنان امسال به پایان می رسد و در حال فارغ التحصیلی هستند نیز می توانند کارت خرید کتاب دریافت کنند، اما پس از پایان اعتبار، قادر به شارژ مجدد آن نخواهند بود.

به گزارش این کارشناس ارتباطات و همکاری های فرهنگی اداره کل امور فرهنگی وزارت علوم یادآور شد: کارت هایی که بین دانشجویان توزیع نشده در اختیار دانشگاه هاست و طی مهر ماه امسال، در مرحله دوم توزیع می شود.

دریافت بن الکترونیک خرید کتاب در سال جاری فقط یک بار صورت می گیرد و توزیع مرحله اول کارت ها تا ۳۰ خرداد ماه سال جاری توسط اداره امور فرهنگی دانشگاه ها انجام می شود.

رقیه نعمتی، کارشناس ارتباطات و همکاری های فرهنگی اداره کل امور فرهنگی وزارت علوم، تحقیقات و فناوری با اعلام این خبر گفت: توزیع مرحله دوم این کارت ها نیز در مهر ماه سال جاری است که پس از این تاریخ، صدور کارت جدید فقط برای دانشجویان جدیدالورود انجام می شود. وی با بیان اینکه فقط برای کسانی که کارت اعتباری خرید کتاب در دست دارند امکان شارژ مجدد وجود دارد، یادآور شد: برای دانشجویان مشغول به تحصیلی که تا پایان خرداد ماه برای دریافت بن کارت اقدام نکنند، تا پایان دوره تحصیلی کارت صادر نخواهد شد.

نیمی از دست‌نوشته‌های تاریخ علم به ایرانیان تعلق دارد

سازمان‌های استاندارد و مطمئن جهت نگهداری و تحقیق قرار دهند.

رئیس کتابخانه ملی با اشاره به دست‌نوشته‌هایی که طی سال گذشته در اختیار این سازمان قرار گرفته، بیان داشت: «در اوایل سال گذشته دست‌نوشته‌هایی از سید محمد کاظم یزدی که حاشیه‌نویس بود در خصوص دوره مشروطیت و یا دست‌نوشته دیگری از شهید مدرس حاوی یادداشت‌های روزانه وی در زندان‌ها کشف شد».

اشعری ادامه داد: «طی بررسی این یادداشت‌ها مشخص شد که شهید مدرس به زندانبان خود منطق آموزش می‌داده است». رئیس کتابخانه ملی گفت: «طی چند هفته گذشته پس از چندین سال تلاش، قرآنی را به سازمان منتقل کردیم که نشانه‌ای از اوج هنر ایرانی و اسلامی در اوایل دوره قاجار بوده است». اشعری افزود: «پس از انتقال این قرآن با ارزش به سازمان، دست‌هایی از خارج قصد داشتند با پرداخت پول‌های کلان این اثر را از کشور خارج کنند اما نگذاشتیم اتفاقی که برای شاهنامه طهماسبی افتاد و هر برگ آن در خارج به فروش رسید برای این قرآن نیز رخ دهد».

که در این بخش نیز از ایرانیان داخل و خارج از کشور خواسته شده مدارک تاریخی خود را به صورت‌های مختلف نظیر اهدا، فروش، امانی و... در اختیار

تاثیر گذار ایرانی اختصاص داده است. وی یادآور شد: «بسیاری از مستندات تاریخی کشور در اختیار مردم و در شرایط نامناسب قرار دارد

به گفته علی‌اکبر اشعری تا قبل از ظهور چاپ ۹۰ درصد از دست‌نوشته‌های علمی بر جای مانده متعلق به حوزه ایران و اسلام و ۵۰ درصد متعلق به ایران است.

مشاور فرهنگی رئیس جمهور و رئیس کتابخانه ملی در جریان مراسم افتتاحیه کنگره زندیه در شیراز اظهار داشت: «ایران گذشته تاریخی علمی افتخارآمیز و تاثیر گذاری در تمدن بشری دارد و برای اثبات هر چه بیشتر این مسئله در مجامع بین‌المللی به اسناد و مدارک معتبر علمی نیازمندیم».

وی تصریح کرد: «غرب در صدد است در کتاب‌های تاریخی خود مبدا ظهور علم را از مشرق به قرن ۱۸ و ۱۹ در غرب تغییر دهد و در این مورد کتاب‌های بسیاری نیز به چاپ رسانده و برای اینکه در این مورد بتوانیم تاثیر دانشمندان ایرانی در تمدن جهانی را در عرصه‌های جهانی به اثبات برسانیم به مدارک و منابع علمی نیازمندیم». اشعری تاکید کرد: «در این زمینه در شورای عالی انقلاب فرهنگی کمیته‌ای به نام فرهنگ و تمدن ایرانی اسلامی تشکیل شده که بخشی از فعالیت خود را به طراحی کتاب‌های درسی در آموزش و پرورش و دو واحد دانشگاهی در خصوص تاریخ

راه اندازی کتابخانه مقاومت در دانشگاه‌ها

مدیرکل امور فرهنگی وزارت علوم از راه‌اندازی کتابخانه مقاومت در دانشگاه‌ها با همکاری بنیاد حفظ آثار و نشر ارزش‌های دفاع مقدس خبر داد.

دکتر محسن اسلامی با بیان این خبر گفت: «از بنیاد حفظ آثار و نشر ارزش‌های دفاع مقدس درخواست کرده‌ایم برای راه‌اندازی کتابخانه مقاومت (کتابخانه پایدار) در دانشگاه‌ها همکاری کند به این ترتیب که در دانشگاه‌ها فضایی در اختیار بنیاد برای ایجاد کتابخانه مقاومت قرار داده شود».

مدیرکل امور فرهنگی وزارت علوم از موافقت اولیه سردار باقرزاده در خصوص اهدای کتاب‌هایی با موضوع دفاع مقدس به دانشگاه‌ها خبر داد و گفت: «کتاب‌هایی با موضوعاتی نظیر جنگ، ایثار، شهادت و پایداری در کتابخانه مقاومت در دانشگاه‌ها قرار می‌گیرد».

رونمایی کتابی از دکتر ولایتی در مالزی

پیشگامان عرصه علم و دانش، نقش آنان را در توسعه دانش جهانی در خور توجه دانست.

سفیر کشورمان در مالزی نیز در ابتدای این آیین ضمن ابراز خرسندی از این اقدام مشترک فرهنگی، ترجمه و چاپ این کتاب را از جمله تبادلات شاخص فرهنگی ایران و مالزی برشمرد. مهدی خندق‌آبادی با اشاره به اینکه کتاب حاضر، نخستین اثر فرهنگی ایرانی است که در مالزی ترجمه و انتشار می‌یابد، ابراز امیدواری کرد که در آینده نیز این نوع مبادلات فرهنگی میان دو کشور به ویژه به زبان‌های مالایی و فارسی و همچنین دیگر زبان‌های رایج جهان گسترش یابد.

وی یادآور شد: «اگر حمایت رهبران ایران و مالزی در سایه روابط و مناسبات بسیار خوب دو کشور به ویژه در زمینه‌های فرهنگی، اقتصادی و سیاسی نبود، امروز شاهد به ثمر نشستن این تلاش مشترک و ارزشمند فرهنگی نبودیم». کتاب چهار جلدی «پویایی فرهنگ و تمدن اسلام و ایران» را دکتر ولایتی با همکاری تیمی از متخصصان و کارشناسان حوزه‌های مختلف از جمله فلسفه، ریاضی، نجوم، ادبیات، تاریخ، جغرافیا، منطق، مکانیک، شیمی و دیگر علوم به رشته تحریر درآورده است.

جلد نخست این کتاب که به عنوان کتاب مرجع در دانشگاه‌ها مورد استفاده قرار می‌گیرد، در مالزی از نسخه‌های عربی و فارسی به زبان انگلیسی ترجمه و در ۳۵۰ صفحه به چاپ رسیده است. از جمله تیم کارشناسی در ترجمه این کتاب می‌توان به آقایان سید علی توفیق العطاس و ادريس از مالزی و خلیل ملکی راعی از ایران اشاره کرد. نسخه انگلیسی این کتاب توسط انتشارات ام. پی. اچ مالزی، بزرگ‌ترین موسسه نشر کتب در این کشور به زیور طبع آراسته شده است.

آیین رونمایی نسخه انگلیسی کتاب «پویایی فرهنگ و تمدن اسلام و ایران» تالیف دکتر علی‌اکبر ولایتی با حضور نخست‌وزیر مالزی در کوالالامپور برگزار شد.

در این آیین که در محل موزه هنرهای اسلامی مالزی و با حضور شماری از شخصیت‌های فرهنگی و سیاسی این کشور، تعدادی از ایرانیان مقیم مالزی به همراه تئتی چنداز سرفرا و دیپلمات‌های کشورهای مختلف برگزار شد، نخست‌وزیر مالزی از تالیف این کتاب توسط دکتر ولایتی قدردانی ویژه کرد.

عبدالله احمد بدای با ابراز خرسندی از ترجمه این کتاب به زبان انگلیسی همچنین از نقش دکتر ولایتی در توسعه روابط بین دو کشور اسلامی ایران و مالزی در دوران مسئولیت وی در وزارت امور خارجه ایران تقدیر کرد. بدای افزود: آقای ولایتی در این کتاب به خوبی سیر شکل‌گیری و توسعه تمدن اسلامی را با برجسته کردن نقش اندیشمندان اسلامی به ویژه ایرانی در این فرایند به تصویر کشیده است».

به گفته نخست‌وزیر مالزی، این کتاب همچنین به خوبی نقش اسلام و اندیشمندان اسلامی را در توسعه علم، دانش و فناوری به تصویر کشیده و نشان می‌دهد که چگونه دانشمندان ایرانی در طول تاریخ به این فرایند کمک کرده‌اند. دکتر ولایتی نیز با تقدیر از توجه نخست‌وزیر مالزی به موضوع این کتاب، نسبت به ترجمه این اثر به زبان انگلیسی در کشور دوست و مسلمان مالزی ابراز خرسندی کرد.

وی افزود: «در سراسر این کتاب تلاش شده تا نقش اندیشمندان دینی به ویژه ایرانیان در توسعه علم از جمله در حوزه‌های پزشکی، ریاضی، فلسفه و نجوم برجسته شود». عضو شورای انقلاب فرهنگی کشورمان با معرفی اندیشمندانی همچون زکریای رازی، ابن‌سینا، فارابی و ابوریحان بیرونی به عنوان

توزیع ۳ میلیارد ریال بن کتاب در نمایشگاه کرمانشاه

همزمان با برگزاری نمایشگاه کتاب کرمانشاه که از ۲۲ تا ۲۸ خردادماه در پارک شاهد کرمانشاه برگزار خواهد شد، سه میلیارد ریال بن کتاب با تخفیف ویژه اهداء و توزیع می‌شود.

بهرام فاضلی‌زاد، معاون فرهنگی و هنری اداره کل ارشاد کرمانشاه، در نخستین جلسه هماهنگی کمیته‌های چندگانه ستاد برگزاری نمایشگاه، گفت: «بن‌ها با هدف حمایت از خریداران کتاب و ناشران اهداء و توزیع خواهد شد».

وی افزود: «بن‌های کتاب، با ساز و کار مناسب و اطلاع‌رسانی اندیشیده شده در شش روز برگزاری نمایشگاه بین‌تمامی بازدیدکنندگان با تخفیف ویژه توزیع می‌شود».

تذات همه محرمات

امامت و ولایت

در ۹ جلد

مهری

کلمات قصار امام زمان

فرهنگ اخلاق

آدرس: قم - مسجد مقدس جمکران
صندوق پستی: قم - ۶۱۷

شماره‌های تماس: ۰۲۵۱-۷۲۵۳۳۴۰
۰۲۵۱-۷۲۵۳۳۷۰۰

به دعوت کتاب هفته صورت گرفت

هم اندیشی ناشران و معاون فرهنگی وزارت ارشاد

نشست ناشران برگزیده نمایشگاه بیست و یکم و ناشران برگزیده سال با دکتر محسن پرویز، معاون فرهنگی وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی، ساعت ۱۷ روز یکشنبه، ۱۲ خرداد از سوی نشریه کتاب هفته برگزار شد.

در این نشست ناشران برگزیده نظرات خود درباره بهبود فعالیت های حوزه کتاب به ویژه پیشنهاد های خود درباره نمایشگاه آینده کتاب تهران را به اطلاع معاون امور فرهنگی وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی رساندند.

گفت و شنود این ناشران با دکتر محسن پرویز که نزدیک به سه ساعت به طول انجامید، محور های گوناگونی داشت که هدفمند سازی پارانه کتاب، رویکرد به نشر حرفه ای و فعالیت های نمایشگاه بیست و دوم کتاب تهران از جمله عمده ترین آنها به شمار می آمد.

در ابتدای این مراسم دکتر محسن پرویز، معاون فرهنگی وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی، ضمن خوشامدگویی به ناشران برگزیده گفت: یکی از مسائل اساسی که به طور جدی باید آن را پیگیری کنیم، کمک به صنعت و فضای نشر کشور است و آگاهی از نظرات و پیشنهادهای شما و آگاهی شما از مضیقه ها و تنگناهای مدیران و دست اندرکاران نشر، از اهداف این نشست است.

وی با اشاره به اینکه جمع آمدن همه ناشران در چنین نشستی امکان پذیر نبود، گفت: در این نشست تصمیم گرفتیم دو گروه ناشران نمونه سال و ناشران برگزیده نمایشگاه بیست و یکم را گرد هم آوریم تا از دیدگاه های آنها در مسائل مرتبط با نمایشگاه استفاده کنیم.

دکتر پرویز افزود: علاقه مندییم از نظرات شما بهره مند شویم و در جهت بهبود وضعیت نشر از آنها استفاده کنیم. اگر در این نشست در چارچوب قوانین جاری نشر انتقاداتی مطرح کنید، از آن استفاده خواهیم کرد. ضمن اینکه اگر پیشنهادهایی خارج از حیطه قانونی عمل ما ارائه شود، تلاش خواهیم کرد قوانینی برای آن در نظر بگیریم.

در این نشست علی اکبر الهی خراسانی، مدیر عامل بنیاد پژوهش های اسلامی آستان قدس رضوی - ناشر برگزیده دولتی در نمایشگاه بیست و یکم - ضمن برشمردن نقاط مثبت نمایشگاه بیست و یکم گفت: به نظر من برنامه ریزی مناسب و خوبی توسط وزارت ارشاد انجام شد. در مصفی نیز فضا سازی خوبی انجام شده بود و غرفه چینی های نسبتا خوبی را شاهد بودیم. اطلاع رسانی از طریق رسانه ها نیز امسال به موقع انجام شده بود.

وی افزود: امسال حضور نسبتا چشمگیری را از سوی مردم در نمایشگاه شاهد بودیم. خود من امسال دو روز کامل را در نمایشگاه بودم و استقبال مردم و به خصوص نسل جوان را خوب ارزیابی کردم. از سوی دیگر به نظر من ارائه کارت الکترونیک خرید کتاب، کمک خوبی برای دانشجویان و طلاب بود که گامی در راستای حمایت از ناشران و نویسندگان نیز محسوب می شد.

وی افزود: نکته دیگری که لازم است به آن اشاره کنم، حذف پارانه کاغذ در سال گذشته بود که از کارهای خوب وزارت ارشاد بود. در نتیجه این عمل، به جای ارائه پارانه مستقیم به ناشران، ارشاد می تواند کتاب های مناسب و مفید را انتخاب و خریداری کند و بخرد و در اختیار کتابخانه های عمومی و مساجد و مدارس قرار دهد. به نظر من این مسئله بهترین کار برای ارتقای فرهنگ کتابخوانی بود. یعنی

به جای اینکه یک نفر از یک نسخه کتاب استفاده کند، کتاب در اختیار تعداد زیادی از افراد قرار می گیرد.

الهی خراسانی با اشاره به اینکه قصد ندارد از کلمه 'مشکلات' برای توصیف برخی کاستی های نمایشگاه استفاده کند، گفت: با توجه به استقبال سه برابری مردم و انبوه جمعیت، مسئله نصب دستگاه های تهویه خیلی ضرورت دارد و باید برای سال آینده پیش بینی هایی برای آن انجام شود. وی درباره بخش کتب خارجی نمایشگاه نیز گفت: می توان در این بخش برنامه ریزی بهتری را در برای حضور بیشتر ناشران خارجی انجام داد و از حضور ناشران مهم جهان در بخش های لاتین و عربی استفاده کرد. ضمن اینکه باید برای عرضه کتاب های جدید و چاپ اول ساماندهی صورت بگیرد، نه اینکه شاهد حضور چاپ های مجددی باشیم که گاهی از گذشته هم ناقص تر هستند. مشتری بی خبر، با دیدن جلد های زerkوب زیبا، کتاب را می خرد و بعد متوجه می شود که از چاپ های قبلی ناقص تر است. در روزهای اول در قیمتگذاری هم مبنایی وجود نداشت که امیدواریم در سال های بعد ساماندهی بیشتری صورت بگیرد.

مدیر عامل بنیاد پژوهش های اسلامی آستان قدس رضوی همچنین گفت: وزارت ارشاد می تواند تدابیری بیندیشد و از کتاب های علمی و مفیدی که مایه افتخار کشور ماست، حمایت کند و ناشران بتوانند کتاب های ارزنده خود را در نمایشگاه های خارجی و به خصوص در کشورهای عربی ارائه کنند. وزارت ارشاد می تواند با تدابیری، برنامه ریزی و مساعدت کند که ناشران این کتاب ها در نمایشگاه های خارجی حضور داشته باشند و بتوانند کتاب های خود را عرضه کنند. این امر، طبعاً هم باعث نشر فرهنگ تشیع در کشورهای اسلامی می شود و هم آثار فرهنگ و تمدن ایرانی را که خیلی ها در جهان مشتاق آن هستند، به جهانیان عرضه می کند. اگر این کار هزینه ای هم برای وزارت

ارشاد در بر داشته باشد، چه چیز از این بهتر که برای چنین مسائلی هزینه شود.

فروش کتاب را نمی توان از نمایشگاه تهران حذف کرد

محمد کاظم شمس مدیر موسسه بوستان کتاب قم - ناشر برگزیده سال ۸۶ در بخش دولتی - نیز طی سخنانی گفت: حذف پارانه کاغذ گام بسیار بزرگی بود و به نظر می رسد بازتاب خوبی هم داشته است، چون به سمت خرید کتاب برای کتابخانه های عمومی و ارائه کارت الکترونیک خرید کتاب به دانشجویان و طلاب هدایت شده است؛ هر چند شارژ نشدن کارت برخی از طلاب مشکلاتی برای آنها ایجاد کرده بود.

وی افزود: در مجموع، نمایشگاه، نسبت به تمام نمایشگاه هایی که در سال های قبل در آنها حضور داشته ام، موفق ترین نمایشگاه بود که بخش زیادی از آن مادیون تلاش دوستان وزارت ارشاد است چرا که به تلافی مشکلات سال گذشته، توانستند با برنامه ریزی و تلاش بیشتر، نمایشگاه بهتری را برگزار کنند. شنیده ام که بلافاصله بعد از نمایشگاه امسال، ستاد اجرایی نمایشگاه بیست و دوم تشکیل شده است که طلیعه آن برگزاری این نشست و بسیار مبارک است. در همین جا خواهش می کنم چنین جلساتی تداوم پیدا کند و همیشه هم در تهران برگزار نشود.

شمس افزود: فکر می کنم در زمینه نشر بین الملل، نشر الکترونیک، ملی شدن نشر و اطلاع رسانی نمایشگاه های استانی بحث های جدی وجود دارد که می توانیم در جلسات آینده نیز به آنها بپردازیم. اما مطابق آماری که امسال از بازدیدکنندگان نمایشگاه ارائه شد، با یک محاسبه سرانگشتی می توان گفت که در هر دو ثانیه یک نفر وارد نمایشگاه شده است. این انتظار وجود داشت که حداقل به خاطر رشد قیمت کتاب ها، با فروش بیشتری مواجه باشیم که متأسفانه این طور نبود و تنها عاملی که توانستم برای این مسئله شناسایی کنم، راهروهای غرفه ها و فضای

نمایشگاه بود. دوستان ناچار بودند راهروهای غرفه را محدود در نظر بگیرند و به همین دلیل وقتی عده ای جلوی یک غرفه می ایستادند، عملاً امکان تردد در راهروها وجود نداشت. بنابراین فکر می کنم برای این مسئله باید فکری جدی کرد. وی همچنین درباره اطلاع رسانی نمایشگاه گفت: اطلاع رسانی به نظر من خیلی خوب بود، گرچه به نظر می رسد باید کار بیشتری در این زمینه صورت بگیرد.

شمس درباره ارائه این پیشنهاد از سوی برخی از ناشران که نمایشگاه کتاب، از سال آینده از صورت فروشگاهی خارج شود و تنها کاربری نمایشگاهی داشته باشد، گفت: 'مشکلی که در نشر کشور با آن روبه رو هستیم، مشکل توزیع کتاب است؛ بنابراین ناشران ما ناگزیر، به فروش در نمایشگاه کتاب می اندیشند. ناشر، نویسنده و مخاطب ما هم چاره ای جز خرید از نمایشگاه ندارند. کتاب حداقل دو بار در سال در روزهای هفته کتاب و نمایشگاه از مظلومیت خارج و رسانه ای می شود. تقریباً همه این انتقاد را دارند که با توجه به اینکه وضعیت کتابخوانی در کشور آنچنان که باید نیست، نمی توان شکل فروشگاهی را از نمایشگاه کتاب تهران حذف کرد و با وجود سیل جمعیتی که به نمایشگاه سرازیر می شود، نمی توان گفت که مردم ما به کتاب علاقه ندارند. ضعف کتابخوانی ضعف ماست، چون نتوانسته ایم شرایطی را فراهم کنیم که مردم همیشه به کتاب دسترسی داشته باشند. بنابراین از دورترین نقاط کشور خود را به نمایشگاه می رسانند تا کتاب های مورد نیاز خود را تهیه کنند. ناشر هم باید چشم انتظاری بکشد که کتاب خود را در نمایشگاه بفروشد البته می توان با شیوه های جدید توزیع، این مشکلات را برطرف کرد.'

وی افزود: انتشار کتاب هفته کار بسیار ارزشمندی در حوزه کتاب است و ان شاء الله به سمتی برود که به روزنامه کتاب تبدیل شود. قبلاً خبرهای کتاب در این نشریه می آمد اما الان بیشتر آگهی در آن دیده می شود که ظاهراً برخی جنبه های حمایتی آن را

وزارت ارشاد عهده دار است ولی انتشار یک کتاب، خیر محسوب شود. دست اندرکاران امر کتاب، باید کتاب را به مثابه خبر تعریف کنند و رسانه ها هم می توانند با کتاب به عنوان خبر رفتار کنند.

سید حمید طالب زاده مدیر موسسه چاپ و انتشارات دانشگاه تهران- ناشر شایسته تقدیر سال ۸۶- نیز دیگر سخنران این نشست بود. وی ضمن تشکر از معاونت فرهنگی برای برگزاری نمایشگاه کتاب، گفت: 'ناشران دانشگاهی در این نمایشگاه توانستند با فراغ بال، تولیدات علمی خود را عرضه کنند. انتشارات دانشگاه تهران نخستین انتشارات دانشگاهی کشور است و نزدیک به ۶۰ سال از فعالیت آن می گذرد و از ناشران علمی و جدی کشور تلقی می شود و شورایی مرکب از ۳۰ تن از استادان برجسته دانشگاه تهران در آن عضو هستند و کتاب ها را داوری علمی می کنند. دانشگاه تهران با ۷۰۰ عنوان کتاب در نمایشگاه بیست و یکم شرکت کرد و حتی در کتاب سال هم ده عنوان از کتاب های ما برگزیده شد.' وی افزود: 'ابتدا که به نمایشگاه وارد شدیم فکر نمی کردیم که ناشران به دقت زیر نظر و در معرض داوری و قضاوت باشند و شب آخر که اطلاع دادند انتشارات ما برگزیده شده است، تازه متوجه این مسئله شدیم. در همین جا از نگاه عادلانه مسئولان نمایشگاه که به ارزش کار دانشگاهی و علمی واقف هستند، کمال تشکر را داریم.'

فضای سالن ها

برای انبوه جمعیت ناکافی است

سپس یدالله سعدی مدیر انتشارات دلیل ما قم -ناشر برگزیده شهرستانی سال ۸۶- گفت: اگر قرار باشد فضای مصلی برای نمایشگاه های بعدی هم مورد استفاده قرار گیرد، مسلم است که فضای سالن های آن برای سیل جمعیتی که به نمایشگاه سرازیر می شود، کافی نیست. سال آینده مسلما هجوم جمعیت بیشتر می شود. هر چند فضای ناشران عمومی کیفیت مناسبی دارد، ولی سالن های دیگر مشکلاتی دارد که باید برای آنها فکری کرد.'

وی ضمن اشاره به ضرورت حفظ و تقویت جنبه روشنگاری نمایشگاه کتاب، افزود: 'به نظرم الان حداقل در کشور ما زود است که چنین توقعی داشته باشیم. این کار ابزارهایی لازم دارد. اگر در نمایشگاه های کشورهای دیگر مثل نمایشگاه فرانکفورت این اتفاق می افتد، به این دلیل است که این نمایشگاه ها بیشتر جنبه تخصصی دارند، تبادلات تجاری در آنها انجام می شود و بازدیدهای عمومی آنها در روزهای خاصی است. اما ما الان ابزار در دسترس قرار دادن کتاب را برای مردم نداریم و یکی از بهترین فرصت ها نمایشگاه کتاب است و اگر این فرصت را هم بخواهیم بگیریم، به مخاطبان ظلم می شود. اما اگر چنین کاری لازم است، می توانیم در طول سال یک نمایشگاه تخصصی دیگر برای این موضوع تعریف کنیم.'

اگر کپی رایت را رعایت کنیم...!

جمشید فتاحی مدیر گروه انتشارات تیمه - ناشر تخصصی پزشکی و شیمی و ناشر خارجی برگزیده در بخش لاتین نمایشگاه بیست و یکم - ضمن تقدیر از مسئولان و برگزار کنندگان نمایشگاه کتاب گفت: 'یکی از مشکلات مادر بخش ناشران خارجی، مشکل تهویه هوا بود که اگر برای آن فکری نشود، در سال های آینده مشکل ساز خواهد شد.'

وی همچنین ضمن ابراز ناخرسندی از پراکندگی بانک، سالن نمایش کتاب و انبار کتاب های خارجی گفت: انتشارات ما به خاطر تخصصی بودن، مخاطبان خاصی دارد که مطب و بیمارستان را راه می کنند و عاشقانه به نمایشگاه می آیند. اما پراکندگی بخش های نمایش و فروش، وقت آنها را می گیرد. پیشنهاد من این است که اگر قرار است نمایشگاه سال بعد نیز در مصلی برگزار شود، این امکان را فراهم کنیم که از این پراکندگی کاسته شود.'

فتاحی همچنین ضمن اشاره به اهمیت مسئله کپی رایت گفت: 'ما در حوزه نشر حرف های زیادی برای گفتن در خارج از کشور داریم ولی چون عضو کپی رایت نیستیم، از این بابت ضرر بسیار زیادی را

متحمل می شویم. در نمایشگاه فرانکفورت بیش از ۸ هزار ناشر ثبت نام کرده بودند ولی ما ۵۰۰ یا ۶۰۰ ناشر خارجی را به نمایشگاه تهران می آوریم و دائم در این فکر هستیم که کدام ناشر تخفیف بیشتری می دهد. ناشران خوب خارجی هم تخفیف نمی دهند. پارسال ارز ۱۱۱۰ تومان بود و امسال ۱۴۳۰ تومان شد. از آنجایی که نوسان ریال به یورو در حال افزایش است، قدرت خرید کتابداران ما هم که می خواهند کتابخانه خود را تجهیز کنند کم می شود.'

تعویض مدیریت ها به نفع نمایشگاه نیست
محمد میرکاظمی نماینده انتشارات شاهد- ناشر برگزیده دولتی در بخش کودک و نوجوان نمایشگاه بیست و یکم- نیز گفت: 'نمایشگاه نقطه ضعفی نداشت و پر بود از نقاط قوت، مسائلی به چشم خورد که آنها را عنوان می کنم، به این امید که در سال های آینده بهبود یابد.'

کاظمی گفت: 'یکی از مسائل مهم، تعویض مدیران بخش هاست که سال به سال عوض می شوند و به منطقه ای که به آنها سپرده شده خیلی اشراف ندارند. کسی که دو سال یک بخش را مدیریت می کند، در سال سوم بهتر می تواند این کار را بکند. بنابراین پیشنهاد می کنم تا جایی که امکان دارد، تلاش کنید این اتفاق کمتر بیفتد.' وی ضمن انتقاد از رفتار برخی از فروشندگان مواد غذایی در حاشیه نمایشگاه کتاب گفت: 'رفتار برخی از فروشندگان مواد غذایی، رفتار فرهنگی و در شان نمایشگاهی نیست که محل عبور افراد فرهیخته است و مهمان های خارجی زیادی هم دارد. بنابراین باید بر این نوع رفتارها نظارت بیشتری اعمال شود.'

کاظمی در بخش دیگری از سخنان خود گفت: 'بخشی از مشکلات مختص ناشران دولتی مثل ماست. ما به رغم اینکه وضع مالی نسبتا خوبی داریم اما درباره مترژ غرفه ها، مشکلاتی داریم. ما طراحی غرفه را روی مترژ درخواستی می بندیم و با کم شدن مترژ همه محاسباتمان به هم می خورد که بهتر است برای این موضوع فکری بکنیم.'

وی همچنین گفت: 'قیمت تبلیغات در نمایشگاه خیلی بالاست و شاید ناشران خصوصی خیلی توان تبلیغ نداشته باشند. با توجه به اینکه فضای مصلی وسیع است، حتی اگر امکاناتی در نظر گرفته شود که امکان تبلیغات رایگان در اختیار ناشران قرار گیرد، ضرر نمی کنیم و می تواند در ارتقای فرهنگ کتابخوانی نقش مهمی داشته باشد.'

نمایشگاه بدون فروش، غیر ممکن است

محمدرضا شاه آبادی مدیر انتشارات کانون پرورش فکری کودکان و نوجوانان- ناشر برگزیده دولتی در حوزه کودک و نوجوان سال ۸۶- نیز گفت: کوچک بودن فضا از بزرگ ترین مشکلاتی بود که با آن مواجه بودیم. ما در بخش کودک و نوجوان توانایی این را داشتیم که در سه برابر فضای اختصاص یافته، برنامه جنبی اجرا کنیم اما به خاطر کوچک بودن فضای غرفه، از همه برنامه های فوق العاده صرف نظر کردیم. امیدوارم در سال های آینده این امکان فراهم شود که بتوانیم از فضای باز مصلی با نصب سوله های موقت، استفاده کنیم.'

شاه آبادی ضمن انتقاد از اختصاص غرفه بر اساس تعداد عناوین چاپ اول گفت: 'این ملاک، ملاک درستی برای تخصیص فضای غرفه نیست، چون صرف نظر از کیفیت آثار، فکر می کنم ناشرانی هستند که به خاطر سابقه و موقعیتشان باید فضای بیشتری را در اختیار داشته باشند.'

وی همچنین درباره خارج شدن نمایشگاه کتاب از حالت روشنگاری گفت: 'این مسئله خبر خوبی است اما باید امیدوار باشیم که اگر اقدامی در این زمینه صورت می گیرد، هدفمند و کارشناسی شده باشد. چون آنچه واضح و مبرهن است، این است که نمایشگاه کتاب تهران و نمایشگاه های استانی، بار نبود سیستم توزیع را به دوش می کشند. بنابراین فکر می کنم تا زمانی که سیستم توزیع مناسبی نداشته باشیم، نماشگاه کتاب تهران نباید از شکل فعلی خود خارج شود. برگزاری نمایشگاه صرف با هدف تبادل در نشر بین الملل، در کنار نمایشگاه به شکل فعلی

فکر خوبی است اما تبدیل یکباره فروشگاه به نمایشگاه تخصصی، در حال حاضر به هیچ وجه امکان پذیر نیست.'

وی درباره بازار جهانی کتاب نیز گفت: 'بخش بازار جهانی کتاب ما نیز بیشتر به بخشی تشریفاتی شبیه است چون ما بسیاری از زیرساخت های اولیه را نداریم که مهم ترین آنها کپی رایت است. این در حالی است که کشورهایی مثل افغانستان و عراق هم کپی رایت را رعایت می کنند. تجارت یک اتوبان یک طرفه نیست. زمانی می توانیم کتاب خود را بفروشیم که کتاب دیگری را بخریم. بنابراین وقتی کپی رایت نداریم، عملا برگزاری بازار جهانی کتاب بی معناست.'

شاه آبادی افزود: 'ما در کانون پرورش فکری، کپی رایت را رعایت می کنیم. مشکل ما این نیست که پول پرداخت حق کپی رایت را نداریم. بحث ما همیشه این بوده که مطابق چه ساز و کاری باید پول ناشر خارجی را بدهیم! بارها شده است که این مبادلات به صورت نقدی انجام شده که به عقیده من تحقیرآمیز است. همه این مسائل به این خاطر است که در کشور ما به نشر به عنوان یک صنعت نگریسته نمی شود و هیچ وقت از فروش کپی رایت و صادر کردن کتاب حمایت قانونی نمی شود.'

محمد محمودی هاشمی، مدیر مرکز نشر دانشگاهی- ناشر دانشگاهی تقدیر شده در نمایشگاه بیست و یکم- نیز در این نشست پیشنهاد کرد که علاوه بر دو در مصلی و شهید بهشتی، درهای متعدد دیگر مصلی نیز برای عبور و مرور مردم و ناشران باز گذاشته شود تا از تجمع در مبادی ورودی کاسته شود.

وی همچنین گفت: 'با وجود استقبال که از نمایشگاه می شود، چرا باید آن را به سالی یک بار محدود کنیم؟ چه قانونی می گوید این همه اشتیاق را به ده روز محدود کنیم؟ بهتر است این استقبال را دست کم نگیریم و اجازه ندهیم محدودیت زمان و فشردگی و هجوم جمعیت باعث شود که مردم نتوانند به کتاب های مورد نیاز خود دست پیدا کنند.'

حامد میرزا بابایی مدیر عامل شرکت خدماتی دانش کنیبه- ناشر برگزیده بخش عربی در نمایشگاه بیست و یکم- طی سخنانی گفت: 'مسئله امکانات رفاهی مراجعه کنندگان در نمایشگاه مسئله مهمی است. در فضای قبلی نمایشگاه، به دلیل کهنسال تر بودن درختان، مردم برای استراحت مشکلی نداشتند اما در مصلی فضای کافی برای استراحت مراجعه کنندگان وجود ندارد. سایبان و صندلی نیز به قدر کفایت در نمایشگاه موجود نیست.'

وی افزود: 'به طور کلی امکاناتی مثل سرویس حمل و نقل مسافر به پایانه های مترو به قدر کافی در اختیار مردم نبود. فکر گذاشتن چنین سرویس هایی خوب بود اما باید از سال آینده ساماندهی بیشتری برای امکانات رفاهی در نظر گرفته شود.'

حسین احمدی قمی مدیر انتشارات مسجد مقدس جمکران- ناشر شهرستانی شایسته تشویق در سال ۸۶- نیز با اشاره به مشکلات ناشران تخصصی در نمایشگاه کتاب گفت: 'می توان با فصلی کردن نمایشگاه کتاب و اختصاص هر فصل به ناشران تخصصی یک حوزه، بسیاری از مشکلات این ناشران را حل کرد.'

وی همچنین استفاده از امکانات شبکه های استانی رادیو و تلویزیون را برای اطلاع رسانی درباره نمایشگاه کتاب حائز اهمیت دانست.

مراحل صدور مجوز کتاب را کوتاه تر کنیم

علی نوید گویی مدیر انتشارات نوید شیراز- ناشر شهرستانی برگزیده نمایشگاه بیست و یکم- نیز ضمن اشاره به رفع برخی از مشکلات نمایشگاه سال گذشته گفت: 'یکی از آرزوهای من این بود که بعد از هر نمایشگاه چنین جلسه ای گذاشته شود که تا بحث ها داغ است، مسائل را بررسی کنیم.'

وی ضمن اشاره به سه گروه ذی نفع در برگزاری نمایشگاه -مردم، ناشران و مجریان- گفت: 'ناشران شهرستانی با سختی به نمایشگاه می آیند و حداقل امکانات را هم در اختیار دارند. من ناشر هم وقتی به

نمایشگاه می آیم باید توجه داشته باشم که غرفه باید با دکه کتابفروشی تفاوت هایی داشته باشد چون مردم با توقع مواجه با کتاب های تازه به نمایشگاه می آیند.'

نوید گویی همچنین با اشاره به شلوغی نمایشگاه در روزهای آخر هفته گفت: 'امکانات رفت و آمد به مصلی بهتر از مکان قبلی است اما در خود این مکان مشکلاتی وجود دارد که با شلوغ تر شدن در سال آینده، کار مراجعه کنندگان و ناشران را سخت می کند.' این ناشر شهرستانی همچنین با اشاره به طولانی شدن مراحل اخذ مجوز کتاب گفت: 'بسیاری از کتاب ها به خاطر حجم بالای کار در اداره کتاب، با تاخیر مجوز می گیرند. من شاهد بوده ام که یک واو هم از کتاب های ما کم نشده است اما با وجود طولانی شدن این مراحل، این شبهه برای عده ای به وجود می آید که کتاب ها به خاطر سانسور در اداره صدور مجوز معطل می شوند! وی افزود: 'در هر حال باید تعاریف قانونمندی وجود داشته باشد که چه کتاب هایی با چه شرایطی می تواند وارد بازار کتاب شود.'

فریده خلعتبری مدیر انتشارات شباویز - ناشر برگزیده کودک و نوجوان نمایشگاه بیست و یکم و ناشر شایسته تقدیر سال ۸۶- نیز با تشکر از برگزاری چنین جلسه ای گفت: 'بانظر شما موافقم، این جلسات باید با حضور ناشران برگزیده برگزار شود چون آنها تلاش بیشتری در حوزه نشر کرده اند. چنین جلساتی هر چه بیشتر برگزار شود به نفع همه ماست؛ چون ما جزئی از این مجموعه بزرگ هستیم.'

وی افزود: 'مسائل مربوط به نمایشگاه آنقدر زیاد است که نمی شود در یک جلسه به نتیجه مثبت و نهایی رسید اما اگر جلسات بیشتری برگزار شود، می توانیم مسائل را تفکیک کنیم و به نتیجه بهتری برسیم.'

وی همچنین پیشنهاد کرد جلسات بعدی با تفکیک موضوعی برگزار شود تا بتوان به نتیجه بهتری رسید. **ناشران نمونه در نمایشگاه های کتاب جهان**
ابوالفضل جوکار مدیر انتشارات گاج - که در اختتامیه نمایشگاه کتاب، به عنوان ناشر برگزیده نمایشگاه انتخاب شد- طی سخنانی گفت: 'باید تدابیری برای کتابخوان تر کردن مردم بیندیشیم. چون جمعیت عظیمی که همه ساله به نمایشگاه کتاب می آیند، ظرفیتی قوی دارند که باید از آن استفاده کرد.'

جوکار هزینه برای آموزش ناشران، توجه به غرفه آرای، توجه به افزایش ویرتین های کتاب و تسریع این امر، حمایت از ناشران صادرکننده کتاب و توجه به تبلیغ کتاب را از مهم ترین مسائلی دانست که باید به آنها توجه شود. وی همچنین اندیشیدن تمهیداتی برای فرستادن ناشران و نویسندگان نمونه به نمایشگاه های جهانی کتاب را از مهم ترین اقداماتی ارزیابی کرد که می تواند انجام گیرد.

تعداد کتابفروشی ها با ناشران تناسب ندارد

علی اصغر علمی مدیر انتشارات سخن - ناشر برگزیده خصوصی در سال ۸۶- نیز ضمن اشاره به تعداد زیاد ناشران گفت: 'با سیاست های غلط گذشته، تعداد ناشران ما نجومی شده است اما مشکل اصلی ما این است که در مقابل ۱۰ هزار ناشر، ۳۰۰ یا ۴۰۰ کتابفروشی فعال داریم که نیمی از آنها هم کتاب نمی فروشند! یکی از دلایل استقبال از نمایشگاه کتاب هم همین مسئله است که تعداد کتابفروشی ها کم و تعداد ناشران زیاد است.'

وی افزود: 'مسئولان نمی توانند معجزه کنند. این امکانات ماست، اما باید برای تعداد رو به افزایش ناشران فکری بکنیم. شبکه توزیع مناسب یکی از راه هایی است که می توان روند نشر را تحت کنترل در آورد. از این گذشته با ایجاد کتابفروشی های زنجیره ای و حمایت از کتابفروشان می توان نقص های شبکه توزیع را برطرف کرد.'

علمی در پایان گفت: 'باید به عمق مسائل نگاه کنیم و مجله هایی برای نقد کتاب تأسیس کنیم تا هر کسی نتواند نام خود را نویسنده یا مترجم بگذارد.'

ادامه در صفحه ۸

ناشران برگزیده از نتایج نشست خود با معاون فرهنگی وزارت ارشاد گفتند

دست‌آورد هم‌اندیشی

از جمله نقاط قوت و کاستی‌های نمایشگاه متمرکز شد که بی‌تردید با تداوم این گونه جلسات و مشارکت ناشران مطرح در تصمیم‌گیری‌های حوزه نشر - به خصوص درباره نمایشگاه - و همکاری و همفکری با معاونت امور فرهنگی وزارت ارشاد، نتیجه مطلوب و ثمربخش حاصل شود.

با تمام ناشران ایران

نویدگویی در بخش دیگری از این نظر سنجی تاکید دارد که با گسترش این دسته از نشست‌ها می‌توان آن را با حضور بخش عمده‌ای از ناشران فعال ایرانی برگزار کرد تا آنها نیز بتوانند به واسطه این تعامل، نقش خود را در این همفکری ایفا کنند. ایرج ضرغام مدیر نشر فاطمی نیز با این عقیده موافق است و بر این عقیده خود پافشاری می‌کند که الزاماً این ناشران شرکت‌کننده در نشست اول، نمی‌توانند نظر تمامی ناشران کشور را منعکس کنند و بهتر است راهکارهایی اندیشیده شود تا اکثر ناشران فعال در این جلسات حضور یافته و به ارائه نظرات خود بپردازند.

جهش قابل توجه

دکتر سیدحمید طالب زاده مدیر انتشارات دانشگاه تهران این جلسه و تداوم آن با حضور ناشران برگزیده را کاری تحسین شده می‌خواند و بر این اعتقاد است که همفکری مسئولان فرهنگی با ناشران با تجربه و موفق می‌تواند از سویی راه حل‌هایی انضمامی پیش روی جامعه نشر کشور بگذارد و از سوی دیگر جهش قابل توجهی در نشر کشور ایجاد کند. حمیدرضا شاه‌آبادی نیز در مقام مدیر انتشارات کانون پرورش فکری کودکان و نوجوانان، ایجاد فضایی برای گفت‌وگوی صمیمانه و راحت ناشران برگزیده با مسئولان وزارت ارشاد را مهم‌ترین ویژگی این نشست می‌داند و به مانند نماینده انتشارات سخن بر این باور است که در صورت تداوم این نشست‌ها می‌توان به بهبود روند نشر در کشور امیدوار بود.

دیگر راهکارهایی بود که مسعود نوروزیان مدیر دفتر گسترش تولید علم دانشگاه آزاد اسلامی بر آن تاکید داشت و بر این باور بود که در صورت ادامه یافتن این نشست‌ها باید بر اساس تخصص ناشران حوزه‌های مختلف از آنها دعوت کرد و با آنها به مشورت پرداخت.

عبدالعظیم فریدون مدیر نشر محراب قلم نیز با نوروزیان و یدالله سعدی مدیر نشر دلیل ماهم عقیده است که چرا به باور او نتایج این نشست‌ها زمانی کاربردی خواهد شد که جلسات به شکل تخصصی‌تری برگزار شود.

تاکید بر نمایشگاه

یکی از مسائلی که ناشران پس از برگزاری این نشست‌ها بر آن تاکید داشتند، یادآوری و آسیب‌شناسی رویکردهای نمایشگاه بیست و یکم بود، برای نمونه علی نویدگویی نماینده انتشارات نوید شیراز بر این باور بود که باید دستور جلسه در یک موضوع مشخص

مشخص به این پیشنهادها پرداخته شود. تا از این رهیافت برای حل مسائل اساسی، راهکارهایی اندیشیده شود. نکته دیگری که ناشران بر آن تاکید داشتند لزوم دسته‌بندی راهکارها برای به کارگیری در دوره بعدی نمایشگاه بین‌المللی کتاب تهران بود. برای نمونه محمد محمودی هاشمی، مدیر مرکز نشر دانشگاهی با تاکید بر ارائه نکات جالب توجه در این جلسه یادآور شد که می‌توان از مجموع صحبت‌های ناشران برای برگزاری هر چه بهتر نمایشگاه بیست و دوم استفاده کرد؛ با این توضیح که این نشست‌ها زمانی می‌تواند اثرگذاری خود را در کوتاه مدت نشان دهد که مسئولان بر برگزاری آنها اهتمام جدی داشته باشند.

بحث تخصصی شدن مباحث در چند حوزه مشخص نظیر نشر کتاب‌های دانشگاهی، کتاب‌های کودک و نوجوان و ... و مباحث این دسته از آثار نظیر ترجمه محوری یا تاکید بر تالیف آثار جدید از

برگزاری نشست مشترک مسئولان فرهنگی و ناشران - به عنوان یکی از اصلی‌ترین حلقه‌های نشر و فرهنگ کشور - از عوامل موثر در ساخت مندی و رشد فرهنگ است. هفته گذشته از سوی کتاب هفته نشست بیش از بیست ناشر برگزیده کشور با معاون فرهنگی وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی برگزار شد. آنچه در این میان اهمیت روزافزون خود را بر جامعه نشر کشور گوشزد می‌کند، تداوم این گونه نشست‌ها برای ایجاد فضایی تعامل محور در حوزه نشر است تا بتوان از این رهیافت، به رفع مسائل و مشکلات نشر در این جغرافیا همت گمارد.

آنچه در پی می‌آید نظرخواهی کتاب هفته از ناشران برگزیده شرکت‌کننده در نشست هم‌اندیشی با معاون فرهنگی وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی است که در مورد بایسته‌های برگزاری و تداوم این گونه نشست‌هاست.

علی اکبر الهی خراسانی مدیر بنیاد پژوهش‌های اسلامی آستان قدس رضوی بر این باور است که تداوم این نشست‌ها به نوعی احترام به ناشران برگزیده است و باید امیدوار بود که راهکارهای ارائه شده جنبه اجرایی پیدا کنند.

حسین احمدی قمی، مدیر انتشارات مسجد مقدس جمکران به عنوان یکی از شرکت‌کنندگان در این نشست با تاکید بر لزوم تداوم این گونه نشست‌ها پیشنهاد می‌دهد که هر ساله ناشران نمونه سال به عنوان گروهی مشورتی انتخاب شوند و با برنامه‌ریزی‌های مشخص نظیر دستور جلسه مشخص و زمانبندی جلسات - درباره بهبود فعالیت‌های حوزه نشر به شکل تخصصی بحث و گفت‌وگو شود.

سیدمحمد کاظم شمس مدیر موسسه بوستان کتاب قم و ابسته به دفتر تبلیغات اسلامی قم نیز بر همین نکته تاکید می‌کند و بر این باور است که برای برگزاری نمایشگاه بیست و دوم، بحث‌ها و مشکلات حوزه نشر تا حدودی مشخص شده و زمان آن رسیده که طی جلسات متعدد و بر اساس دستور جلسه

هم‌اندیشی ناشران با معاون فرهنگی وزارت ارشاد

ادامه از صفحه ۷

عبدالکریم جریزه دار مدیر انتشارات اساطیر - ناشر تقدیر شده در حوزه فرهنگ و تمدن اسلام و ایران - نیز ضمن توجه به نقاط قوت نمایشگاه کتاب گفت: «نمایشگاه یک رخداد بزرگ فرهنگی است و شایسته است که به خصوص در نشریه کتاب هفته زوایای پنهان و آشکار آن باز شود.»

وی درباره راه‌های بهبود وضعیت نمایشگاه گفت: «تثبیت مدیران نمایشگاه یکی از مهم‌ترین اقداماتی است که می‌توان مد نظر قرار داد. در کنار این مسئله، اختصاص فضا به ناشران نیز خیلی مهم است. مهم این نیست که ناشران طرف سه سال گذشته چند عنوان کتاب چاپ کرده‌اند. مهم این است که از آنها پرسیده شود هم اکنون چقدر از آن را موجود دارند!»

جریزه دار افزود: «باید به ناشران تخصصی در حوزه‌های مختلف، غرفه‌های بزرگتری اختصاص داده شود تا مکان‌هایی برای تبادل فرهنگی در غرفه خود در اختیار داشته باشند.»

وی در پایان گفت: «برگزاری چنین نشست‌هایی مفید فایده است و استمرار آن برکات زیادی خواهد داشت. این جمع نمایندگان ناشران ایران و هر کدام نماینده یک قشر و جریان فرهنگی هستند و حضور آنها می‌تواند بسیار مثمر‌تر باشد.»

استقبال از نمایشگاه، نشانه نیاز مردم به کتاب

عبدالعظیم فریدون مدیر انتشارات محراب قلم - ناشر برگزیده کودک و نوجوان در سال ۸۶ - آخرین ناشری بود که در این نشست به

روز و دو روز نیست. در فرهنگ ما هزینه کردن برای کتاب و سلامت نقش چندانی ندارند و همان‌طور که مردم هر ماه پولی برای سلامت خود کنار نمی‌گذارند، پولی هم برای کتاب در نظر نمی‌گیرند.

نمایشگاه انصافاً نقش موثری در این زمینه دارد، اما در حوزه مسائل کلان باید برنامه ریزی دراز مدت داشته باشیم. گاهی هم مسائلی در نمایشگاه وجود دارد که با برنامه ریزی‌های کوچک قابل حل است و ما به عنوان مسئول اجرایی وظیفه داریم این نکات را بشنویم و مطرح کنیم.»

وی درباره کپی رایت گفت: «در عرصه کتاب کودک توان مبادله پایاپای را داریم، اما در بعضی حوزه‌ها مثلاً کتاب‌های علوم پایه و پزشکی این ارتباط به جاده‌ای یک‌طرفه تشبیه شده است و برقراری آن ناشران ما را متضرر می‌کند. بنابراین بنده به عنوان مسئول اجرایی باید این را بسنجم که پذیرفتن کپی رایت به نفع مملکت است یا نه پذیرفتن آن.» وی پیشنهاد مدیر نشر شباویز را برای تخصصی شدن چنین نشست‌هایی، پیشنهادی مناسب ارزیابی کرد و گفت: «آماده‌ایم که چنین جلساتی تداوم داشته باشد و همکاران من باید در این زمینه برنامه ریزی کنند.»

معاون امور فرهنگی وزارت ارشاد گفت: «ما در تصمیم‌گیری‌ها نفع و زیان شخصی نداریم و وقتی پیشنهادی منطقی باشد، قطعاً آن را خواهیم پذیرفت و به آن عمل خواهیم کرد.» وی همچنین درباره تعداد ناشران در کشور افزود: «من هم می‌دانم که داشتن ۹ هزار ناشر منطقی نیست اما وقتی کسی تقاضای مجوز نشر می‌کند؛ مطابق قانون اساسی نمی‌توان او را از این کار منع کرد بلکه باید بازار نشر را به گونه‌ای اصلاح کرد که اگر کسی به طمع کار دیگری وارد این عرصه شده، از این عرصه کنار برود.»

ارائه دیدگاه‌های خود پرداخت.

وی گفت: «در دو سال اخیر در نمایشگاه فضای خوبی برای کودکان در نظر گرفته نشده بود. تهویه خوبی در سال کودک و نوجوان صورت نمی‌گرفت و از موکت‌های مستعمل استفاده می‌شد. پیشنهاد من این است که بخش کودک و نوجوان را در شبستان اصلی برگزار کنند تا کودکان با خاطره خوش از نمایشگاه یاد کنند.»

وی افزود: «شلوغی نمایشگاه بیامی برای ما دارد و نشان می‌دهد مردم به کتاب نیاز دارند، اما به آن دسترسی ندارند. صرف کردن بخشی از پارانه‌ها برای برپایی فروشگاه‌های عرضه کتاب، برنامه بلندمدت و آینده‌داری است که باید به آن پرداخت.»

دکتر پرویز: تعداد ناشران با اصلاح بازار منطقی می‌شود
معاون فرهنگی وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی در پایان این نشست ضمن تشکر از حوصله حاضران گفت: «معمولاً در چنین جلساتی اگر ده درصد از مطالب نو باشد، احساس می‌کنم از جلسه برنده بیرون رفته‌ام. در این جلسه قرارمان بر آن است که ما بیشتر شنونده باشیم و قرار نیست پاسخ بدهیم یا در همه موارد نظرمان را بگوییم. اطلاع‌رسانی در زمینه‌های مختلف به موقع خودش انجام می‌شود.»

وی افزود: «گاهی اوقات احساس می‌کنم که برخی تنها به دنبال یک نقطه سیاه می‌گردند، اما اینکه عزیزان ناشر از سر دلسوزی نکاتی را مطرح می‌کنند، جای تقدیر دارد و همه باید کمک کنند تا مشکلات برطرف شود.»

دکتر محسن پرویز گفت: «جا انداختن فرهنگ کتابخوانی کار یک

«آیا شما دوست دارید وقتی در اداره، مطب، ایستگاه قطار و یا هر جای دیگری منتظر هستید، کتاب جالبی از کتابخانه‌ای که روبه‌رویتان است بردارید و از خواندن مطلبی که در زندگی روزمره با آن سروکار دارید، لذت ببرید؟ دیگر از ثبت و تاریخ برگشت خبری نیست! شما می‌توانید کتاب مورد علاقه خود را انتخاب کنید و آن را به خانه ببرید و هر وقت آن را مطالعه کردید، برای استفاده سایر همشهری‌هایتان به کتابخانه برگردانید» اینها جملاتی است که موسسه بین‌المللی راه امام (ره) روی پرشور تبلیغاتی خود درج کرده است. این موسسه که در زمینه تحقیقات و فعالیت‌های فرهنگی فعالیت می‌کند به تازگی با حمایت معاونت فرهنگی وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی طرحی را به اجرا درآورده که «کتابخانه باز» لقب گرفته است. در این طرح کتابخانه‌ای در راهروها و کریدورهای یک مرکز، نهاد، دانشگاه و... برپا می‌شود و در قفسه‌هایی که روی دیوار نصب می‌شود کتاب‌هایی قرار می‌گیرند که هیچ کتابداری از آنها مراقبت نمی‌کند و مراجعه‌کنندگان می‌توانند کتاب‌های مورد علاقه خود را از کتابخانه برداشته و پس از مطالعه برگردانند. رسول مرادی از اعضای موسسه راه امام (ره) که مبتکر و ارائه‌دهنده این طرح است در گفت‌وگو با کتاب هفته از جزئیات بیشتر این طرح می‌گوید.

پای صحبت رسول مرادی: مبتکر طرح کتابخانه باز

کتابدار نیست، خودتان کتاب را بردارید

مسئله شده است و ان‌شاءالله در قدم‌های بعدی تفاهمنامه‌ای را امضا خواهیم کرد. در واقع تعامل ما با خانه کتاب در جهت استفاده نرم‌افزاری از این مرکز است. ما تقریباً به کتاب دسترسی داریم بنابراین قصد ما این است که از فکر خانه کتاب استفاده کنیم. یعنی قصد داریم توجه گروه‌های اهل قلم این مرکز را به سمت طبقات مختلف جامعه معطوف کنیم. مثلاً از کسانی که در کمیسیون کودک و نوجوان هستند بخواهیم که بهترین رمان‌ها و داستان‌هایی را که برای کودکان و نوجوانان نوشته شده به ما معرفی کنند. ما نیز اگر در مکان‌هایی که مخاطب کودک و نوجوان است کتابخانه برگزار کردیم، از کتاب‌هایی که از این غربال عبور کرده‌اند استفاده کنیم. در واقع به دنبال یک کار علمی هستیم و ان‌شاءالله در فاز دوم قرارداد ما با خانه کتاب که پس از برگزاری ۱۰۰ کتابخانه توافق شده خواهد بود، این دستاورد و تناسب کتاب‌ها با مخاطبان اعمال خواهد شد.

یعنی اگر در یک خوابگاه دانشجویی کتابخانه برپا کنیم، کتاب‌هایی در آنجا عرضه خواهد شد که کاملاً متناسب با نیاز دانشجویان است.

استقبال از این اقدام چگونه بوده است؟ آیا بیرون کشیدن کتاب‌ها از کتابخانه‌های عمومی و عرضه آنها به این صورت موثرتر است؟

ما مراجعه به کتابخانه را معمولاً ارزیابی می‌کنیم. تاکنون استقبال مردم بسیار خوب بوده است. گرچه از تناسب نداشتن کتاب‌ها و مخاطبان گفتیم اما بدین معنی نیست که ما هر کتابی را در کتابخانه عرضه کنیم. در واقع یک غربالگری ابتدایی نیز صورت می‌گیرد. مثلاً در یک مرکز تربیت معلم اگر کتابی برای خود مراجعه‌کننده وجود نداشته باشد، برای همسر او کتابی وجود خواهد داشت یا در غیراین صورت برای فرزند او کتاب‌هایی یافت می‌شود در واقع مراجعه‌کننده دست‌خالی از کتابخانه خارج نمی‌شود و چون دغدغه برگشت کتاب را ندارد خیلی راحت کتاب را از قفسه برمی‌دارد. ما موردی را داشته‌ایم که در جریان برپایی یک کتابخانه به همراه خانواده‌اش بیش از ۴۰ عنوان کتاب مطالعه کرده بود. این فرد اگر می‌خواست این ۴۰ عنوان را خرید و یا از کتابخانه عمومی تهیه کند قطعاً با مشکل مواجه می‌شد. یک نکته مهم در بحث کتابخانه‌ها وجود دارد و باید در این زمینه دو کار صورت گیرد. اول این که محاسبه شود که به‌ازای نگهداری هر کتاب در کتابخانه چه میزان هزینه پرداخت می‌شود و دوم این که برآورد شود که به‌ازای هر مراجعه‌کننده چه هزینه‌ای صورت می‌گیرد و او چند کتاب مطالعه می‌کند. اگر این اعداد و ارقام دقیقاً مشخص شود قطعاً در سیستم کتابخانه‌های ما تجدید نظر صورت خواهد گرفت. در واقع کتابخانه‌ها باز مولود همین تفکر بود. در حال حاضر عمر کتاب‌ها بسیار محدود شده است. با این وجود چرا ما کتاب‌ها را در کتابخانه‌ها انبار می‌کنیم؟ بعضی از کتابخانه‌های الان تبدیل به قبرستان کتاب شده‌اند. چرا سیستمی ایجاد نکنیم که قبل از مرگ کتاب از آن بهره‌گرفته شود؟ البته برخی از کتاب‌ها مثل کتاب‌های مرجع نمی‌میرند که در مورد آنها باید سیستمی دیگر اعمال شود.

نهادهای مختلف یارانه‌های سنگین پرداخت می‌شود. بنابراین چه اشکالی دارد که کتاب‌هایی که به داخل خانه‌ها رفته و به کتابخانه برگشته است نیز جزو خدمات دولت باشد. بالاخره این کتاب خوانده و استفاده می‌شود. در واقع اگر کتاب برگردد فاجعه‌ای اتفاق نیفتاده است، بلکه در عمل نیت ما که ترویج کتابخوانی و رفتن کتاب به درون خانواده‌ها بوده، جامه عمل پوشیده است. بعد از مدتی نیز که در مکان‌های مختلف کتاب در اختیار مردم قرار گیرد و کتابخانه برپا شود، درصد برگشت کتاب‌ها بسیار بالاتر خواهد رفت، هرچند که در حال حاضر نیز روند بازگشت کتاب‌ها به کتابخانه بسیار مطلوب است. قیمت کتاب‌های ما از ۵۰۰ تا ۱۶ هزار تومان متغیر است. همین کتاب ۱۶ هزار تومانی توسط مردم برده و مطالعه شده و دوباره به کتابخانه برگشته است.

برای تناسب کتاب‌ها با مخاطبان خود تا به حال چه کار کرده‌اید؟

مشکل جدی ما الان این است که کتاب‌های متناسب با مکان‌ها و مخاطبانی را که کتابخانه در آنجا برگزار می‌شود شناسایی نکرده‌ایم و کتاب‌ها اغلب عمومی هستند. مثلاً در زندان کتابخانه برپا کرده‌ایم اما کار مطالعاتی انجام نداده‌ایم که مخاطب ما یک زندانی است به چه نوع کتاب‌هایی نیاز و علاقه دارد. به بیان بهتر این که ما مخاطب شناسی نکرده‌ایم و در مکان‌هایی ممکن است کتاب‌ها هیچ تناسبی با مخاطب نداشته باشد. البته با تعاملی که با خانه کتاب داشته‌ایم، مقرر شده که گروه‌های تخصصی روی طیف‌های مختلف جامعه مطالعه کنند تا ما بتوانیم کتاب‌های متناسب با مخاطبان را شناسایی و در کتابخانه عرضه کنیم. در این راستا و پس از شناسایی نیازها و علایق مخاطبان برای تهیه کتاب‌های مورد نیاز به کمک وزارت ارشاد نیز نیازمندیم که قطعاً با ما همکاری خواهند کرد.

در حال حاضر تعامل شما با خانه کتاب در چه شرایطی است؟ آیا در جهت رفع موانع موجود تفاهمی صورت گرفته است؟

الان در حال برداشتن قدم‌های اول هستیم. الان‌طرح

کتابخانه باز، هدف دیگری را دنبال می‌کنید؟

ما می‌خواهیم کتاب را به مردم نزدیک کنیم. زیرا به تجربه شاهد بوده‌ایم که زمانی که کتاب در معرض دید مردم قرار می‌گیرد و موانع ثبت، ضبط، مراجعه و عکس و فتوکپی برداشته می‌شود و آنها نتوانند کتاب را بردارند، به راحتی این کار را انجام می‌دهند و کتاب‌ها را مطالعه می‌کنند. این را از دو سال پیش در مطالعاتی که داشتیم به وضوح مشاهده کردیم. شاید جالب باشد که ۶۵ تا ۸۰ درصد کتاب‌ها نیز برگشته است. این هم تجربه‌ای بسیار شیرین بود. البته در محیط‌های بسیار باز امکان برپایی کتابخانه نیست. زیرا حجم عظیم مراجعه‌کننده بسیار بیشتر از عرضه ماست. بنابراین ما محیط‌های بسته‌تری را انتخاب کردیم مثل دانشگاه‌ها، سازمان‌ها، نهادها، پادگان‌ها، بیمارستان‌ها و...

شما از بازگشت ۶۵ تا ۸۵ درصدی کتابخانه سخن گفتید. اما با این وجود هیچ تضمینی وجود نخواهد داشت که در کتابخانه‌هایی که در آینده برپا می‌شود، روند برگشت کتاب‌ها به کتابخانه به همین صورت باشد و در نهایت این روند شما را با مشکلات مالی گرفتار می‌کند...

نه تضمینی و نه ابزاری برای برگشت کتاب‌ها در اختیار ماست. در واقع ما به یک اصل معتقدیم و آن این است که اگر در فرهنگ ایرانی‌ها اعتماد ایجاد کنیم، این اعتماد متقابل و دوطرفه خواهد شد. مثلاً اگر شما در سر تقاطعی جلوی ماشینی بپیچید، او اجازه عبور به شما نخواهد داد اما اگر تعارف کنید او نیز عبور نخواهد کرد و به شما تعارف می‌کند. این آماری که من گفتم درباره کتاب‌هایی بود که مردم آنها را برده و پس از مطالعه دوباره به کتابخانه برگشت داده بودند. اصلاً شما فرض را بر این بگذارید که کتاب‌ها به کتابخانه برنگردد. در این صورت ما هیچ ضرری نکرده‌ایم، زیرا مگر غیر از این است که یک کالای فرهنگی به خانه‌های مردم راه پیدا کرده است. الان همه همت ما این است که مردم را با کتاب نزدیک کنیم که در اینجا خود مردم این کار را انجام می‌دهند. برای بسیاری از نیازهای مردم مثل آب، برق و... نه در منازل بلکه در بیرون از خانه‌ها و در سازمان‌ها و

آقای مرادی! نحوه برگزاری کتابخانه باز به چه صورتی است و آیا مکان مشخصی برای آن در نظر گرفته می‌شود؟

کتاب‌های مورد نیاز توسط وزارت ارشاد تامین می‌شود، کتاب‌هایی که مناسب سطح عموم جامعه است. به تعداد کتابخانه‌ها از هر کتاب یک نسخه تحویل می‌گیریم و کتابخانه‌ها را شارژ می‌کنیم. پیش از آن نیز با تحقیقاتی که انجام می‌دهیم مراکز و موسساتی را انتخاب و پس از طرح موضوع نظر آنها را جلب می‌کنیم. اولویت این اقدام را نیز به مراکز می‌دهیم که امکان کار مطالعاتی در آنها برای ما وجود داشته باشد و نیز دارای تنوع مخاطب باشد. مثلاً سعی کردیم که پادگان‌ها، بیمارستان‌ها، خوابگاه‌ها و شهرک آزمایش و چند مکان دیگر را در این راستا انتخاب کنیم. پس از انتخاب مکان، کتاب‌های منتخب و عمومی را که حدود دو هزار عنوان است به صورت ماه به ماه در کتابخانه قرار می‌دهیم به این صورت که یک ماه تعدادی از کتاب‌ها را به مخاطبان عرضه کنیم و پس از برداشت آنها به وسیله مراجعه‌کنندگان، کمی تأمل می‌کنیم و در ماه بعد دوباره کتابخانه را شارژ می‌کنیم و در نهایت ظرف یک سال این دوره تکمیل می‌شود. یک سال نیز برای گردش کتاب‌ها در نظر گرفته شده که در نهایت حدود دو سال خواهد شد. سپس کتابخانه جمع‌آوری خواهد شد. اولین کتابخانه این طرح در زمستان ۸۶ در مرکز تربیت معلم آموزش و پرورش کرج راه‌اندازی شد و تاکنون تعداد آنها به مرز ۵۰ کتابخانه رسیده است که تقریباً همه آنها در تهران راه‌اندازی شده است. در حال حاضر نیز عمده تمرکز ما بر روی تهران است.

ایده این طرح چگونه شکل گرفت؟

بحث کتاب و کتابخوانی از موضوعات مطرح کشور بوده البته در زمان نمایشگاه بیست و یکم نیز طرح مباحثی مثل ترویج فرهنگ کتاب و کتابخوانی، میزان مطالعه مردم و... نشان‌دهنده دغدغه مسئولان نسبت به این مسئله بود. یکی از کارهایی که ما برای ترویج کتابخوانی آغاز کردیم کتابخانه باز بود که حاصل مطالعات گسترده در این زمینه بود. ما یک محاسبه‌ای انجام دادیم و حساب کردیم که حدود ۲۰۰۰ عنوان کتاب در هر نمایشگاه عرضه می‌کنیم، با فرض این که قیمت هر عنوان سه هزار تومان باشد، در مجموع قیمت کتاب‌ها شش میلیون تومان خواهد بود که برای استخدام کارکنانی در این کتابخانه‌ها در واقع مبلغی بیش از ارزش کل کتاب‌ها که این مقرون به صرفه نبود. حتی اگر همه این کتاب‌ها برده شود و اصلاً دوباره برنگردد نه تنها از لحاظ اقتصادی هیچ ضرری نکرده‌ایم بلکه کار فرهنگی نیز انجام داده‌ایم و کتاب‌ها بین مردم دست به دست گشته و مطالعه شده است. ما با این استدلال کتابخانه باز را راه‌انداختیم و وزارت ارشاد نیز به ما پاسخ مثبت داد. سال گذشته قرارداد این طرح بین موسسه بین‌المللی راه امام (ره) و معاونت فرهنگی وزارت ارشاد بسته شد و مبنای قرارداد اولیه نیز راه‌اندازی ۱۰۰ کتابخانه بود که ان‌شاءالله تا تابستان این کتابخانه‌ها را ایجاد خواهیم کرد.

آیا شما جز بحث اقتصادی و به صرفه بودن طرح

ناشران از رویکردهای نمایشگاه بیست و دوم می گویند

فروش بعد از نمایش

یک سال گذشته خود را در معرض فروش گذاشته و آنها را به مخاطبان عرضه کنند در نمایشگاه حاضر می شوند.

از دیگر سو بخش عمده ای از ناشران شرکت کننده در نمایشگاه، ناشران شهرستانی هستند که عملاً ویرین گسترده کشوری برای عرضه کتاب هایشان ندارند، از این حیث این نمایشگاه امکان خوبی برای ناشران شهرستانی و دانشگاهی ایجاد می کند و طبعاً در صورتی که قرار بر ایجاد نمایشگاهی بدون فروش باشد، ناشران شهرستانی به طور قطع امکان حضور در این نمایشگاه را نخواهند داشت.

حضور تمامی ارکان نشر

رویکرد کارشناسی از جمله ملزومات تحقق هر فرایندی در نظام های فرهنگی است و طبعاً در عصر حاضر پرداختن به نظر کارشناسان اهمیت روزافزونی دارد. احداث یک نمایشگاه در حاشیه یا به موازات نمایشگاه بین المللی کتاب تهران از جمله مباحثی است که به زعم ناشران و کارشناسان حوزه نشر نیازمند جلسات متعدد کارشناسی است تا رهیافت و سیاست های آن به شکلی بنیادین، پایه ریزی شود و در نهایت بتواند در ارتقای فرهنگ مطالعه تاثیر بگذارد.

محمد رنجبر مدیر نشر پرسش با تاکید بر این که وزارت ارشاد تاکنون سعی خود را مصروف برنامه ریزی مبتنی بر کارشناسی کرده است یادآور می شود که مسئولان فرهنگی باید از نهادها و تشکل های نشر دعوت به عمل آورند و طی جلسات کارشناسی، مباحثی از این دست را با رویکرد علمی و فنی بررسی کنند. وی تاکید می کند در این جلسات البته ناشران شهرستانی نیز باید حضور یابند.

توسعه کارنامه نشر

سالن کارنامه نشر از جمله سالن های کمیته جنبی نمایشگاه بین المللی کتاب تهران همیشه جزو پررفت و آمدترین سالن هاست و شاید پس از سالن ناشران داخلی، دومین بخش پررفت و آمد نمایشگاه باشد.

کارنامه نشر چنان که از نامش پیداست کارنامه یک ساله کشور نشر را در معرض دید بازدیدکنندگان می گذارد و بخشی از تشکل های جنبی نشر نیز در این سالن با برگزاری کارگاه های آموزشی سعی در ارتقای فرهنگ نشر دارند. همین دو موضوع (یعنی کارنامه نشر کشور، نشست ها و کارگاه های آموزشی نشر...) از جمله کارکردهای قابل توجه این سالن به شمار می آید و به باور ناشران تقریباً همان کارکردی را دارد که از جنبه های صرف نمایشگاهی جشن کتاب انتظار می رود.

یحیی دهقانی مدیر نشر مبتکران بر این باور است که در صورت برگزاری نمایشگاه دیگری علاوه بر نمایشگاه کنونی، نمایشگاه دوم باید تعریفی کاملاً مجزا و غیر از آنچه در بخش کارنامه نشر به اجرا درمی آید داشته باشد.

عبدالحمید عبدخدایی، مدیر نشر سمات نیز به نوعی با نظر دهقانی موافق است و بر این نکته تاکید دارد که ابتدا باید این نکته مورد توجه قرار گیرد که مقصود و هدف از نمایش صرف کتاب ها چیست و این هدف را باید در گستره جغرافیای فرهنگی جامعه خودمان تعریف کنیم.

راهکارهای پیش رو

البته گاه راهکارهایی پیشنهاد می شود تا جنبه نمایشگاهی نمایشگاه پررنگ تر جلوه کند.

محمد حمزه زاده مدیر انتشارات سوره مهر بر این

سوی دیگر ناشران شهرستانی، خود موجب اعتبار نمایشگاه در سطح ملی و بین المللی هستند که با حذف امکان فروش از نمایشگاه، حضور این دسته از ناشران در نمایشگاه، صرفاً برایشان هزینه دربرخواهد داشت.

بحث بعدی باقرزاده ناظر بر بررسی رویکردهای نمایشگاه های بین المللی بدون فروش است. به گفته وی در نمایشگاه های بین المللی شناخته شده ای نظیر نمایشگاه فرانکفورت نیز بخش کارکرد اقتصادی وجود دارد اما در شکل و ساختاری دیگر. به این معنی که ناشران آثار خود را برای آشنایی هم صنفان خود به نمایش می گذارند و در فرصت پیش رو نیز گاه قرارهای اولیه برای فروش حق مالکیت گذاشته می شود.

عبدالحمید عبدخدایی مدیر نشر سمات نیز بر این باور است که بخش عمده ای از ناشران تنها برای فروش در نمایشگاه شرکت می کنند و نمی توان به یکباره ساختار این نمایشگاه را که تعریف خاص و متناسب با الگوهای بومی را دارد تغییر داد.

البته این ناشر منکر لزوم تغییر در ساختار فعلی نمایشگاه نیست اما بر این باور است که این تغییر باید به شکل منطقی و کارشناسی شده و در یک بازه زمانی چندساله صورت گیرد.

او در مورد بازار کتابفروشان طی ایام برگزاری نمایشگاه بین المللی معتقد است جو مثبتی که به مناسبت دهه برگزاری نمایشگاه بین المللی ایجاد می شود، خودانگیزه ای به جامعه می دهد تا کتاب های مورد نیازشان را تهیه کنند و این در نهایت به گفته مدیر نشر سمات سود کتابفروش هاست.

نمایشگاه کتاب تهران ساختار فرهنگی خاص خودش را دارد و نمی توان این نمایشگاه را با زیرساخت های فرهنگی جوامع غربی سنجید و به شکل غربی ها آن را سامان داد. از دیگر سو باید پذیرفت که نشر در ایران بدون حمایت های دولتی با دشواری های بسیاری روبه رو است.

نمایش و درعین حال عرضه آثار یک ساله یک ناشر، انگیزه دیگر حضور ناشران در نمایشگاه بین المللی به شمار می آید. این نکته به باور بسیاری از ناشران از جمله نشر پرسش کلیدی ترین ویژگی نمایشگاه بین المللی کتاب تهران است.

به اعتقاد رنجبر، بسیاری از ناشران تنها به واسطه این که در طی دهه برگزاری نمایشگاه می توانند آثار

نمایش کتاب، امکان تهیه برخی کتاب های جدید را برای مخاطبان دانشگاهی مهیامی کند و در صورتی که نمایشگاه بخواهد صرفاً به نمایش آثار پردازد، بخش عمده ای از کارکرد بالقوه خود را در ارتباط با این قشر از مخاطبان از دست می دهد.

طبعاً این موضوع در مورد نمایشگاه دیگر نیز مصداق دارد و ناشرانی چون محسن باقرزاده، مدیر نشر نوین بر این باورند که اساساً انتظار از نمایشگاه باید در محدوده جغرافیای فکری جامعه ایران و براساس زیرساخت های فرهنگی این جغرافیا مورد مطالعه قرار گرفته و برآورده شود.

به باور این ناشر، تاکنون بخش عمده ای از این خواسته در نمایشگاه بین المللی کتاب تهران به واسطه سالن مجزایی تحت عنوان کارنامه نشر برآورده شده و شاید بتوان با فعال تر کردن این سالن به واسطه ایجاد فضاهای کارگاهی و آموزشی در ارتقای فرهنگ نشر کوشید.

به باور او نمایشگاه بین المللی کتاب تهران در بادی امر یک فرصت قابل توجه برای ناشران است تا به واسطه این حضور ده روزه بخشی از مشکلات توزیع کتاب هایشان را با ارتباط رودررو با مخاطب مرتفع کنند. از سوی دیگر بخش عمده ای از موسسات آموزشی، پژوهشی و دانشگاه ها در همین دوره از سراسر کشور برای تهیه کتاب های مورد نیاز خود به نمایشگاه می آیند تا نیازهای خود را با ارتباط رودررو با ناشر برآورده کنند.

به گفته این ناشر، نمی توان تنها با استناد به این که در ایام دهه یازدهم روزه برگزاری نمایشگاه کتابفروشان تهران دچار کساد نسبی بازار می شوند، کل ناشران را از میدان پخش و فروش آثارشان حذف کرد، از

احداث یک نمایشگاه تخصصی در حاشیه یا به موازات نمایشگاه بین المللی کتاب تهران از جمله مباحثی است که به زعم ناشران و کارشناسان حوزه نشر نیازمند بررسی های گسترده کارشناسی است

هنوز چند هفته از پایان یافتن نمایشگاه بیست و یکم نگذشته که بسیاری از کارشناسان و صاحب نظران حوزه نشر، اهالی قلم و حتی علاقه مندان کتاب به فکر افتاده اند تا مگر به واسطه هم اندیشی و بازخوانی ویژگی های نمایشگاه های پیشین، ساز و کاری کاربردی و علمی برای برگزاری هر چه بهتر نمایشگاه بیست و دوم، پیشنهاد کنند.

طبعاً اگر گزارش شماره پیشین کتاب هفته را دیده باشید، اظهار نظرهای ناشرانی چون نشر ققنوس، اختران، قدیانی، هاشمی، نوید شیراز و... را در مورد رویکردهای نمایشگاه بین المللی کتاب تهران خوانده اید. قضیه از جایی شروع شد که یکی از ناشران طی گفت و گویی خواستار حذف بخش فروش از نمایشگاه بین المللی کتاب تهران شده و پیشنهاد کرده بود که نمایشگاه بین المللی کتاب براساس استانداردهای برخی نمایشگاه های بین المللی نظیر فرانکفورت تنها به عرضه و نمایش کتاب بپردازد.

از سوی دیگر برخی از ناشران هر گونه تغییر رویکرد در ساختار اجرایی نمایشگاه بین المللی کتاب تهران را با ضریب خطای بالا، موجب متضرر شدن صنعت و اقتصاد نشر کشور دانسته بودند.

اما در این میان ناشران دیگری نیز بودند که بر تقویت جنبه نمایشگاهی در یک بازه زمانی تاکید داشتند و بر این باور بودند که می توان یک مرحله گذار برای نمایشگاه در نظر گرفت و طبعاً با این پیش فرض هم از امکانات موجود برای تقویت جنبه های نمایشگاهی نمایشگاه کتاب تهران سود جست و هم به گونه ای برنامه ریزی کرد که اقتصاد نشر آسیب نبیند.

با این پیش زمینه در مورد گزارش پیشین، به بحث پیش رو می پردازیم؛ بحثی که تقریباً همزمان با طرح مباحث مرتبط با رویکردهای نمایشگاه کتاب تهران از سوی ناشران، جدی تر شد و موجب شد تا این موضوع از زاویه دیگری مورد مطالعه میدانی قرار گیرد.

یک پیشنهاد

گروهی از ناشران بر این باورند که حذف فروش کتاب از نمایشگاه و رویکرد صرف نمایشگاهی به نوعی با ساختار نمایشگاه فعلی ناهمخوان است و تبعات خاص خودش را خواهد داشت. به ویژه هم اکنون سالن کارنامه نشر به نوعی با رویکرد جنبی صرف، مخاطبان خاص خود را دارد و فضاهای کارگاهی و آموزشی آن، خود بخش عمده ای از نیاز مخاطبان و علاقه مندان به حوزه جنبی و صرف نمایشگاهی را برآورده می کند. به گفته این عده از ناشران همچنین حذف کارکردهای اقتصادی از نمایشگاه، جز لطمه به صنعت نشر، ارمغانی برای ناشران و مخاطبان نمایشگاه دربر نخواهد داشت.

در این میان دسته سومی نیز بر راه اندازی نمایشگاهی دیگر و با رویکرد نمایشگاهی صرف پیش از موعد برگزاری نمایشگاه بین المللی کتاب تهران تاکید داشتند و معتقد بودند در این صورت می توان امیدوار بود که راه اندازی یک نمایشگاه جدید با استانداردهای بین المللی تا حد زیادی خواهد توانست مجموعه انتظارات را برآورده کند و تاثیر بسزایی در پررنگ تر شدن وجه نمایشگاهی این جشن بزرگ کتاب برجاگذارد.

مخالفتان رویکرد صرف نمایشگاهی و حذف فروش از نمایشگاه با تاکید بر هزینه های جاری نمایشگاه و نداشتن صرفه اقتصادی برای ناشران، بر این باور بودند که ساختار فعلی نمایشگاه همپای

تقلب از روی کمک درسی ها

زهره محسنی می افزاید: «من به طور کامل با این گونه کتاب ها مشکلی ندارم چرا که این کتاب ها می توانند عمق یادگیری دانش آموزان را افزایش دهند و به تعبیری باعث رشد تحصیلی آنها شوند.»

این دبیر فیزیک درباره استفاده دانش آموزان از کتاب های حل تمرین می گوید: «استفاده از کتاب های حل تمرین یک راه نادرست در سیستم آموزشی محسوب می شوند چرا که یکی از اهداف اصلی مادر آموزش و پرورش، ایجاد خلاقیت و شکوفایی استعداد های جوانان و نوجوانان این سرزمین است در حالی که استفاده از برخی از این کتاب ها کاملاً نتیجه عکس می دهد.»

اما همان طور که گفتیم دانش آموزان مخاطبان اصلی این گونه کتاب ها هستند؛ کتاب هایی که هر روز بر تعداد آنها افزوده می شود و اگر در اینترنت هم گشتی زده باشید، خواهید دید که بسیاری از سایت ها و وبلاگ ها به مطالبی پیرامون آنها پرداخته اند.

سمیرا سهیلی دانش آموز دوره راهنمایی درباره استفاده از این کتاب ها می گوید: «در حال حاضر برخی از معلمان ما این کتاب ها را مناسب و برخی را نامناسب می دانند اما به نظر من استفاده از این کتاب ها می تواند به ما در فهم بهتر مطالب درسی کمک کند چرا که در برخی از این کتاب ها سوالاتی از آسان تا دشوار درباره درس های مختلف مطرح شده اند که با پاسخ به آنها و توضیحاتی که در این کتاب ها وجود دارد می توانیم به اطلاعات خود بیفزاییم و علاوه بر آن درس را بهتر متوجه شویم.» سمیرا سهیلی می گوید:

«در حال حاضر در تعدادی از کتاب های درسی ما، برخی از موضوعات به خوبی توضیح داده نشده است.» معین صادقی یکی دیگر از دانش آموزان دوره راهنمایی هم درباره استفاده از این کتاب ها می گوید: «در برخی از درس ها، معلمان استفاده از این گونه از کتاب ها را ضروری می دانند و مطالعه آنها از تکالیف درسی ما محسوب می شود.»

صادقی درباره استفاده از حل المسائل ها می گوید: «در برخی از کتاب ها آنقدر مطالب گنگ و تمرین ها و سوال ها دشوار هستند که هر اندازه هم کتاب را مطالعه کنیم نمی توانیم پاسخ درست را پیدا کنیم بنابراین از حل المسائل ها استفاده می کنیم. هر چند بسیاری از آنها چندان هم مناسب نیستند و گاهی جواب های غلط را چاپ کرده اند اما استفاده از آنها گاهی تنها راه رسیدن به جواب مسئله است.»

شاهد گوهر بخش دانش آموز دبیرستانی هم درباره استفاده از این کتاب ها می گوید: «زمانی که توضیحات کافی در کتاب های درسی وجود ندارد و معلمان هم به درستی نمی توانند مفاهیم کتاب های درسی را القاء کنند، استفاده از این کتاب ها تنها راهی است که به نظر می رسد.» شاهد گوهر بخش درباره کیفیت این کتاب ها می گوید: «در دوره دبیرستان، اغلب دانش آموزان سعی می کنند کتاب هایی را تهیه کنند که در کنکور به آنها کمک کند و در این بین کتاب هایی که بهتر معرفی و تبلیغ شده اند شانس بیشتری برای خرید دارند هر چند در بین آنها کتاب های بد هم وجود دارد ولی برخی از مولفان این کتاب ها آنقدر در بین دانش آموزان کنکوری معروف هستند که آن کتاب ها با توجه به نام مولفان خریداری می شوند.»

گوهر بخش می گوید: «هر چند استفاده از کتاب های حل تمرین راه چندان مناسبی نیست اما برخی از کتاب های کمک آموزشی وجود دارند که می توانند کامل کننده کتاب های درسی باشند و اگر دست اندر کاران و مسئولان بتوانند با همکاری مولفان و موسساتی که این گونه کتاب ها را چاپ می کنند به تصحیح کتاب های درسی پردازند گام مهمی در جهت بهبود و ارتقای کتاب های درسی برداشته اند.»

کمک درسی باید کتاب هایی را بیشتر مورد توجه قرار دهیم که توانسته اند در فهم درست کتاب های درسی کمک کنند و به نوعی مکمل کتاب های درسی باشند نه کتاب هایی که فقط باعث رجوع کمتر دانش آموزان به کتاب های درسی می شوند چرا که در این صورت، تنها روحیه تئلی و مصرف کنندگی را در آنها پروراندیم.» محمدرضا صادقی یکی از دبیران عربی دبیرستان ها درباره اشتیاق دانش آموزان به استفاده از کتاب های کمک درسی می گوید: «در حال حاضر بیشتر کتاب هایی که دانش آموزان در درس عربی از آن استفاده می کنند، کتاب های حل المسائلی است که یکی از دلایل آن، قوی نبودن پایه آموزشی آنهاست و دیگر این که برخی از مسائل به درستی در کتاب های درسی مطرح نشده اند.»

صادقی می افزاید: «در حال حاضر کتاب های کمک آموزشی مناسبی هم در بازار وجود دارد که بیشتر در زمان کنکور مورد استفاده دانش آموزان قرار می گیرد اما دانش آموزان بیشتر رغبت دارند در زمان امتحانات از کتاب هایی که تنها به حل تمرین ها پرداخته اند استفاده کنند.» محمدرضا صادقی درباره شاخص های یک کتاب کمک آموزشی مناسب می گوید: «کتاب های کمک آموزشی مناسب کتاب هایی هستند که به تشریح و تبیین هر چه بیشتر مطالب کتاب های درسی پردازند و برخی از نکات و مواردی را که در کتاب های درسی ذکر نشده و فهم آنها به دانش آموزان کمک می کند لحاظ کنند تا دانش آموزان از لحاظ سطح علمی بتوانند رشد مناسبی داشته باشند.»

این دبیر می افزاید: «در حال حاضر بسیاری از کتاب های موجود بدون در نظر گرفتن این موارد منتشر می شوند و نه تنها کمکی به رشد علمی دانش آموزان نمی کنند بلکه باعث از بین رفتن روحیه تلاش در بین آنها خواهند شد چرا که به راحتی و گاهی بدون ذکر دلیل، جواب سوال ها را منتشر می کنند که البته گاهی برخی از این جواب ها درست هم نیستند.»

زهره محسنی دبیر فیزیک هم درباره دلایل استفاده دانش آموزان از این کتاب ها می گوید: «گاهی دانش آموزان برای رفع تکلیف از این کتاب ها استفاده می کنند و به نوعی با استفاده از این کتاب ها ساده ترین راه را انتخاب می کنند که البته این راه ساده همیشه بهترین راه نیست.» محسنی می گوید: «در این بین برخی از کتاب ها توانسته اند ضعف های موجود در کتاب های درسی را برطرف کنند و اگر در مواردی کاستی و نقصی در توضیح مفاهیم وجود دارد آنها را رفع کنند علاوه بر این می توان در برخی از موارد به نقصان در تدریس اشاره کرد چرا که اگر معلمان ما بتوانند به درستی مفاهیم را انتقال بدهند دیگر نیازی برای رجوع به این کتاب ها نیست.»

سمانه سامانی: در روزهایی که در فصل امتحانات مدارس قرار داریم، بازار کتاب های کمک درسی داغ داغ است و هر روز استقبال از آنها بیشتر می شود. هر چند در طول سال تحصیلی هم استفاده از این کتاب ها طرفداران زیادی دارد و گاهی برخی از معلمان هم استفاده از این نوع کتاب ها را به شاگردانشان توصیه می کنند. البته این گونه کتاب ها - که تعداد آنها کم هم نیست - از نظر کیفی درجات گوناگونی دارند؛ کتاب هایی که تنها حل المسائل هستند و کتاب های دیگری که به توضیح و تبیین مطالب درسی آن هم به شیوه ای کارشناسانه می پردازند.

اما دلایل استفاده از این گونه کتاب ها چیست؟ برای پاسخ به این پرسش باید از گروه های درگیر با این مسئله گفت. دانش آموزان به عنوان مخاطبان هدف این کتاب ها، ناشران به عنوان تولیدکنندگان این آثار و البته معلمان و کارشناسان آموزشی که با مسائل و مشکلات این حوزه آشنایی دارند، هر کدام دلایلی را برای استفاده از این کتاب ها مطرح کرده اند.

در گذشته استفاده از کتاب های کمک درسی و آموزشی تا این حد رواج نداشت و کتاب های اندکی در این حوزه وجود داشت اما امروزه بسیاری از ناشران فعالیت در این حوزه را یکی از کارهای موفق و پر مخاطب می دانند هر چند لوازمی را برای موفقیت در این کار موثر می شمارند.

سیروس خسروی مدیر مسئول انتشارات نوین پژوهش که ناشر کتاب های کمک درسی و آموزشی است درباره علل استفاده دانش آموزان از این گونه کتاب ها می گوید: «به نظر من یکی از مهم ترین دلایلی که هر روز باعث استقبال بیشتر دانش آموزان از کتاب های کمک درسی می شود کم حوصلگی آنهاست حتی اگر با دانش آموزان هم صحبت کنیم خواهیم دید که استفاده از حل المسائل ها بیشترین طرفدار را در بین آنها دارد.»

خسروی می گوید: «بسیاری از دانش آموزان که از این کتاب ها (حل المسائل) استفاده می کنند کم حوصله هستند و اگر به جای استفاده از این کتاب ها به مطالب کتاب های درسی خود توجه بیشتری داشته باشند می توانند متوجه مسائل و مشکلات خود شوند.»

مدیر مسئول انتشارات نوین پژوهش در ادامه به نقش تبلیغات در حوزه کتاب های کمک درسی اشاره می کند و می گوید: «در این حوزه هم مانند همه حوزه های دیگر تبلیغات نقش تعیین کننده ای دارد و اگر ما شاهد هستیم که برخی از کتاب ها با کیفیت نامناسب فروش زیادی دارند دلیل آن تبلیغات گسترده ای است که در این مورد وجود دارد.»

خسروی می گوید: «در بین کتاب های کمک درسی هم کتاب های مناسب و هم کتاب های نامناسبی وجود دارند که از لحاظ کارشناسی با مشکل روبه رو هستند اما گاهی اوقات تبلیغات زیاد باعث می شود که فروش خوبی داشته باشند و متأسفانه دانش آموزان توجهی به کیفیت کار ندارند.» قلی زاده مدیر فروش انتشارات تاجیک که یکی از ناشران با سابقه در کتاب های کمک درسی، به شمار می رود نیز به کاستی های کتاب های درسی اشاره می کند و می گوید: «هر روز شاهد استقبال بیشتری از خرید و انتشار کتاب های کمک درسی هستیم که یکی از دلایل مهم آن، کاستی هایی است که در کتاب های درسی وجود دارد برای مثال اگر دانش آموز بتواند به طور کامل مفاهیم را متوجه شود دیگر نیازی به استفاده از کتاب های کمک درسی وجود ندارد اما آنجا که گاهی شاهد هستیم که مفاهیم و موضوعات به درستی در کتاب های درسی مطرح نشده اند، شاهد هجوم به کتاب های کمک درسی و حل المسائل هستیم.»

قلی زاده می گوید: «ما در بین کتاب های

باور است که باید در مراحل ثبت نام، از ناشرانی که مایلند در ایام برگزاری نمایشگاه فقط به نمایش تولیداتشان پردازند و فروش مستقیم نداشته باشند ثبت نام ویژه صورت گیرد و این ناشران از امتیازاتی نظیر معافیت از پرداخت اجاره غرفه، دریافت کمک هزینه برای طراحی و غرفه آرای، پذیرایی از دست کم دو غرفه دار، اختصاص فضای کافی برای نمایش آثار، امکان تبلیغ از طریق رادیوی نمایشگاه و... بهره مند شوند.

نیازسنجی با نگاه مخاطب

در این میان، مخاطبان به عنوان اصلی ترین حلقه نهایی مثلث نشر از اهمیت بسزایی برخوردارند و طبعاً باید نظر گروه های مختلف را نیز جویا شد.

محمد کرباسکی؛ دانشجوی تاریخ دانشگاه سیستان و بلوچستان از جمله این مخاطبان است که تقریباً بخش عمده ای از مطالبات مکتوب خود را از نمایشگاه بین المللی کتاب تهران تهیه می کند.

به باور این دانشجوی تاریخ که در زاهدان ساکن است نمی توان تنها به کتابفروشی های شهرستان ها اکتفا کرد و تقریباً با توجه به این که در هر سال آثار جدیدی از تاریخ پژوهان برجسته ایرانی و خارجی منتشر می شود، دانشجویان و استادان این رشته برای به روز شدن اطلاعاتشان و آشنایی با روش های تحقیق در عرصه تاریخ، ناگزیرند این دسته از آثار را از نمایشگاه تهیه کنند.

دکتر حسن جهان تیغ استاد تاریخ همان دانشگاه نیز که امسال به همراه دانشجویان در نمایشگاه حضور پیدا کرده بر این باور است که زمانی می توان کتاب مورد نظر را تهیه کرد که بتوان در نمایشگاه کتاب شرکت جست.

به گفته دکتر جهان تیغ نمایشگاه کتاب به خاطر گستره بین المللی خود تا حد زیادی موجب می شود تا مخاطبان دانشگاهی علاوه بر اطلاع از عناوین کتب تازه منتشر شده در سطح کشور و جهان، بتوانند نیازهای علمی خود را به واسطه خرید آثار تازه منتشر شده مرتفع کنند.

کرباسکی نیز بر این اعتقاد است که نمایشگاه بین المللی کتاب تهران می تواند به سبب سال های گذشته علاوه بر وجه نمایشگاهی، رویکرد اقتصادی خود به عرضه کتاب را نیز حفظ کند و بهتر است که نمایشگاه کتاب تهران بر اساس ساختار فرهنگی کشور خودمان تعریف شود.

او معتقد است با توجه به این که بخش عمده ای از مخاطبان اصلی نمایشگاه بین المللی کتاب تهران دانشجویان هستند باید نظر این گروه نیز تامین شود. از سوی دیگر هر نمایشگاهی باید در وهله اول مخاطب شناسی شده و سیاست گذاری مسئولان نمایشگاه بر اساس نیازسنجی مخاطبان سامان یابد. از این حیث باید گفت که ایجاد نمایشگاهی در کنار نمایشگاه فعلی کتاب تهران هم به لحاظ زمانی نیازمند کارشناسی است و هم از نظر مکانی، می تواند مورد بررسی قرار گیرد.

پیشواز نمایشگاه

طبعاً یکی از بحث های اصلی در حاشیه نمایشگاه بین المللی کتاب تهران و راه اندازی نمایشگاهی به موازات آن، بحث زمان و مکان نمایشگاه است.

یحیی دهقانی مدیر نشر مبتکران بر این باور است که می توان برنامه های جنبی و رویکردهای صرف نمایشگاهی را در مقیاس زمانی دیگر مورد آزمایش قرار داد و به نوعی از ناشران علاقه مند درخواست کرد تا یک ماه پیش از برگزاری نمایشگاه در مکان خاصی گرد هم آمده و آثار جدیدشان را تنها در معرض بازدید بگذارند.

این مسئله به باور عبدالحمید عبدخدایی، مدیر نشر سبماط نیز باعث می شود تا موسسات پژوهشی، دانشگاه ها و... از پیش با آثار تازه ناشران آشنا شده و در تدارک تهیه آثار جدید باشند.

البته این موضوع به باور کارشناسان حوزه نشر و ناشران، نیازمند فرهنگ سازی است و باید در فرصت باقیمانده تا نمایشگاه بیست و دوم درباره آن اندیشید.

ضرورت انتشار تاریخ های جامع فلسفه از دیدگاه کارشناسان

رد پای فیلسوفان بر مسیر هزاره ها

همچنین تاریخ فلسفه غرب نوشته برتراند راسل که حدود سال ۱۳۴۰ در ایران منتشر شد و تاریخ فلسفه دکتر محمود هومن نیز که قبل از انقلاب انتشار یافت از این گونه آثار محسوب می شوند. پس از آن، تاریخ فلسفه ها به صورت تک جلدی منتشر شدند و به صورت مجموعه ای کامل و مدون در اختیار و دسترس مخاطبان قرار نداشتند.

تاریخی جامع از حکمت و فلسفه

انتشار «تاریخ های فلسفه» چندی است در میان اهالی فلسفه و نشر از جایگاهی خاص برخوردار شده و در این میان بنیاد حکمت اسلامی صدرا طرح تدوین مجموعه ای کامل به قلم متفکران داخلی براساس زیرساخت های فرهنگی ایران تحت عنوان «تاریخ جامع حکمت و فلسفه» را در دست کار دارد. این طرح توسط چهارگروه اصلی اداره می شود که شامل گروه دوره باستان، گروه قرون وسطی، گروه اسلامی و گروه فلسفه جدید هستند. از این میان دو گروه مربوط به دوره باستان و قرون وسطی فعال شده اند ولی هنوز گروه های اسلامی و فلسفه جدید کار خود را به صورت منظم آغاز نکرده اند.

طرح تدوین «تاریخ جامع حکمت و فلسفه» زیر نظر سیدمحمدخامنه ای، رئیس بنیاد حکمت اسلامی صدرا انجام می شود که نزدیک به سه سال است گروه های مختلف متشکل از استادان دانشگاه ها و محققان، این کار را پیگیری می کنند.

جالب توجه این که کتابخانه تخصصی تاریخ فلسفه را نیز این موسسه از دو سال پیش به منظور کمک به این طرح بنیان گذاری کرده است که منابع خوبی در آن برای تالیف تاریخ های فلسفه می توان یافت.

می توان گفت با انتشار «تاریخ جامع حکمت و فلسفه» که قرار است در مجموعه ای حدوداً ۴۰ جلدی انتشار یابد، تاریخ فلسفه کاملی در اختیار خواهیم داشت که به تمامی فلسفه ها از دوران باستان تا دوران معاصر پرداخته است. به قول یکی از استادان فلسفه، همواره خواندن کتاب هایی که درباره یک فیلسوف نوشته می شوند آسان تر از خواندن آثار آن فیلسوف است و نقش تاریخ فلسفه نیز شاید در همین نکته باشد.

در این کتاب کوشیده ایم که فیلسوفان را در بافت فرهنگی و به خصوص علمی زمانه آنها بررسی کنیم. کافی است تاریخ فلسفه قرن بیستم را هم منتشر کنیم تا با این مجموعه تاریخ فلسفه غرب کاملی داشته باشیم. مثل همین تاریخ فلسفه راتلج که قرن بیستم را هم شامل می شود.»

... و اما راتلج

گفتنی است تاریخ فلسفه راتلج که قرار است در آینده ای نزدیک از سوی انتشارات حکمت منتشر شود و اکنون دو جلد از آن ترجمه شده است، در واقع چکیده ای از تاریخ فلسفه غرب از آغاز آن در سده ششم پیش از میلاد تا عصر حاضر را دربر می گیرد. هدف این مجموعه بحث و بررسی عمیق درباره پیشرفت های عمده فلسفی است که بدین منظور صفحات بسیاری را به افرادی اختصاص داده که در نظر عموم دانشمندان از بزرگان فلسفه به شمار می روند.

موضوعات مجلدات ده گانه تاریخ فلسفه راتلج را از آغاز تا افلاطون، فلسفه یونانی م-ا بی و آغاز قرون وسطی، فلسفه قرون وسطی، رنسانس و عقل گرایی قرن هفدهم، فلسفه انگلیسی و عصر روشنگری، عصر ایده آلیسم آلمانی، فلسفه قرن نوزدهم، فلسفه قاره ای، فلسفه علم، فلسفه منطق و فلسفه ریاضی و فلسفه معنا، فلسفه شناخت و فلسفه ارزش تشکیل می دهند که در یک مجموعه از سوی انتشارات حکمت منتشر خواهد شد.

دکتر امیر مازیار، معاون علمی انتشارات حکمت هدف از انتشار این مجموعه را انتشار یک مجموعه کامل از تاریخ فلسفه غرب عنوان می کند و بر این امر صحه می گذارد که هیچ یک از تاریخ های فلسفه غربی که وجود دارند - به جز کاپلستون - کامل و جامع نیستند.

وی برای «تاریخ فلسفه راتلج» علاوه بر کامل بودن، امتیازی دیگر برمی شمارد که جدیدتر بودن آن است و نوع نگارش این مجموعه را به شیوه آموزشی می خواند که براساس منابع جدیدتر نگاشته شده اند. جالب توجه است که پیشینه انتشار تاریخ فلسفه ها در ایران به سال ۱۳۲۰ برمی گردد و اولین کتابی که در تاریخ فلسفه غرب منتشر شده «سیر حکمت در اروپا» نام دارد که توسط محمدعلی فروغی به صورت کامل انتشار یافته است.

نشده اند ولی اکنون توسط آقای ابراهیم دادجود ترجمه شده و در دست انتشار است.»

جلد اول «مجموعه تاریخ فلسفه کاپلستون» از یونان تا روم» با ترجمه سیدجلال الدین مجتبی، جلد چهارم «از دکارت تا لایب نیتس» با ترجمه غلامرضا عاونی، جلد پنجم شامل «فیلسوفان انگلیسی از هابز تا هیوم» با ترجمه امیرجلال الدین اعلم، جلد ششم «از ولف تا کانت» با ترجمه اسماعیل سعادت و منوچهر بزرگمهر، جلد هفتم «از فیثته تا نیچه»، جلد هشتم «از بنیامین تا راسل» با ترجمه بهاء الدین خرمشاهی و جلد نهم «از مندوبیران تا سارتر» با ترجمه عبدالحمین آذرنگ و سیدمحمد ثانی منتشر شده که در نمایشگاه کتاب امسال هم از سوی این نشر عرضه شده بود.

به گفته بهاء الدین خرمشاهی یکی از مترجمان و ویراستاران این مجموعه، تاریخ فلسفه کاپلستون نه فقط در دنیای اروپایی زبان بلکه در زبان های دیگر هم حائز اهمیت است چون تاکنون هیچ کس نتوانسته تاریخ فلسفه ای به این ژرفا و پهنا بنویسد. وی همچنین نگارش تاریخ فلسفه کاپلستون را از اواسط دهه ۱۹۴۰ میلادی تا اواسط سال های ۱۹۷۰ عنوان می کند که حدود ۳۰ سال به طول انجامیده است و می گوید: «کاپلستون معتقد بود ما باید برای درک هر چه بیشتر فلسفه، تاریخ فلسفه را بدانیم. در این خصوص هگل نیز بر این اعتقاد است که اصلاً فلسفه یعنی دانستن تاریخ فلسفه که کاپلستون این اعتقاد حاد را نداشت و معتدلاً نه تر از هگل به این موضوع نگاه می کرد.»

فهم از ورای تاریخ

کامران فانی که طی سال های گذشته یکی از پیشنهاددهندگان طرح ترجمه تاریخ فلسفه ها از جمله تاریخ فلسفه کاپلستون بوده است، ضرورت انتشار و مطالعه تاریخ فلسفه ها را چنین عنوان می کند: «ما بسیاری از علوم را از تاریخ آنها نمی آموزیم ولی بعضی از دانش ها، دانش هایی وابسته به تاریخ هستند که فلسفه هم این گونه است و آن را از طریق دانستن تاریخ فلسفه بهتر می توانیم بیاموزیم چون سیر تحول تکامل اندیشه بشری را مطرح می کند.» فانی، تاریخ فلسفه کاپلستون را مفصل ترین تاریخ فلسفه ای می خواند که تاکنون در سراسر دنیا انتشار یافته است ولی چون این تاریخ فلسفه تا اواخر قرن نوزدهم را شامل می شود در این خصوص می گوید: «تفکر فلسفی فارغ از دیگر افعال آدمی صورت نمی پذیرد.

بعد از انتشار مجموعه «تاریخ فلسفه کاپلستون» که از سوی انتشارات علمی-فرهنگی صورت گرفت، شاهد انتشار مجموعه «تاریخ فلسفه راتلج» از سوی انتشارات حکمت و مجموعه «تاریخ فلسفه جهان» از سوی بنیاد حکمت اسلامی صدرا خواهیم بود که این امر نشان از توجه به این حوزه فکری دارد. از این حیث باید گفت که انتشار این دسته از آثار نیازمند توجهی جدی از سوی مسئولان فرهنگی است و گزارش پیش رو با این رهیافت ارائه شده است.

در تعریف فلسفه گفته اند، فلسفه یعنی اندیشیدن درباره مسائل و موضوعات فلسفی و تاریخ فلسفی را تاریخ این اندیشه ها دانسته اند که در یک تقسیم بندی کلی تاریخ فلسفه را می توان شامل تاریخ فلسفه غرب، تاریخ فلسفه شرق و تاریخ فلسفه اسلامی دانست و طبعاً میزان گرایش به هر اثری در اعتبار علمی آن ریشه دارد؛ اعتباری که به هر تقدیر منشعب از رهیافت و رویکرد مولف و نوع تاریخ نگاری او است. در این میان نباید از اهمیت تاریخ فلسفه کاپلستون غافل بود. این مجموعه که در ۹ جلد به تازگی از سوی انتشارات علمی - فرهنگی منتشر شده، یکی از معتبرترین تاریخ های فلسفه غرب است که طی سال های ۱۹۴۴ تا ۱۹۷۹ توسط فردریک چارلز کاپلستون نوشته شده است. مهم ترین کار کاپلستون البته تاریخ فلسفه اوست. این کتاب از همان آغاز انتشار اقبال عام یافت، چنان که جلد اول آن تا ۱۹۶۲ ده بار تجدید چاپ شد. تاریخ فلسفه کاپلستون امروزه در بسیاری از دانشگاه های جهان و از جمله در رشته فلسفه دانشگاه تهران تدریس می شود. کاپلستون، نگارنده این تاریخ فلسفه اذعان کرده است که هدفش از نگارش این اثر در اختیار نهادن یک کتاب درسی برای دانشجویان حوزه علمی کاتولیک بوده و تمام اثر او نیز به تأیید واتیکان رسیده و از حیث دینی کاملاً تأیید شده است.

دکتر علی زارعی مدیر انتشارات علمی-فرهنگی، مجموعه «تاریخ فلسفه کاپلستون» را در میان تاریخ فلسفه های غرب، بی نظیر قلمداد می کند و می گوید: «ما تمامی شماره های این تاریخ فلسفه را به جز جلد دوم و سوم آن منتشر کرده ایم که آن دو جلد نیز در دست چاپ است و تا سه ماه دیگر آماده نشر خواهد شد. این دو جلد (سوم و چهارم) بسیار حائز اهمیت است که به دلیل پیچیدگی های فراوان تاکنون ترجمه

ابعاد تاریخ نگاری فلسفه

دکتر احد فرامرز قراملکی: درباره سود و زیان آورد تاریخی در مطالعه امور، سخن فراوان رفته است و در باب استفاده بجا و نابجا از تاریخ نیز بحث زیاد در میان آمده است. این بحث در زمینه تاریخ فلسفه ابعاد گوناگونی دارد.

۱- امروزه تاریخ علم را به منزله یکی از چهار روی آورد عمده علم شناسی می دانند. این تلقی از تاریخ علم، ضرورت و اهمیت اخذ روی آورد تاریخی در شناخت علوم را نشان می دهد. تاریخ فلسفه در این مفهوم شناخت فلسفه در مقام تحقق خارجی و تطور تاریخی آن است. چنین شناختی مواضع پنهان اندیشه های فلسفی را آشکار می سازد و مطالعه تاریخی علوم - هر چند نه در مفهوم امروزی آن - از رهیافت های علم شناسی قدما بوده است. دانشمندان مسلمان براساس بسط میراث یونانی چهارگونه علم شناسی را توسعه دادند. علم شناسی منطقی (معروف به احوال العلوم یا اجزاء العلوم)، علم شناسی تطبیقی (با عنوان مشهور تقسیم العلوم)، علم شناسی پژوهانه (رئوس ثمانیه) و علم شناسی تاریخی.

۲- تاریخ فلسفه با خود فلسفه همزاد و همراه است و فلسفه نسبت

فراپای هر دو وضعیت را داراست. وی آنگاه که در تحلیل اندیشه های ارسطو - مثلاً در بحث از عدم - به تحلیل تاریخی مسئله روی می آورد، ژرف نگری خیره کننده ای می یابد و آنگاه که به دلیل نبود نگرش تاریخی از بازشناسی ارسطو و افلوپین (مراد اثولوجیای وی است) باز می ماند، در جمع بین رای الحکیمین، سطحی نگری نشان می دهد.

بنابر تعریف، مطالعه تاریخی اساساً نهایت پذیر نیست. بررسی تاریخی یک امر، شناخت سلف در پرتو خلف است. بر این اساس، زمان نه تنها حجاب و غبار نیست بلکه آئینه رویت وجوه یک پدیده است. تطور و سیر زمان، حادثه تاریخی را مکشوف و قابل فهم می سازد پس در هر دوره ای با وجود تاریخ نگاری های متعدد همچنان می توان به تحلیل تاریخی در فلسفه دست یافت و تاریخ فلسفه جدیدی نگاشت . تاریخ نگاری های موجود در فلسفه به بخشی از حیات فلسفی بشر محدودند و از تحلیل همه تجارب فلسفی انسان ها بازمانده اند.

اخذ و اقتباس ها، تعامل ها، داد و ستدها و قبض و بسط ها در فلسفه و سایر حوزه های معرفتی بشر نمونه های چنین مسائلی هستند. شاهد دیگر اینکه تاریخ نگاری های موجود فلسفه، به علت سوگیری های آگاهانه و یا به سبب رخنه های ناآگاهانه، آکنده از خلط و تحریفند و یا حداقل برهویت معرفتی برخی اقوام و ملل پرده ابهام افکننده اند.

به دانش های دیگر از این بخت و امتیاز برخوردار بوده که رهیافت تاریخی به اندیشه های فلسفی با فلسفه مدون همزاد باشد. فیلسوفان پیشین به ویژه در دوره باستان، خود را از تامل در تاریخ اندیشه های فلسفی بی نیاز نمی دیده اند. به عنوان مثال روی آورد تاریخی بر متافیزیک ارسطو (Aristotle) چنان سایه افکنده است که عده ای آن را از آثار مهم تاریخ نگاری فلسفی می دانند. ارسطو، غالب مسائل فلسفی را در پرتو تحلیل تاریخی آن مسئله نزد فیلسوفان پیش سقراطی مورد بحث قرار می دهد.

۳- هر علمی را دو مقام است: «مقام تعریف» و «مقام تحقق». مقام تعریف، مقام «یابد» است و درباره آنچه باید باشد یا آنچه باید بشود صحبت می کند اما مقام تحقق به آنچه هست تعلق دارد. تاریخ فلسفه، ما را به فلسفه در مقام تحقق معطوف می سازد و این تامل، سبب رویت کثرت ها، نقصان ها، قوت ها و ... می شود. به عنوان مثال حصر گرایی، روش شناختی آسبیبی است که از حصر توجه به فلسفه در مقام تعریف ناشی می شود و با روی آورد تاریخی به فلسفه در مان می شود.

۴- فیلسوفان در عمل نسبت به اخذ روی آورد تاریخی در تحلیل مسائل فلسفی یا از آن بی بهره بوده اند و یا بهره مند و این دو وضعیت از حیث تاثیر در ژرف نگری فلسفی قابل بررسی است. به عنوان مثال

ویرایش کتاب‌های ورزشی، باید‌ها و نباید‌ها

ویراستار یا ویراستار؟!!

سطح کیفی ویرایش در کتاب‌های ورزشی در چه حدی است و چه نمره‌ای می‌توان به ویرایش کتاب‌های این حوزه داد؟

در این مجال، سعی شده تا در گفت‌وگو با کارشناسان حوزه ویرایش کتاب‌های ورزشی که اغلب از مترجمان یا مولفان کتاب‌های این حوزه هستند، به این سوالات پاسخ داده شود.

سطح کیفی ویرایش

سیده زیبا اجتهاد، از ویراستاران حوزه کتاب‌های تربیت بدنی و ورزشی که خود نیز آثار ترجمه شده‌ای را روانه بازار کرده است، پیش از بیان نظرش درباره سطح کیفی ویرایش کتاب‌های ورزشی، از حضور ویراستارانی که با گذراندن دوره‌های کوتاه مدت یکی دو ماهه ویراستاری، عنوان ویراستار را بر خود نهاده اند سخن می‌گوید و این گونه اظهار نظر می‌کند: «من ۳۲ واحد درسی را برای ویراستاری گذرانده‌ام، ولی در ابتدای کار جسارت نمی‌کردم نام خودم را به عنوان ویراستار بر کتاب‌ها بنویسم، اما متأسفانه این روزها این گونه نیست و جالب‌ترین که برخی ناشران برای این که به اصطلاح کیفیت یک اثر را در چشم مخاطب بالا ببرند، نام فردی را که خیلی صلاحیت این کار را ندارد، به عنوان ویراستار اثر، در کتاب ذکر می‌کنند.»

وی سطح ویرایش کتاب‌های ورزشی را در حد قابل قبولی نمی‌داند و می‌گوید: متأسفانه گاهی دیده می‌شود فردی که دارای مدرک دکترای نیز هست و عنوان ویراستار یک اثر را هم پدک می‌کشد، حتی از رعایت قوانین ساده ویراستاری عاجز است.»

دکتر مهدی شهبازی، از ویراستاران کتاب‌های تربیت بدنی و ورزش و استاد دانشگاه تهران درباره سطح کیفی ویرایش کتاب‌های ورزشی این گونه اظهار نظر می‌کند: «تا آنجا که من با کتاب‌های تربیت بدنی و ورزشی برخورد داشته‌ام، اساساً ویرایش در این آثار معمول و مرسوم نیست و استادان، مترجمان و مولفان، کمتر آثار خود را به ویراستاران می‌سپارند البته در آثار ترجمه شده، قدری ویرایش علمی مرسوم است، اما ویرایش ادبی خیلی کم دیده می‌شود، مگر این که یک ناشر خیلی حساسیت به خرج بدهد.»

دکتر فرهاد رحمانی‌نیا، از ویراستاران با سابقه و رئیس دانشکده تربیت بدنی دانشگاه گیلان در این باره می‌گوید: «هنگامی که ما در یک مقوله به فکر گسترش باشیم، اول کمیت و بعد کیفیت کار را مدنظر قرار می‌دهیم. در حوزه کتاب‌های تربیت بدنی و ورزشی نیز وضعیت همین‌طور بود و افزایش کمی آثار مکتوب، بیشتر مدنظر قرار می‌گرفت. در نتیجه کتاب‌ها بر کیفیت به ویژه از لحاظ ویرایش، روانه بازار می‌شد اما حالا با توجه به گسترش دانشگاه‌ها، ممیزی بیشتری بر چاپ کتاب‌ها صورت می‌گیرد.»

وی می‌افزاید: «در حوزه کتاب‌های تربیت بدنی، افراد باسرمایه خودشان اقدام به چاپ کتاب می‌کردند و ناشران نیز خودشان کتاب چاپ می‌کردند که این کار نزول کیفی بسیاری از موارد خصوصاً ویرایش را به دنبال داشت. در صورتی که این روزها با توجه به حذف یارانه و مواردی از این دست، مترجمان، مولفان و ناشران به این فکر می‌کنند که آثاری با کیفیت را روانه بازار کنند و در این شرایط می‌توان امیدوار بود که ویرایش، روخوانی و بررسی آثار بعد از ترجمه و تالیف، انجام شود و برآیند کارها روبه بهبود آثار باشد.»

مانع در مقابل ویرایش

یکی از معضلاتی که ویرایش صحیح را در آثار مکتوب حوزه تربیت بدنی و ورزش به چالش می‌کشد، مقاومت برخی از مترجمان و مولفان برای انجام ویرایش بر آثارشان است؛ موضوعی که در کتاب‌های حوزه‌های دیگر نیز گاهی دیده می‌شود. سیده زیبا اجتهاد که خود نیز دستی در ترجمه و تألیف دارد این موضوع را قبول دارد و درباره علت آن می‌گوید: «شناخت کم برخی از مولفان و مترجمان از کار ویراستاری و تأثیرگذاری عملکرد آنها بر افزایش کیفیت اثر ترجمه یا تالیف شده، موجب مقاومت منفی در برابر ویرایش می‌شود.»

وی درباره راهکار برطرف کردن این مشکل می‌گوید: «به نظر من وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی همان‌طور که فاکتورهای رابری تأییدیک اثر مکتوب تعیین کرده است، باید خط‌کشی‌هایی را هم کتاب ندهد. در این صورت ناشر، مولف و مترجم نیز دست از این مقاومت منفی برخواهند داشت.»

دکتر شهبازی درباره دلیل اصلی مقاومت برخی مولفان و مترجمان در برابر انجام ویرایش بر آثارشان می‌گوید: «به نظر من دلیل اصلی این مقاومت به ویژه در حوزه ویرایش ادبی، ناآشنا بودن ویراستاران با متون ورزشی است. گاهی یک مترجم یا مولف بعد از ویرایش اثرش توسط ویراستار، هنگام بازخوانی با ایرادات زیادی روبه‌رو می‌شود که حاصل عملکرد ویراستار به علت ناآشنایی وی با متون ورزشی است. وقت گیر بودن کار ویرایش را هم باید به این علت اضافه کرد. در حالی که به نظر من اساساً کار ویراستاری آن قدر هزینه‌بر نیست که بخواهد به عنوان یک عامل بازدارنده نزد مترجمان، مولفان یا ناشران به حساب بیاید.»

ابتدا باید درباره اصلالت

ترجمه یک کتاب ورزشی،

داوری دقیقی صورت بگیرد

و بعد از آن کتاب به

ویراستار سپرده شود

چراکه برخی کتاب‌ها ارزش

علمی زیادی ندارند

وی می‌افزاید: «درد اصلی، نبودن ویراستاران تخصصی در حوزه آثار تربیت بدنی و ورزشی است.» رحمانی‌نیا در پاسخ به این سوال که آیا خود شما به راحتی اجازه می‌دهید که آثارتان ویرایش شود، می‌گوید: «در حال حاضر سه عنوان در حال چاپ دارم و از ناشر خواسته‌ام که یک ویراستار آنها را به دقت ویرایش کند. با وجود این که خودم سه بار آنها را مرور کرده‌ام، اما معتمد ویرایش به غنای اثر کمک می‌کند. البته به این شرط که ویراستاری واجد شرایط روی یک اثر کار کند. من به هر سه نوع ویرایش یعنی ویرایش ادبی، فنی و علمی، اعتقاد دارم.»

چه باید کرد؟

سیده زیبا اجتهاد ضمن این که خواستار نظارت بیشتر وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی بر سطح ویرایش کتاب‌های حوزه تربیت بدنی و ورزش می‌شود، تربیت ویراستاران متخصص در آثار این حوزه را ضروری می‌داند و می‌گوید: «ناشرانی که کتاب‌های تربیت بدنی و ورزشی را منتشر می‌کنند، عموماً ناشرانی متخصص هستند، اما واقعیت این است که ویراستاران آثار ورزشی، بسیار کم‌شمار هستند و هنگامی که ویرایش این آثار به ویراستارانی غیر متخصص در حوزه تربیت بدنی و ورزش سپرده می‌شود، کیفیت کار پایین می‌آید.»

دکتر شهبازی پیشنهاد می‌دهد که مولف یا مترجم در کنار یکدیگر کار کنند و می‌گوید: «اگر عملکرد این افراد از هم جدا نباشد، آنگاه مشکل ترجمه و ویرایش مباحث تخصصی نیز تا حد زیادی از بین می‌رود و به نظر من وظیفه ناشر است که این هماهنگی را ایجاد کند.»

دکتر رحمانی‌نیا انجام ویرایش در مرحله‌ای مشخص را مهم می‌داند و می‌گوید: «من اعتقاد دارم که ابتدا باید درباره اصلالت ترجمه یک کتاب ورزشی، دآوری دقیقی صورت بگیرد و بعد از آن کتاب به ویراستار سپرده شود و پس از ویرایش‌های گوناگون علمی و ادبی، مطلب دوباره روخوانی شود.»

خانم اجتهاد، تعیین جایگاه واقعی ویراستاران نزد ناشران را از جمله عوامل موثر در بالا بردن کیفیت ویرایش آثار می‌داند و می‌گوید: «در حال حاضر، برخی ناشران، جایگاه ویراستاران را می‌شناسند، اما برخی دیگر، ویراستاران را در حد یک حرف‌چین می‌دانند و اتفاقاً هنگام پرداخت حق‌الزحمه نیز به اندازه یک حرف‌چین پول می‌دهند.»

یادداشت

دکتر مهدی طالب‌پور

مدیر کل تربیت بدنی وزارت علوم

ورزیدگی در ترجمه کتاب‌های ورزشی

کیفیت ترجمه کتاب‌های ورزشی در کشورمان روند رو به رشدی دارد، اما چون سیستم نظارتی بر این موضوع وجود ندارد، دارای سطوح متفاوتی است به این معنا که برخی از ترجمه‌ها ظاهر فریبنده‌ای دارند، اما فاقد محتوا هستند و فن ترجمه در آنها رعایت نشده است. در این گونه کتاب‌ها به خوبی می‌توان ملاحظه کرد که برخی از مطالب کتاب، مفهوم نیست و یکی از علل وقوع چنین معضلی، این است که مترجم تخصص لازم را در کار خود ندارد.

به نظر من اگر متولی خاصی برای ارائه نظر کارشناسی در مورد آثار مکتوب ترجمه شده در حوزه تربیت بدنی و ورزشی وجود داشته باشد، می‌توان از وقوع این مشکلات تا حدی جلوگیری کرد.

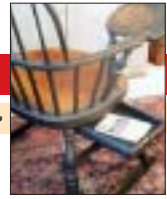
البته نباید از آثار ترجمه شده توسط افراد معتبر در حوزه ترجمه یا تالیف تربیت بدنی و ورزش غافل شویم. وجود این گونه آثار حکایت از روند رو به رشد ترجمه کتاب‌های ورزشی در ایران دارد، اما همان‌طور که بیان شد، سطوح این آثار متفاوت است.

نکته جالب این که برخی آثار بازاری وجود دارند که با وجود محتوای نه چندان خوب، به نحو شایسته‌ای ترجمه شده‌اند و برخی آثار پر محتوا را نیز می‌توان یافت که بسیار ضعیف ترجمه شده‌اند.

مشکلی که درباره آثار بازاری-آثاری که برای عامه مردم نوشته می‌شود و موضوعاتی چون لاغری یا تناسب اندام را دربرمی‌گیرد- باید در نظر گرفته شود، این است که متأسفانه بسیاری از این آثار فاقد پشتوانه علمی هستند و در آنها کمتر ارجاعی ارائه می‌شود و خواننده کتاب نمی‌داند که دستورالعمل‌ها یا مطالب این کتاب‌ها، بر اساس کدام تحقیق یا از سوی کدام آزمایشگاه معتبر به رشته تحریر درآمده است.

برخی معتقدند پایین بودن حق‌الزحمه مترجمان خصوصاً مترجمان ورزشی باعث می‌شود مترجمان متبحر سراغ این گونه کارها نروند و همین موضوع باعث افت سطح کیفی ترجمه‌های ورزشی می‌شود. به نظر من پایین بودن حق‌الزحمه مترجمان ورزشی می‌تواند عاملی برای پایین آمدن سطح کیفی و کمی این آثار باشد، اما عامل تعیین‌کننده‌ای نیست.

با توجه به این که ورزش در کشور ما در سال‌های اخیر رشد چشمگیری داشته، ضرورت دارد سازمانی مثل انجمن علمی تربیت بدنی، متولی این امر شود که بر آثار ترجمه شده نظارت کند و مهر تأییدی بر آثار ترجمه شده بزند تا مخاطبان از کیفیت این گونه آثار مطمئن شوند.

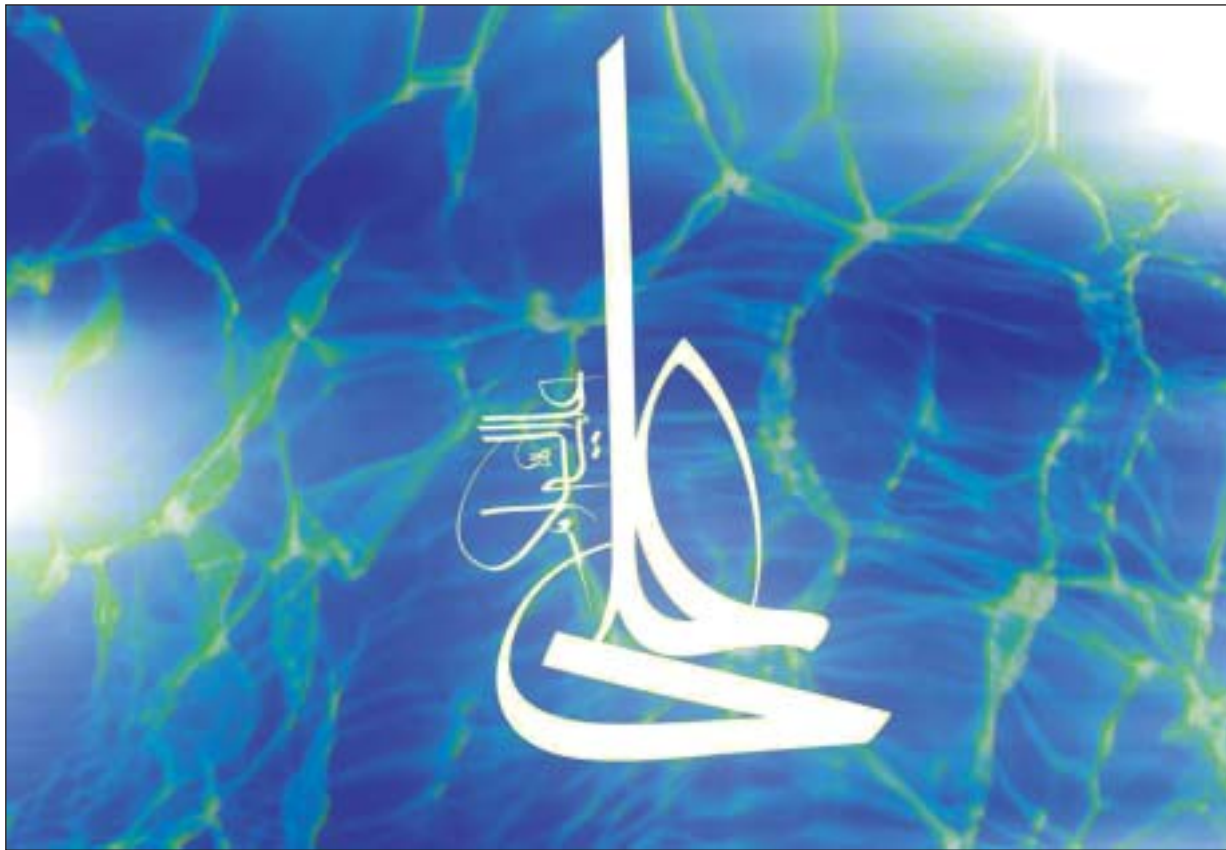

سایر محمدی

«آزادی و حقوق انسانی در نهج البلاغه» و «دین و دینداری در نهج البلاغه» دو عنوان کتاب به قلم مصطفی دلشاد تهرانی است که به تازگی توسط نشر همراه روانه بازار کتاب شده است. مصطفی دلشاد تهرانی از جمله محققان و پژوهشگران حوزه علوم دینی است که ضمن تحقیق و تالیف در حیطه‌های مختلف علوم دینی، بیشترین تلاش خود را در شناخت و معرفی مباحث و مقوله‌های جدید علوم اجتماعی و علوم انسانی در نهج البلاغه قرار داده و تاکنون آثار فراوانی در این زمینه منتشر کرده است. در کارنامه این استاد دانشکده علوم حدیث، آثاری مانند «دولت آفتاب» را می‌بینیم که درباره اندیشه سیاسی و سیره حکومتی حضرت علی (ع) است. از دیگر آثار او می‌توان به کتاب «حکومت حکمت» که مبحث حکومت در نهج البلاغه را مطرح می‌کند، «ارباب امانت» که اخلاق اداری در نهج البلاغه را مورد نظر قرار می‌دهد و «طایر فرخ‌بی» که درباره کمالات انسانی در نهج البلاغه است، اشاره کرد. مصطفی دلشاد تهرانی یک مجموعه هفت جلدی تحت عنوان کلی «سیره نبوی» تالیف کرده که از این مجموعه چهار جلد به نام سیره فردی، سیره اجتماعی، سیره مدیریتی و سیره خانوادگی پیامبر اعظم (ص) منتشر شده و سه جلد دیگر در مرحله آماده سازی است و به زودی منتشر خواهد شد.

با مصطفی دلشاد تهرانی درباره «آزادی حقوق انسانی در نهج البلاغه»

آینه حق نما

آقای دلشاد! به تازگی کتاب «آزادی و حقوق انسانی در نهج البلاغه» را منتشر کرده‌اید. این کتاب از چه زاویه‌ای به تحقیق در نهج البلاغه پرداخته است؟

بحث آزادی و حقوق انسانی در نهج البلاغه بسیار جامع و مفصل تبیین شده و وجوه مختلف آن دیده شده است و مباحث مصداقی در آن شکل گرفته است. می‌دانید که پس از رحلت پیامبر اکرم (ص) مسائلی پیش آمد که آزادی‌ها و حقوق انسانی افراد جامعه توسط کسانی زیر پا گذاشته شد. طبعاً امیر مومنان (ع) وقتی به حکومت رسید تلاش فراوانی کرد تا این حقوق و آزادی‌های پایمال شده را احیا کند. از طرفی به نظر می‌رسد در دیدگاه‌های امیر مومنان (ع) بر اساس آموزه‌های قرآنی و تربیت نبوی، نکته‌ای بسیار برجسته است و آن این که اگر قرار باشد جامعه اصلاح بشود و انسان‌ها به رشد و تعالی برسند و حکومت و مدیریت و سیاست سر و سامان یابد، مهم‌ترین مسئله و مولفه این است که حقوق افراد جامعه به رسمیت شناخته شود. از سخنان آن حضرت این گونه می‌توان استنباط کرد که ریشه همه اختلاف‌ها و درگیری‌ها و منازعات این است که افراد حدود و ثغور حقوق خود و دیگران را نمی‌شناسند و رعایت نمی‌کنند و به همین دلیل در حکومت امیر مومنان (ع) مشاهده می‌شود که از روز اول بنای حکومت ایشان بر به رسمیت شناختن حقوق انسانی گذاشته شده است و تا روز آخر هم مولای متقیان (ع) بر سر این پیمان ایستاد و تلاش کرد حقوق را معنا کرده و تعریف دقیقی از آن ارائه دهد و برای جامعه موضوع راروشن کند و حوزه‌های مختلف را به گونه‌ای سازماندهی کند که هر انسانی در حیطه حدود و ثغور حقوقی خویش قرار گیرد و آزادی عمل داشته باشد. دلیل این که در نهج البلاغه آزادی و حقوق انسانی پررنگ جلوه می‌کند این است که حضرت در این زمینه‌ها نگاهی عمیق داشتند. در واقع سیره امیر مومنان (ع) مبتنی بر این نظر و عقیده است. به نظر می‌رسد مطالعه و نگاه جدی و عمیق به این مسائل و موارد می‌تواند برای ما در جهان امروز بسیار مفید و آموزنده باشد چون به نظر می‌رسد، نداشتن شناخت کامل و کافی در این حوزه یکی از خلأهایی است که ما با آن روبه‌رو هستیم. چه در میان خودمان و چه در میان دیگران، هر جا که حقوق در حوزه‌های مختلف سر و سامان پیدا کرده و همه به رعایت آن گردن نهاده‌اند، هم فرد و هم جامعه به ثبات و آرامش رسیده است. من بر این نظر بودم که این دو مبحث به عنوان مهم‌ترین مباحث مورد توجه قرار گیرد و در ادامه موضوعات دیگر در اولویت تالیف و چاپ قرار گیرند. این دو مبحث مهم یکی «آزادی و حقوق انسانی» بود و دیگری «دین و دینداری» که نوع نگاه امیر مومنان (ع) به دین و دینداری را به عنوان یک نگاه ویژه و خاص بررسی می‌کند و اگر دین و دینداری درست فهمیده شود هیچ وقت از سوی هیچ کس در هیچ یک از جوامع با پدیده دین‌گریزی مواجه نخواهیم بود. مشکل دین‌گریزی این است که آدم‌ها درک درستی

هدایت‌های درونی بتواند درست انتخاب کند و از آزادی به درستی بهره‌بردار. شما در این کتاب بحث حقوق انسانی را از دیدگاه نهج البلاغه مطرح می‌کنید. آیا این حقوق انسانی همان حقوق بشر در اصطلاح عمومی است؟ واقعیت این است که هم حقوق بشر در نهج البلاغه مطرح شده و هم سایر حوزه‌های حقوق. یعنی مقدماتی در این کتاب آمده که درباره جایگاه حقوق انسانی و نگاه حضرت علی (ع) به جایگاه حقوق انسانی است. امیر مومنان (ع) معتقد است که هیچ چیزی به این اندازه دارای حرمت نیست. به همین دلیل هم هست که در خطبه ۲۷ نهج البلاغه عبارتی از آن حضرت آمده که وقتی به ایشان گزارش داده شد به یک زن غیر مسلمان احتمالاً یهودی ظلم شده است و گروهی غارتگر گردن بند و زیورآلات آن زن را به زور از او گرفته‌اند و خلخال از پای او درآورده‌اند، امیر مومنان (ع) می‌فرماید: «شایسته است که مسلمانان از این غصه بامیرد.» از این داستان می‌فهمیم که آن حضرت چقدر برای حقوق بشر یا حقوق انسان‌ها حرمت قائل بود. در این کتاب در همین مبحث حقوق انسان‌ها و موضوعاتی از قبیل حق حیات، حق بخشش و قصاص به عنوان حقوق فردی مورد بررسی قرار گرفته است یا حق انتخاب محل زندگی یا حق پرسشگری. در ادامه وارد مبحث حقوق اجتماعی و سیاسی می‌شویم که خیلی گسترده است و هر جا که حقوق اجتماعی و سیاسی مورد نظر باشد، حقوق

بحث است و بحث دیگر آزادی اجتماعی و سیاسی است که برای این که انسان بتواند رشد بکند و به تعالی و پیشرفت برسد لازم‌هاش این است که اندیشه‌اش آزاد باشد، از نظر انتخاب و تعیین سرنوشت اجتماعی و سیاسی آزاد باشد و بتواند خودش تعیین‌کننده باشد و آینده جامعه‌اش را خودش رقم بزند و مسیر آینده زندگی‌اش را بدون فشار دیگران، آزادانه انتخاب کند. در این کتاب یعنی در کتاب «آزادی و حقوق انسانی در نهج البلاغه» من در حد توان به این دو بعد از آزادی اشاره کرده‌ام و با یک مقدمه مبسوط، آزادی در نگاه حضرت علی (ع) را توضیح داده‌ام. انسان راه زندگی‌اش را خودش انتخاب می‌کند و فرصت‌های زندگی این جهانی هم برای همین است که انسان هر مسیری را که خواست آزادانه انتخاب کند.

در ضمن بحث از آزادی، مقوله تکلیف را چگونه می‌توان توضیح داد؟

انسان در انتخاب آزاد است، تکلیف هم در عین آزادی به انسان توصیه می‌شود و انبیاء هم آمده‌اند تا به انسان‌ها آگاهی بدهند. بر اساس همین آگاهی‌ها که توسط پیامبران و رسولان داده می‌شود بر اساس هدایت عقل، انسان دست به انتخاب می‌زند. مهم انتخاب صحیح است و گرنه هیچ کس مجبور نیست و کسی را نمی‌توان مجبور به هدایت یا مجبور به گمراهی کرد. اگر قرار بود انسان‌ها به زور هدایت شوند خداوند خودش این کار را می‌کرد. ارزش این است که انسان بر اساس هدایت‌های بیرونی و

از دین ندارند و دین را آن گونه که باید نمی‌شناسند. آیا غیر از شما افراد دیگری هم به موضوع آزادی و حقوق انسانی در نهج البلاغه پرداخته‌اند؟ شاید اولین کسی که بحث حقوق انسانی را به شکل محدود، نه صرفاً از منظر نهج البلاغه، مورد بحث و بررسی قرار داده جورج جرداق باشد که کتاب ارزشمندی با عنوان «الامام علی (ع) صوت العدالة الانسانیة» تالیف کرده و در این کتاب دو محور را مورد بحث قرار داده و یک جلد از کتاب خودش را نیز به حقوق بشر از منظر متون دینی شامل قرآن و نهج البلاغه اختصاص داده است.

شما از منظر نهج البلاغه چه تعریفی از آزادی به دست می‌دهید؟ این گونه به نظر می‌آید که در نهج البلاغه گوهر اصلی وجود انسان، اساساً منوط به آزادی است و آزادی به این معناست که انسان برای رسیدن به کمال مطلق و رسیدن به فضائل انسانی و رشد و تعالی مانعی در مقابل خود نداشته باشد و بتواند این مسیر را آزادانه طی کند. آزادی در نهج البلاغه در واقع در دوشاخه مورد توجه قرار گرفته است. یک بعد آزادی معنوی است و بعد دیگرش آزادی اجتماعی و سیاسی است. بعد معنوی آزادی که در نهج البلاغه ذکر شده می‌خواهد انسان از غیر خدا آزاد و رها باشد و در مقابل غیر خدا سر خم نکند و بندگی غیر خدا را نپذیرد. شخص پرستی، گروه پرستی، حزب پرستی و ... خلاف آزادی معنوی است و انسان را از گوهر حقیقی‌اش دور می‌کند. این یک

ترجمه ای دوباره از اثر هادی حسن درباره کشتیرانی ایرانیان

درخشش کشتی ایرانی بر دریاها

ترجمه و منتشر کرده است.

هادی حسن در اثر تحقیقی جامع خود می کوشد تا برای این نوع تحریف ها پاسخی شایسته فراهم آورد. او می گوید: «آیا می توان ملتی را که برای سفرهای سالیانه از بنادر خلیج فارس به مالابار و سیلان، کشتی های متناسب آراسته و از دریای پهناوری گذشته و بازگشته است، ملتی نامید که از دریا بیم داشته است؟ تناقض گویی و ناهماهنگی جزء لاینفک تعمیم این مطلب است و روشن است که این تعمیم و کلی بافی موجب بطلان عقیده و نوشته مورخ است.»

بنابراین او در اثر خود کوشیده تا افسانه را از تاریخ و داستان را از حقیقت مجزا کند و ادله و شواهد مخالف یا موافق را پیش از نتیجه گیری نهایی مورد بحث قرار دهد. با این حال، کتاب هادی حسن به شکلی کاملاً تخصصی نوشته شده و بعید است که اگر کسی تسلط کافی به متون جغرافیای تاریخی نداشته باشد، بتواند عمق مباحث ارائه شده در کتاب را دریابد. اما توضیحات احمد و امید اقتداری این دشواری را از پیش پای مخاطبان برداشته و شرح قابل توجهی برای اعلام و اصطلاحات و اشارات تاریخی مغلق فراهم آورده است.

کتاب «سرگذشت کشتیرانی ایرانیان» روایت تاریخی خود را از دوران داستانی شروع می کند چرا که در باورهای اسطوره ای و حماسه ملی، نخستین ایرانی که دست به ساخت کشتی زد، جمشید از دودمان پیشدادیان بود. گذر کرد از آن پس به کشتی بر آب / ز کشور به کشور برآمد شتاب . سپس به کشتیرانی ایرانیان در دوره هخامنشی (هزاره اول پیش از میلاد) می پردازد که طی آن چند جنگ دریایی بزرگ بین ایرانیان و یونانیان رخ داد. آن گاه در فصل سوم از کشتیرانی در دوره ساسانی سخن می گوید. فصل بعدی درباره کشتیرانی ایرانیان در اوایل دوران اسلامی است و همین طور تا قرن دهم و از آن جا تا قرن شانزدهم میلادی پیش می آید. سه پیوست نیز از جانب مترجمان و حاشیه نویسان کتاب به متن اصلی افزوده شده که به ترتیب درباره سفرها و نبردهای دریایی گرشاسب در دوره داستانی، علت شکست دریایی ایرانیان از یونانیان در روزگار هخامنشی و جنگ های هفتصد ساله ایران و روم است. کتاب «سرگذشت کشتیرانی ایرانیان» توسط انتشارات امیرکبیر در ۴۵۸ صفحه، در شمارگان ۱۰۰۰ نسخه و با بهای ۵۱۰۰ تومان راهی بازار نشر شده است.

حسین رسولی: «ایرانیان هیچ گاه ملتی دریانورد نبوده اند. در هیچ جای تاریخ از ناوگان ایرانیان در اقیانوس هند و یا حتی در خلیج فارس، سخنی به میان نیامده است و قدرت دریایی آن در مدیترانه نیز همواره متشکل از فینیقی ها، قبرسی ها یا مصری ها بوده است.»

این قضاوت یکی از نویسندگان غربی به نام ر. ه. میجر درباره دریانوردی ایرانیان است؛ قضاوتی که پروفسور هادی حسن استاد فقید دانشگاه الیگره هندوستان آن را گستاخانه و نابجا می خواند و همین امر موجب شد که او به تالیف کتابی درباره سرگذشت کشتیرانی ایرانیان از دیرباز تا قرن شانزدهم میلادی همت گمارد.

این کتاب سال ها پیش از زبان انگلیسی به زبان فارسی ترجمه شد؛ اما گویا ترجمه آن با دقت چندانی همراه نبوده و در موارد بسیار ترجمه فارسی با متن اصلی مطابقت نداشت. همین امر موجب شد که در سال های اخیر احمد اقتداری و امید اقتداری دوباره آن را ترجمه کنند و البته یادداشت ها و توضیحات مسوطی رادرباره اعلام جغرافیایی و نقد نظرات علمی و تاریخی و زبان شناسی و ابراز نظرات

موافق یا مخالف با استناد به متون و کتاب های دیگر به آن بیفزایند. این کتاب اکنون در اختیار جامعه علمی و تاریخ پژوه کشور قرار دارد.

احمد اقتداری در پیشگفتار کتاب به تحریف هایی اشاره می کند که توأمأ هویت تاریخی خلیج فارس و سابقه کشتیرانی ایرانیان را هدف قرار داده است. او برای نمونه به یکی از رسالات شهاب الدین احمد بن ماجد جلفاری کنگی بندر لنگه ای با نام «از جزیره برالعرب فی خلیج الفارسی» اشاره می کند که تصحیح کنندگان عرب آثار ابن ماجد، نام خلیج فارس را از آن حذف کرده اند. او همچنین یادآور می شود که دانشگاه دمشق پنج مجلد از کتاب های سلیمان المهري ایرانی تبار را تحت عنوان «العلوم البحریه عندالعرب» به چاپ رسانده است.

اما ابن ماجد که نسب ایرانی او غیر قابل تردید است، در شرق آفریقا راهنمای اسکودوگاما دریانورد معروف پرتغالی برای رفتن از مشرق آفریقا به هند بود و ۲۵ رساله و کتاب دریانوردی از خود باقی گذاشت. با این حال اوقاف گیب در سلسله انتشارات خود به زبان انگلیسی، یکی از کتاب های او به نام «الفوائد فی اصول علم البحر والقواعد» را تحت عنوان «دریانوردی عرب در اقیانوس هند، پیش از آمدن پرتغالیان» به انگلیسی

برخی دیگر از وجوه حقوق می پردازیم، برخی ادعا می کنند اسلام دین تکلیف مدار است و سخن از حقوق در این دین نیست در حالی که این گونه نیست و پایه پای تکلیف، موضوع حقوق در اسلام مورد توجه است. اصلاً تکلیف بدون حقوق معنا ندارد. رساله امام سجاد(ع) رساله بسیار بارزشی است که از آن دوران به یادگار مانده است. اگر به متون حدیثی ما نگاه کنید، در این متون مباحث آزادی و حقوق انسانی به وفور دیده می شود. کاری که در این زمینه صورت نگرفته و باید به آن توجه داشت، استخراج این مباحث از دل این آثار است. تصور من این است که اگر ما به متون حدیثی رجوع کنیم و این آثار را بازخوانی کنیم حرف های بسیار جدی و عمیقی خواهیم یافت. بحث آزادی و حقوق انسانی هم از این گونه آثار قابل استخراج است و سازوکارها و راه حل های فراوانی می توان در این زمینه پیدا کرد.

در مورد کتاب «دین و دینداری در نهج البلاغه» مقدمات کار چگونه فراهم شد؟

در این کتاب هم ابتدا مقدمه ای راجع به موضوع آمده است و بعد توضیح داده شده که فهم از دین و دینداری در نهج البلاغه چگونه است؟ فهم و درک های متفاوتی از دین وجود دارد و لزوماً همه برداشت ها و فهم ها از دین درست نیست و در واقع این گونه نیست که هر فهمی از دین را درست بدانیم. فهم از دین باید قاعده مند و ضابطه مند باشد. امیر مومنان فهم های نادرست از دین را نفی کردند و به تبیین فهم درست از دین پرداختند. پس از آن نتایج دینداری بدون فهم درست از دین را به عنوان یک خطر جدی بیان کردند و این که در رویکرد به دین لازم است شناخت ما عمیق باشد و آنچه که در نهج البلاغه به طور جدی درباره آن بحث شده، فهم عالمانه از دین در خداشناسی است و در بخشی از کتاب به بحث فهم از دین و دینداری پرداخته است. مختصات بعدی کتاب رویکرد به دین و دینداری است چون در نهج البلاغه، دین، زیباترین جلوه رحمانیت خداوند معرفی شده است. در پایان کتاب هم فصلی هست راجع به آسیب شناسی دین و دینداری و عواملی می پردازد که به دینداری انسان آسیب می زند؛ مثل اکراه و اجبار در دین که موجب آسیب است.

دین موروئی جقدر مانع تحقیق و بررسی و شناخت عمیق دین و دینداری می شود؟

طبیعی است که یکی از حجاب ها همین است. اگر انسان اهل تامل و تفکر و تحقیق نباشد، یا دین موروئی داشته باشد یا اهل سوال و کنجکاو نباشد و... همه جزو حجاب های فهم درست از دین ارزیابی می شوند.

در بحث دین و دینداری، امروز تفکرات مدرنی هم هست که برداشت های تازه ای از این مقوله ارائه می دهند. در آسیب شناسی دین و دینداری آیا این تفکرات و برداشت ها مورد نقد و بررسی قرار گرفته است؟

چون این کتاب مبنایش نهج البلاغه است، ممکن است در این کتاب مطالبی آمده باشد که ناظر بر تفکرات جدید هم باشد اما بنای کتاب بر نقد اندیشه دیگران نبوده نیست. هدف این است که مطالب نهج البلاغه استخراج، دسته بندی و ذیل عنوان مشخصی مورد توجه قرار گیرد و ترجمه مناسبی به دست داده شود و خواننده استنباط خودش را از موضوع داشته باشد. یعنی جای تفکر و استنباط برای خواننده باقی بماند.

در ادامه این مجموعه چه موضوعی مورد توجه قرار گرفته و در دست تالیف است؟

یک مجموعه کار موضوعی در دست دارم تا به مرحله نهایی برسد. از این مجموعه می توان استبدادستیزی در نهج البلاغه را نام برد. کار دیگری که در مرحله آماده سازی است بحث «شبهه هایی پیرامون نهج البلاغه» است که درس قدیم من بوده و پس از بازنگری آماده چاپ کرده ام. «معاذاندیشی در نهج البلاغه» و «مرگ اندیشی در نهج البلاغه» هم هستند که همه اینها جزو سلسله کتاب هایی است که توسط نشر همراه چاپ و منتشر خواهد شد.

متقابل است. یعنی در همه جوامع، انسان ها حقوقی متقابل نسبت به یکدیگر دارند و رابطه زمامداران و مردم متقابل است. این گونه نیست که زمامداران بر مردم حق داشته باشند و مردم فقط تکلیف داشته باشند. این حق و حقوق رابطه ای کاملاً دوطرفه دارد.

زمامداران حقوقی دارند و مردم هم متقابلاً حقوقی دارند که باید از دو طرف رعایت شود. این بحث به طور مفصل در کتاب مطرح شده است و پس از آن شاخه های مهمی از حقوق مثل حق حکومت شایستگان مطرح می شود به این معنا که حق حکومت از آن شایستگان است و باید به رسمیت شناخته شود یعنی کسانی حق دارند به حکومت برسند که شایستگی های لازم را داشته باشند. حق حاکمیت از آن مردم است یعنی مردم باید حاکمان خود را انتخاب کنند؛ حاکمانی که شایسته اند. مهرورزی و عطفوت مداری حاکمان نسبت به ملت حق مردم است.

شما این مباحث را در کتاب خود چگونه تبیین کرده اید و چگونه پیش برده اید؟

مطالب دسته بندی شده اند. یعنی در بحث حقوق، بخش اول جایگاه حقوق انسانی است و طبعاً زیر فصل هایی هم دارد. پس از آن حقوق فردی و زیرفصل های آن مطرح شده و بعد هم حقوق اجتماعی - سیاسی و زیرفصل های آن آمده است.

شما سلسله کتاب هایی در دست تالیف دارید که موضوعات و مقوله هایی بنیادین را در برمی گیرد و چشم انداز آن را هم نهج البلاغه قرار داده اید. در مورد این طرح توضیح دهید.

این طرح بنا به پیشنهاد نشر همراه دنبال می شود. متولیان این انتشارات برخی از آثار موضوعی مرا در زمینه نهج البلاغه دیده و پسندیده بودند و پیشنهاد تالیف مجموعه تازه ای را به من دادند که سلسله کتاب هایی مختصر و مفید و ساده و کم حجم فراهم شود تا نهج البلاغه در موضوعات مختلف مورد توجه قرار گیرد و ترویج شود. این مجموعه برای گروه های مختلفی از جامعه تالیف و تدوین می شود تا مثلاً قشر جوان بتواند مطالب دسته بندی شده نهج البلاغه را ملاحظه کند. یعنی مطالب به صورت دسته بندی شده تدوین شود و ترجمه روانی داشته باشد و لغات دشوار آن هم معنا شده باشد تا مخاطب بتواند با دسته بندی مطالب، برداشتی مناسب از آن داشته باشد و اگر کسی تمایل داشت مباحث آن را تدریس کند، متنی قابل قبول در اختیار داشته باشد. در صحبت هایی که با نشر همراه داشتیم، قرار شد با این دو موضوع یعنی آزادی و حقوق انسانی از دیدگاه نهج البلاغه و دین و دینداری کار را شروع کنیم و اگر نتیجه کار انتظارات ما را برآورده کرد و بازتاب مطلوبی در میان اقشار مختلف جامعه داشت، تالیف و تدوین این کتاب ها ادامه پیدا کند.

کتاب های بعدی در چه زمینه هایی خواهد بود؟

پیشنهاد دوستان در نشر همراه این بود که یکی موضوعات «معاذاندیشی در نهج البلاغه» باشد یا با موضوعات اعتقادی، اجتماعی، سیاسی کار را پیش ببریم.

آیا غیر از قرآن و نهج البلاغه، در متون اسلامی آثار دیگری هست که به مقولاتی از این دست پردازد؟

در متون اسلامی آثاری از این دست می توان پیدا کرد. اگر به متون حدیثی مراجعه کنیم، می بینیم که در متون حدیثی بحث آزادی و حقوق انسانی و وجوه مختلف دین و دینداری فراوان آمده است و در قدیمی ترین متون اسلامی مثل رساله حقوق امام سجاد(ع) یا «تحفه العقول» ابن بشیر حرانی از علمای قرن چهارم هجری به آن اشاره شده است.

رساله حقوق امام سجاد(ع) در ایران آن طور که بایسته است شناخته نشده و به جامعه معرفی نشده است.

این رساله ترجمه و به صورت مستقل چاپ و منتشر شده اما متأسفانه در بین علاقه مندان این حوزه ترویج نشده است. یعنی وقتی بحث حقوق می شود و به حقوق انسانی اشاره می کنیم، یا به

استعاره‌ها در تردید

یکی از مجموعه شعرهایی که به تازگی منتشر شده «استعاره‌های بی‌گناه» مجموعه شعر شاعر رامهرمزی مقیم دزفول، عباس عبادی است که سالیان متمادی در این شهر به تدریس ادبیات فارسی در دبیرستان هاو مراکز تربیت معلم اشتغال داشته است. شاید همین وظیفه خطیر جدی و همین دلمشغولی چندین و چند ساله باعث شده تا او از چاپ و انتشار اشعار و آثارش بازماند و نوشته‌ها و سروده‌هایش را نزد خود نگه دارد.

شاعر، امسال خوشبختانه مجموعه‌ای از شعرهای قدیم و جدید خود را که بین سال‌های ۱۳۶۰ تا ۱۳۷۵ شمسی سروده شده‌اند در قالب‌های مختلف قدمایی، نو قدمایی، نیمایی و سپیدگرد آورده و انتشارات ایده گستر آن را در ۱۱۴ صفحه به بازار کتاب عرضه کرده است. کتاب با مقدمه‌ای کوتاه نوشته شاعر آغاز می‌شود که انگیزه‌هایش را در نشر و چاپ آن باز می‌نمایاند سپس در ذیل عنوان تغزل و گلایه با مدخل؛ شعرم دریچه‌ای است به دنیای ساده‌ام، هفده قطعه غزل در اوزان مختلف اما ساده و دلپذیر و به شکلی قابل قبول به خوانندگان عرضه می‌شود: «نشسته رو به زمستان گل بهاری ما/ سکوت راه نفس بسته بر قناری ما/ غریب و خسته و بی‌راه و بی‌سرنجامیم/ گرفته رنگ جنون نقش بی‌قراری ما/ درون خاطره‌ها از عبور آن توفان/ چه چیز مانده به جز بار شرمساری ما. بخش دوم کتاب «در هوای ترانه» نام دارد و با مدخل «آسمون آبی و پرندۀ هارادوس دارم» آغاز می‌شود که طبعاً شعرهایی ترانه‌وار، محاوره‌ای و نوستالژیک را دربردارد. او در این بخش از گذشته‌های دور، از کودکی و سال‌های مدرسه می‌گوید و از زمانی که چهار پاره زبان بسیاری شاعران این دیار بود. این بخش تنها سه شعر را دربر گرفته است. شعرهای نیمایی نیز در بخش «با بال‌های نیما» گنجانده شده که از ۹ قطعه تشکیل شده و بوی طبیعت، زیبایی بهار و لطیفه جذاب عشق و دل‌بستگی‌های خانوادگی و مردمی در آن به چشم می‌خورد: «کودکم! درون چشم‌های روشت/ من نگاه بره آهوان دشت را نظاره می‌کنم/ گونه‌های کوچکت/ مثل بال‌های شاپوک لطیف و نرم، خنده‌های کودکانه‌ات/ روح خسته مرا نوازش است» (ص ۶۴)

بخش دیگر کتاب «سیاه مشق سرودن» نام دارد و با مدخل «دستانت سایه بان پر وانه‌ها و چشم‌مانت خورشید شط و نخلستان شد» که یازده طرح و هفده شعر نو دیگر را دربر می‌گیرد. آخرین بخش از کتاب هم تنها یک شعر را دربر می‌گیرد «بانو! / سحابی کدام کهکشانی/ که نامت/ مشام را حیرت زده می‌کند/ همدم تا همیشه! / دل‌داده کابوس‌ها و رو‌یایها! / هنوز در گذر از آن کوچه باغ/ پایدارم/ که تو را دارم.»

داوود یوسف داوودی

نگاهی کوتاه به «بم، مهر بی‌ریای رودابه»

روایت روی خط زلزله

حوادث تاریخ معاصر می‌توانند دستمایه‌های خوبی برای خلق ادبیات داستانی باشند، اما پرداختن به مضامینی از این دست، ویژگی‌های منحصر به فرد خود را نیز دارد که گاه دست داستان‌نویس را به شدت می‌بندد. نویسنده‌ای که موضوع‌های معاصر را برای نوشتن برمی‌گزیند، دسترسی ساده‌تری به منابع دست اول دارد. این کار او را برای خلق دقیق‌تر و با جذابیت بیشتر موضوع فراهم می‌کند، اما او از سوی دیگر با مسئله دیگری روبه‌رو می‌شود که کارش را برای آفرینش آثار ناب داستانی دچار مشکل می‌کند. ماجرا از این قرار است که مستند بودن داستان، در موضوعاتی که بر حسب واقعه‌ای معاصر نوشته می‌شود، گاه چنان بر بدنه دراماتیک قصه سایه می‌افکند که در نهایت آن را به حاشیه می‌راند. یعنی داستان‌نویس چنان خود را پایبند به واقعیت می‌کند که از پیشبرد داستان در مسیری روایتی و داستانی غافل می‌شود. البته اگر او وجهه داستانی کارش را نیز در اولویت قرار دهد، بسیاری زبان به گلایه می‌کشند که فلان نویسنده دست به تحریف واقعیت زده است! از همین رو، نوشتن و خلق آثار داستانی با دستمایه تاریخ معاصر، کاری بسیار دشوار است و از آن می‌توان با تعبیر «بندبازی با داستان» یاد کرد.

یدالله آقاعباسی که او را بیشتر با ترجمه‌هایش در حوزه نمایش می‌شناسیم، در رمان «بم، مهر بی‌ریای رودابه» به ماجرای زلزله بم و حوادثی پرداخته که پس از واقعه روی داد. آقاعباسی در این رمان تلاش کرده تا هر دو جنبه واقعیت و شیوه دراماتیک روایت را حفظ کند. به همین علت است که او از ساختار قصه در قصه سودمی جوید. او شخصیت اول رمانش را استاد دانشگاهی قرار می‌دهد که در ماجرای بم، در یکی از شهرهای همجوار آن یعنی سیرجان به سر می‌برد. او پس از واقعه خود را به سرعت به محل حادثه می‌رساند تا سهم و دین خود را به مردمان سرزمینش بپردازد. قصه از آن جایی آغاز می‌شود که استاد به روایت شخصی‌اش از کلاس و دانشگاه می‌پردازد. چند صفحه اول رمان به فضایی اختصاص دارد که راوی از دانشجویان کلاسش می‌نویسد: «دست و پا می‌زنم. مثل غریقی هستم که در گرداب تندی گرفتار شده و دست و پا می‌زند. این چه جور کلاسی است؟ من چه جور معلمی هستم؟ دلم می‌خواست حالا، درست در همین لحظه در بیشه‌ای سبز و در وسط جوهای باریک سرازیری می‌دویدم،

آوردن یک سری آمار و ارقام و از سویی دیگر، نگاه احساسی او به رویدادهای انسانی و میراث فرهنگی بم، گاهی او را از این مسئله دور کرده است و این همان دشواری نوشتن از تاریخ معاصر است که در مقدمه به آن اشاره شد. به عنوان مثال می‌توان به این قسمت از روایت آقاعباسی در مورد حیرت اشاره کرد: «در حیرت تمدنی کشف کرده‌اند به اسم آراتا و اشیایی از آن به دست آمده که نشان می‌دهد تمدن عظیمی بوده است. گورستان‌های مملو از آثار زیبای هنری و همین‌طور زیگوراتی بر کنار رودخانه هلیل رود. قدمت این تمدن از بین‌النهرین دورتر می‌رود...»

می‌دیدم و هرگز نمی‌ایستادم. او پس از شرح یکی از کلاس‌ها به دفترش می‌رود و اینجاست که هسته اول داستان که نقطه عطف آن نیز هست شکل می‌گیرد. دانشجویی سراغ او می‌آید تا درباره فیلمی مستند که می‌خواهد درباره زلزله بم بسازد، از مشورتش استفاده کند و داستان زلزله بم به شکل روایت اول شخص در مقابل دیدگان دانشجوی فیلمساز شکل می‌گیرد: «وقتی زلزله آمد، من توی هتلی در شهر سیرجان بودم. کاملاً اتفاقی بود. جشنواره تئاتر استان بود. فقط یک روز بودم.»

یدالله آقاعباسی تا حد زیادی موفق شده است به روایت تاریخی‌اش، و وجهه دراماتیک نیز بدهد اما

نگاهی به «هوای غزل‌آلود»

کوچه باغ و اژه‌ها

مینا زندگی: روایت شاعرانه و استفاده از روایت در ادبیات کلاسیک معاصر، یکی از دستاوردهایی است که این قالب شعری را بسیار خواندنی و جذاب کرده است. استفاده شاعران از این فرم، دلایل بسیاری دارد که جای پرداختن به آن نمی‌تواند در این نوشته کوتاه باشد اما ذکر چند نکته خالی از لطف نیست. نخست آن که روایت داستانی می‌تواند ایجادکننده نوعی رابطه عمودی در شعر باشد. این نکته البته در ادبیات کهن ایران نیز دارای پیشینه فراوانی است، با این تفاوت که روایت داستانی، در این نوعی ادبی بیشتر به منظومه‌ها محدود می‌شده اما در ادبیات معاصر، جلوه‌های دراماتیک و تصویری، جایگاه دیگری گرفته است. نمونه‌های درخشان روایتگری را در بزرگان غزل معاصر دیده‌ایم، از شعرهای علی معلم دامغانی گرفته تا غزل‌های قیصر امین پور، محمدعلی بهمنی،

علی‌رضا قزوه، حمید سبزواری و... طرفه آن که جوانان شاعر نیز در این عرصه موفق عمل کرده‌اند. نمونه‌هایی از شعر جوان در این عرصه را پیش از این نیز بررسی کرده‌ایم. «هوای غزل‌آلود» نیز می‌تواند در راستای این سری از مجموعه‌های شعر مورد توجه قرار گیرد. شاعر در این مجموعه که تماماً به سبک غزل است، فضایی عاشقانه را دستمایه کار خود قرار داده است. این فضا با ارجاعاتی به زندگی روزمره و گاه به اساطیر و نمادها، جلوه و فضایی خاص پیدا کرده است: «چرا نمی‌رسم به تو؟ نمی‌رسی چرا؟ / دو کوچه آن طرف تر است خانه شما؟ / به هر طرف که می‌روم تویی مقابلم/ کجا روم که از تو دورتر شوم، کجا؟ / چقدر آرزو کنم که در ترانه‌ها/ فقط تو باشی و تو و تو و تو و خدا...» نمونه دیگر این فضا سازی را می‌توان در شعری جست که شاعر آن را به استاد مردانی تقدیم کرده است: «پرواز در نگاه تو جریان داشت، در یک غزل. تبسم راز آلود/ در امتداد نم نمی‌از باران، تا گریه‌های پشت غزل تا رود/ می‌خواستی که پر بزنی تا دور تا باغ سبب، آب، خدا، دریا/ سمتی که عشق در تو بجوشد، آه! سمتی که

علی صلح جو از ترجمه کتاب «فن مطالعه» می گوید

مطالعه بدون فراموشی

امروزه آموزش فن مطالعه و یادگیری اولویت های کارشناسان و صاحب نظران فناوری آموزشی به ویژه در حوزه آموزش های رسمی و دانشگاهی است. اهمیت این مقوله به ویژه از آن روست که با به کارگیری این فنون، افراد می توانند - هم در مطالعه انفرادی و هم در مطالعه کلاسی - علاوه بر صرفه جویی در زمان، به پردازش سریع اطلاعات دست یازند. کتاب «فن مطالعه» تالیف لیندا فریل انیس با ترجمه علی صلح جو نیز از جمله آثاری است که با هدف آموزش روشمند کردن مطالعه از سوی مرکز نشر دانشگاهی به چاپ رسیده است. چاپ جدید این کتاب بهانه ای شد تا سراغ مترجم آن برویم و اهمیت ترجمه و نگارش آثاری از این دست را مورد پرسش قرار دهیم. صلح جو فوق لیسانس زبان شناسی، محقق، مترجم و ویراستاری است که تاکنون آثار تالیفی و ترجمه ای شاخصی را در کارنامه علمی اش به ثبت رسانده است که از آن جمله می توان به تالیف «گفتمان و ترجمه»، «پژوهش و نگارش»، «نکته های ویرایش» و در حوزه ترجمه به «نظریه های ترجمه در عصر حاضر»، «زبان شناسی نوین» و در حوزه مقالات به «بختی در مبانی ترجمه»، «گرایش های عمده در تاریخ ترجمه»، «زبان، فرهنگ، ترجمه» و ... اشاره کرد.

آموزش فنون مطالعه و روشمند کردن آن بر اساس چه ضرورت های تعریف می شود و آیا تاثیری بر افزایش میزان مطالعه در جامعه نیز دارد؟

کتاب هایی که درباره فن مطالعه نوشته می شوند تمرکزشان غالباً بر این است که بگویند اگر ما قصد مطالعه کتابی را داریم چطور می توانیم با استفاده از برخی روش ها بیشترین بهره را از آن کتاب ببریم اما این که مطالعه خوب است و باید مطالعه کرد و بحث هایی از این قبیل، موضوعی است که باید در حیطه جداگانه ای به آن پرداخت. فن مطالعه از جایی آغاز می شود که فرد تصمیم به مطالعه گرفته و حالا ما می خواهیم به او بگوییم چه کار کند که بیشترین بهره را از این مطالعه ببرد.

اگر اصول و قوانین یادگیری را مفاهیمی ثابت و لا یتغیر ندانیم، به روز شدن این فنون و آثاری را که در این زمینه تالیف یا ترجمه می شوند تا چه حد ضروری می دانید؟

روش های یادگیری ازلی و ابدی نیستند و همواره در حال تغییرند و به همین دلیل باید از فناوری روز بهره بگیرند که البته عملاً هم همین طور است یعنی به موازات پیشرفت فناوری، مسائل یادگیری هم پیشرفت کرده است؛ برای مثال در همین کتاب - فن مطالعه - بحثی درباره فلش کارت هست که در واقع همین مبحث دستاورد فناوری جدید است چرا که در گذشته و در دوره ای که من تحصیل می کردم چنین مبحثی وجود نداشت. به این ترتیب همراه شدن با آخرین دستاوردهای فناوری آموزشی امری ضروری و گریز ناپذیر است.

آیا امکان ساده سازی این فنون به نحوی که مخاطب عام بیشتری داشته باشد وجود دارد؟

فکر می کنم این امکان وجود دارد که روش های ساده تری عرضه شود، گرچه در همین کتاب هم - به نظر من - هیچ نکته پیچیده و غیرقابل فهمی وجود ندارد؛ یعنی مطالب آتقدر روشن و واضح ارائه شده اند که همه می توانند از آن استفاده کنند. البته من اخیراً

کتاب هایی را در این زمینه دیده ام که ظاهر به روزترند، اما به دلیل آنکه پیچیدگی ها در آنها به خوبی باز نشده اند، بخشی از آنها غیر قابل استفاده اند. در ضمن باید به این نکته هم توجه داشته باشیم که بخشی از این پیچیدگی ها در ذات قضیه است برای مثال ممکن است مادر بزرگ من نتواند از دستگاهی مثل تلفن همراه استفاده کند اما در عین حال ساده تر از این که هست نمی شود و این دیگر جزو پیچیدگی ذاتی یادگیری آن فناوری است.

این کتاب را در مقایسه با آثار همدریف چطور ارزیابی می کنید؟

شاید با قطعیت نتوان مقایسه ای انجام داد. این کتاب یک ویژگی دارد و آن هم این است که من در برخی موارد، مثال های غربی را بومی کرده ام. بومی شدن این مثال ها - به نظر خودم - مهم ترین ویژگی این ترجمه است که نوعاً در کتاب های ترجمه ای در حوزه فن مطالعه، چنین کاری صورت نگرفته است.

خصوصیات فرهنگی تا چه حد در طرح ریزی نظریه های یادگیری و فن مطالعه می تواند نقش داشته باشد؟

خصوصیات فرهنگی بی تردید در نوع یادگیری تاثیر گذار است، برای مثال ذهن شرقی در امر یادگیری، با تکرار مأنوس تر است یعنی تکرار یک نکته در کتاب یک ویژگی دارد و آن هم این است که من در برخی موارد، مثال های غربی را بومی کرده ام. بومی شدن این مثال ها - به نظر خودم - مهم ترین ویژگی این ترجمه است که نوعاً در کتاب های ترجمه ای در حوزه فن مطالعه، چنین کاری صورت نگرفته است.

خصوصیات فرهنگی بی تردید در نوع یادگیری تاثیر گذار است، برای مثال ذهن شرقی در امر یادگیری، با تکرار مأنوس تر است یعنی تکرار یک نکته در کتاب یک ویژگی دارد و آن هم این است که من در برخی موارد، مثال های غربی را بومی کرده ام. بومی شدن این مثال ها - به نظر خودم - مهم ترین ویژگی این ترجمه است که نوعاً در کتاب های ترجمه ای در حوزه فن مطالعه، چنین کاری صورت نگرفته است.

خصوصیات فرهنگی بی تردید در نوع یادگیری تاثیر گذار است، برای مثال ذهن شرقی در امر یادگیری، با تکرار مأنوس تر است یعنی تکرار یک نکته در کتاب یک ویژگی دارد و آن هم این است که من در برخی موارد، مثال های غربی را بومی کرده ام. بومی شدن این مثال ها - به نظر خودم - مهم ترین ویژگی این ترجمه است که نوعاً در کتاب های ترجمه ای در حوزه فن مطالعه، چنین کاری صورت نگرفته است.

خصوصیات فرهنگی بی تردید در نوع یادگیری تاثیر گذار است، برای مثال ذهن شرقی در امر یادگیری، با تکرار مأنوس تر است یعنی تکرار یک نکته در کتاب یک ویژگی دارد و آن هم این است که من در برخی موارد، مثال های غربی را بومی کرده ام. بومی شدن این مثال ها - به نظر خودم - مهم ترین ویژگی این ترجمه است که نوعاً در کتاب های ترجمه ای در حوزه فن مطالعه، چنین کاری صورت نگرفته است.

* عضو هیئت علمی دانشگاه پیام نور

حین یادگیری برایش خیلی ملال آور نیست ولی ذهن غربی به محض آن که بخواهد چیزی را تکرار کند واکنش نشان می دهد. تکرار در فرهنگ شرقی، یک ابزار یادگیری است اما در فرهنگ غربی امری ملال آور است.

با توجه به تفاوتی که اشاره کردید - که به نظر می رسد می تواند خیلی هم تعیین کننده باشد - آیا کار ترجمه این آثار به تنهایی می تواند جوابگوی نیاز ما در این زمینه باشد؟

درست است که ترجمه محدودیت های جدی دارد اما به هر حال الگوهای نوشتاری کتاب در همه کشورها در حال شکل گیری است.

این موضوع به ویژگی های روان شناختی هم مربوط می شود؟

این مسئله می تواند از هر فرد تا فرد دیگر هم متفاوت باشد برای مثال ممکن است فردی یک کتاب را یک بار بخواند و بفهمد و فرد دیگری همان کتاب را با پنج بار خواندن بفهمد یا یک نفر با صدای بلند بخواند و فرد دیگری آهسته بخواند تا بهتر بفهمد. این مسئله، هم به روان شناسی فردی و هم به روان شناسی اجتماعی برمی گردد یعنی به همان خصوصیات متفاوت فرهنگی که پیش تر به آن اشاره کردیم.

نویسنده در بخشی از مقدمه کتاب آورده که این کتاب بر پایه اصول علمی استوار است. این اصول علمی دقیقاً به چه معناست؟

به نظر من مبانی علمی در این مورد شبیه قواعد ریاضی مطلق نیست و بیشتر به این معناست که همه اینها روی افراد مختلف به صورت تجربی اعمال و پس از آن آمارگیری و نتیجه گیری شده است و در نهایت به جواب مثبت رسیده اند - البته در جامعه غربی - و به نظر من صرف نظر از تفاوت های فرهنگی، شاید حدود ۹۰ درصد از این کتاب در جامعه بتواند کاربرد داشته باشد. منظور نویسنده هم از علمی بودن به این معناست که همه اینها تجربه شده است برای مثال این که گفته می شود اگر شما آخرین مطلبی را که شب خوانده اید، صبح، ادامه اش را از همان جا بخوانید، گویی که در تمام طول شب به طور مداوم در حال مطالعه بوده اید. این را بارها در مورد افراد مختلف تجربه و مشاهده کرده اند و به این نتیجه رسیده اند که یادسپاری یا این روش بسیار بیشتر از زمانی است که مطلب دیگری را بخوانید. در واقع این یک روش، شگرد و فنی است که قبلاً کشف و تجربه شده است و به این معنا یک روش علمی محسوب می شود.

فکر می کنید آثار تالیفی و ترجمه ای که تاکنون در این زمینه نوشته شده است پاسخگوی نیاز فعلی ما هستند؟

نه. هنوز جای زیادی برای کار هست. به نظر من ما در حوزه تجربه بدین معنا که مثلاً ببینیم مطالعه در شب بهتر است یا روز، پشت میز بهتر است یا ... کار زیادی انجام ندادیم و من فکر می کنم مشکل اصلی مادر حال حاضر مسئله زبان است، یعنی اگر مترجمان ما بتوانند شگردها و تکنیک هایی را که در غرب آزمایش شده و جواب مثبت هم داده به خوبی درک کنند و بعد با نثر خوب و فارسی روان، آنها را به صورت تالیف تحویل جامعه خودمان بدهند چنین کاری به مراتب بهتر از یک اثر ترجمه ای از کار درمی آید؛ مشروط به این که آن شخص بر تمام ابزارهایی که به فن مطالعه مربوط می شود آگاه باشد و با زبانی خوب و روان شروع به نگارش کند.

زیر و بم کتابخوانی

محمد رضا مشایخ*؛ کسب دانش نیازمند آموختن فن مطالعه است اما سوال اصلی این است که چگونه مطالعه کنیم تا در زمانی کوتاه بیشترین برداشت از صفحات خوانده شده را داشته باشیم.

ایجاد تحول و دگرگونی در روش های مطالعه و تغییر عادات یادگیری باید به طور سریع و ضربتی انجام گیرد و با توجه به حجم عظیم مطالب، روش های سنتی یادگیری پاسخگوی نیازهای شتابنده جامعه بشری نیست و تنها جامعه ای قادر به ارتقای هرم علمی خود خواهد بود که در کسب این فنون و مهارت ها اهتمام ورزیده و آنها را به کار گیرد.

نیاز به موفقیت در تحصیل علم، پایه و اساس نیاز آموزش فن مطالعه است و هدف نهایی این کتب، کمک به جویندگان علم در مسیر موفقیت در حیطه ظرفیت های موجود است. البته کتب فنون مطالعه به تنهایی قادر به ایجاد تغییر در مسیر آموختن نیست بلکه این روش ها فقط ابزاری در دست طالب علم است. با توجه به خصوصیات و مختصات فرهنگی جامعه و گسترش فرهنگ کتابخوانی، به نظر می رسد طرح موضوع و نظریه های مرتبط و کاربردی از امور بسیار بدیهی و غیر قابل اغماض است زیرا بدون زیرساخت فرهنگی هیچ تضمینی برای موفقیت کارهای روبنایی وجود ندارد بنابراین نظریه های آموزشی را می توان به پایه و زیربنای فن مطالعه تشبیه کرد.

معماران عرصه های فرهنگی و وظیفه پایه ریزی اصول و نظریه پردازی را رویکرد مختص جامعه اسلامی را برعهده دارند که در این راستا رابطه مهندسی فرهنگی جامعه با فنون و علوم آموزشی مشخص و جایگاه هر کدام تعریف می شود.

اندیشه صحیح نتیجه مطالعه اصولی است. اصول از تئوری ها سرچشمه می گیرند و انسان ها در این چارچوب ها شکل می گیرند تا ناشناخته های بشری را به بدیهیات و سوالات را به پاسخ ها تبدیل کنند. درخصوص کتاب «فن مطالعه» لیندا فریل انیس با ترجمه علی صلح جو چاپ مرکز نشر دانشگاهی و کتاب هایی از این دست می توان اظهار داشت که گامی مهم در این جهت برداشته شده است.

* عضو هیئت علمی دانشگاه پیام نور

زهره صفایی

در سال ۱۳۴۴ در اصفهان متولد شد. پس از اخذ کارشناسی ادبیات فارسی، رشته نویسندگی داستان کوتاه را به شکل غیرحضورى به پایان برد و عنوان طرح استاندارد مهارت داستان نویسی را نیز از آن خود کرد. محمدجواد جزینی اولین اثر خود را «تابستان پرماجر» نام نهاد و با انتشار کتاب های «ایل بی سوار» و «آب باد آتش» مجموعه داستان های خود را کامل کرد. او از حوزه ادبیات کودک و نوجوان نیز غافل نبوده است. «سفر»، «هوتک» و «روزی این چنین» از جمله آثاری است که جزینی در این عرصه به چاپ رسانده است. او که در جریان اشغال خرمشهر مجروح شده است، همین موضوع را دلیل پذیرفتن و انجام طرح پژوهشی «کتاب خرمشهر» که به گفته او به اشتباه «کتابشناسی خرمشهر» نام گرفته، می داند. «کتابشناسی خرمشهر» عنوان کتابی است که به کوشش جواد جزینی و چند تن از همکارانش، بیش از ۶۲۵۰ جلد کتاب و تقریباً تمامی کتاب های منتشر شده در مورد خرمشهر را از تاریخ ۱۳۵۹ تا ۱۳۸۵ معرفی کرده و به وسیله نشر شاهد چاپ و منتشر شده است. جزینی به سوال های ما درباره ابعاد مختلف این پژوهش پاسخ گفته است.

محمدجواد جزینی از «کتابشناسی خرمشهر» می گوید

دست نوشته های خرمشهر در یک کتاب

این نکته مورد اشاره قرار گرفته است. به عبارت دیگر ما صلاح دیدیم که تقسیم بندی، آمار و نتایج خود را بر اساس آنچه در شناسنامه کتاب ها ذکر شده، استوار کنیم و وارد مباحث کیفی نشویم اما در مجموع قالب خاطره پر کاربردترین قالب در حوزه کتاب های جنگ و خرمشهر است.

به نظر شما چرا تمایل نویسندگان به این قالب بیشتر بوده است؟

شنیدن و خواندن آنچه در روزهای مقاومت و فتح خرمشهر به وقوع پیوسته برای بسیاری از مردم جالب و جذاب است. بنابراین مردان و زنانی که این دوران را تجربه کرده اند به بیان و ثبت خاطرات خود پرداخته اند که در نتیجه کتاب های بسیاری با همین قالب - یعنی خاطره - چاپ و منتشر شده است.

به نظر می رسد که هر چه فاصله زمانی با فتح خرمشهر زیادتر می شود، قالب نگارش از خاطره به سمت داستان سرعت بیشتری می گیرد.

آمارها چنین ادعایی را تایید نمی کنند بلکه اسناد دسته اول مثل خاطرات و روایت زندگینامه ها هنوز اهمیت بیشتری دارد و به نظر می رسد در ثبت اسناد واقعی خیلی جلوتر است.

مشاهده می شود که یک کتاب گاه در حد تنها ۲۰ یا ۳۰ واژه معرفی شده اما کتاب های دیگر بیش از یک صفحه را به خود اختصاص داده اند. آیا این قضاوت به دلیل اهمیت کتاب ها بوده یا دلیل دیگری داشته است؟

امکان دارد کتابی علاوه بر موضوع خرمشهر، به موضوعات دیگری نیز پرداخته باشد. مثلاً کتابی که درباره هویزه نگاشته شده اما در فصلی از آن به خرمشهر نیز پرداخته، قسمت های مربوط به هویزه در یک یا دو جمله کوتاه و طبعاً بخش خرمشهر نیز خلاصه وار بیان شده است. عموماً خلاصه نگاری های ما عطف به خرمشهر بوده است و همین تفاوت در معرفی کتاب ها مشهود است.

مخاطبان این پژوهش چه کسانی هستند؟

این کتابی است پژوهشی و طبعاً برای استفاده پژوهشگران مناسب است - چه در مورد خرمشهر و چه در مورد جنگ - یعنی اگر در آینده کسی بخواهد مثلاً در مورد مقاومت خرمشهر بنویسد نیازی به جست و جو نخواهد داشت و ذیل عنوان خاطرات جنگ در زمان سقوط، همه کتاب ها را پیدا خواهد کرد. البته فراموش نکنیم که مرحله دوم این پژوهش لوح فشرده ای است که ناشر در حال آماده کردن آن است. این نرم افزار به مخاطب این فرصت را خواهد داد که به جای جست و جوی دستی و زمانبر از جست و جوی نرم افزاری بهره برد البته امیدوارم که ناشر بتواند تا همراه آن را نیز آماده کند.

فکر می کنید برای تکمیل هر چه بهتر پژوهش، خواهید توانست در چاپ های بعد علاوه بر رفع نقاط ضعف آن، کتاب های دو سال ۸۶ و ۸۷ را نیز به آن اضافه کنید؟

امیدوارم با تذکراتی که پژوهشگران و مخاطبان به ما می دهند و نیز اضافه کردن فصل محذوف کتاب و رفع نقص هایی که در جریان انتشار پژوهش اتفاق افتاده، بتوانیم کتابی جامع و کامل عرضه کنیم.

که در بالا نام بردید در کدام فصل از کتاب جای گرفته است؟

درواقع این کتاب چهار فصل داشت اما نمی دانم چه اتفاقی افتاده که ظاهراً در هنگام چاپ یک فصل از کتاب چاپ نشده است. البته خود ناشر نیز از این اتفاق اظهار تعجب کرد. فصل حذف شده کتاب فصلی بود که اطلاعات به دست آمده را توصیف آماری می کرد. مثلاً در این شش هزار عنوان کتاب، چه تعداد داستان، چه تعداد شعر، چه تعداد تحلیل نظامی بوده و یا چه تعداد از این کتاب ها را مردان و چه تعداد از زنان نگاشته اند. در واقع تمام اطلاعات را در قالب جدول و نمودارها، ارائه داده بودیم که متأسفانه چاپ نشده است. ما برای تهیه و تدوین این فصل زحمت بسیاری هم کشیدیم. در واقع مخاطب با مطالعه این آمارها به راحتی درمی یافت که مثلاً رشد تالیف کتاب در کدام سال ها افزایش پیدا کرده و در مقایسه با سال های پیشین چه اندازه بوده و... فصل اول کتاب نیز در اصل دو فصل بود که نمی دانم چرا در قالب یک فصل ارائه شده است. متأسفانه با بی دقتی هایی که در چاپ به وجود آمده، بخشی از زحمات پژوهشی، آمارها، ارقام، نمودارها و جداول حذف شده است.

در چاپ های بعدی این مشکل برطرف خواهد شد؟ امیدواریم که ناشر همت کند و بخش محذوف، را در کتاب بگنجاند. من تلاش می کنم که این فصل را تا چاپ بعدی در مطبوعات منتشر کنم. همچنین باید برخی از صفحات ناقص کتاب اصلاح شود.

شما در فصل اول کتاب عنوان کرده اید که پرکاربردترین قالب نگارشی برای کتاب های حوزه خرمشهر، قالب ادبیات داستانی است. آیا به نظر شما بیشترین کتاب های مربوط خرمشهر داستانی هستند؟

در شناسنامه برخی از کتاب ها عنوان «زندگینامه داستانی» به چشم می خورد. اما در شناسنامه کتاب ها عنوان داستانی ذکر شده است. ما نیز طبق آنچه در شناسنامه کتاب عنوان شده بود برخورد کردیم و وارد قضاوت کیفی و هنری نشدیم که این کتاب ها مثلاً خاطره یا... است. البته در پژوهشی که انجام داده ایم

از کتابشناسی های گذشته بود. تلقی ما از کتاب خرمشهر کتابی بود که حداقل ۲۵ درصد حجم فیزیکی یا محتوایی آن مربوط به خرمشهر باشد. به همین دلیل مجبور بودیم همه کتاب ها را دوباره مورد بررسی قرار دهیم. پس احتمال دارد که کتاب هایی وجود داشته باشند که نام خرمشهر را در خود داشته باشند اما در کتابشناسی ما جایی نداشته اند. دلیل آن هم این است که به حد نصاب ۲۵ درصد نرسیده. جالب است بدانید که نزدیک به ۵۰ عنوان کتاب را پیدا کردیم که در شناسنامه و عنوان کتاب نام خرمشهر وجود دارد اما در واقع هیچ ربطی به خرمشهر ندارد. به همین دلیل ما از این دست کتاب ها چشم پوشی کردیم اما در آمارها به این کتاب ها اشاره شده است.

به نظر می رسد که انجام پژوهشی به این گستردگی نیازمند بیش از یکی دو پژوهشگر باشد. در مورد همکاران و کسانی که در انجام پژوهش شما را یاری کرده اند نیز صحبت کنید.

درست است. مایک گروه پژوهشگر داشتیم. برخی از دوستان فیش های تهیه شده را به ما می دادند و چند نفر نیز اعضای گروه میدانی بودند. این تیم کارشناسی میدانی متشکل از هشت نفر بود که در طول مدت انجام این پژوهش با ما همراه بودند.

شما در یک تقسیم بندی در فهرست کتاب، پژوهش انجام شده را در قالب سه فصل جای داده اید. این تقسیم بندی بر چه اساسی صورت گرفته و آمارهایی

فتح خرمشهر

نقطه ای بسیار پراهمیت در تاریخ جنگ محسوب می شود. به همین دلیل بیش از ۹۰ درصد کتاب های جنگ حدافل اشاره ای به این شهر دارند

آقای جزینی! طرح پژوهشی «کتابشناسی خرمشهر» یا به گفته شما «کتاب خرمشهر» چگونه و چه زمانی آغاز شد؟

تقریباً از پاییز سال ۸۵ پژوهشی را با هدف دیگری آغاز کرده بودیم که با ایده ای که خانم نظری از دفتر اداره تحقیق و پژوهش های راهبردی بنیاد شهید به ما دادند بر آن شدیم که گزارشی از وضعیت کتاب های خرمشهر تهیه کنیم. این ایده به این صورت بود که کتاب های حوزه دفاع مقدس تا چه اندازه متوجه خرمشهر بوده اند و چه اندازه در شعر، داستان، پژوهش های نظامی یا تحلیل های اجتماعی - سیاسی بررسی شده است. برای این کار مجبور بودیم که همه کتاب های مربوط به جنگ را مطالعه کنیم به همین دلیل این پژوهش آغاز شد و تمام کتاب هایی که از سال ۱۳۵۹ تا سال ۱۳۸۶ منتشر شده بود مورد بررسی قرار گرفت.

در این پژوهش، کتابشناسی هایی که پیش از آن چاپ شده بود چقدر به شما کمک کرد؟

تا سال ۱۳۸۰ کتابشناسی هایی وجود داشت اما پس از آن خیر. حتی ما با بررسی کتابشناسی های قبل از سال ۱۳۸۰ به کاستی های آنها نیز پی بردیم. البته این ضعف آن کتابشناسی ها نبود، زیرا هر کار و اثری از کمبودها و ضعف هایی رنج می برد و ممکن است کسی بعداً این کتابشناسی ها را بخواند و اشکالاتی را در آن بیابد. به هر دلیل با جست و جوهای میدانی در کتابخانه ها تعدادی از کتاب ها را پیدا کردیم و به ویژه در کتابخانه ها و آرشیوهای شخصی برخی از دوستان، کتاب هایی را که در لیست کتابشناسی های موجود به چشم نمی خورد یافتیم، خصوصاً کتاب هایی که در سال های اولیه جنگ و در دهه ۶۰ منتشر شده بود. چون نظام ثبت و ضبط کتاب ها در آن سال ها خیلی دقیق نبود، بنابراین کتاب های زیادی چاپ و منتشر می شد، بدون این که در جایی ثبت و ضبط شود. در این سال ها کسی مجوز چاپ نمی گرفت و نهاد های مختلف بدون سازوکار خاصی اقدام به انتشار کتاب می کردند. بنابراین به رغم جست و جو در کتابشناسی های مختلف، بسیاری از کتاب ها را نیافتیم. در مجموع به معرفی چند عنوان کتاب پرداخته اید؟ ما در نهایت بیش از شش هزار و ۲۵۰ کتاب را در کتابشناسی خرمشهر معرفی کرده ایم. البته کتابشناسی خرمشهر بهانه ای شد که همه کتاب های جنگ را بخوانیم و به رغم این که بسیاری از نهاد های رسمی متولی این کار، تعداد کتاب های حوزه جنگ را تنها بیش از پنج هزار عنوان می دانند، آرشیو ما نشان می دهد که آمار اصلی هزار نسخه بیشتر است زیرا تعداد زیادی از آنها را در آرشیو شخصی دوستان علاقه مند به کتاب جنگ پیدا کردیم.

شما در این پژوهش چه کتاب هایی را به عنوان کتاب خرمشهر می شناختید؟ آیا صرف ذکر نام خرمشهر در عنوان یا بخشی از کتاب، موید ورود آن به این کتابشناسی بود؟

همه می دانند که فتح خرمشهر نقطه ای بسیار پراهمیت در تاریخ جنگ محسوب می شود. به همین دلیل بیش از ۹۰ درصد کتاب های جنگ حدافل اشاره ای به خرمشهر دارند. مبنای ما در این پژوهش، متفاوت

هنرمندان در «عکاسی و بازنمایی» از سبک شخصی می گویند

جهانی تازه از پشت دوربین

عکاسی هنر است یا صنعت؟ این سوالی است که از بدو تولد این هنر در حدود ۱۵۰ سال پیش توسط بسیاری از هنرمندان و منتقدان آثار هنری مطرح شد. بسیاری از آنها اعتقاد داشتند که عکاسی هنر نیست، چراکه تنها در آن به ثبت واقعیت پرداخته می شود و هنرمند نقشی در این آفرینش ندارد. در مقابل این دسته از افراد، کسان دیگری هستند که از قابلیت های عکاسی سخن گفته اند. سخن هر دو دسته به نوعی می تواند درست باشد، چراکه یک عکاس آماتور، می تواند آن را بدل به بازنمایی ساده و بی واسطه یک واقعیت عینی کند و یک عکاس حرفه ای می تواند نوع نگاه خود را با خودپردازی، انتخاب زاویه و کادر مناسب و بهره برداری از عمق میدان و انواع لنزها به نمایش بگذارد. در کتاب «عکاسی و بازنمایی» که در مجموعه مقالات مسائل هنر و زیبایی شناسی به تازگی منتشر شده، هر دو دیدگاه مورد بررسی قرار گرفته است. در فصل اول کتاب که به مقاله راجع اسکروتون اختصاص دارد، او به نظریه پردازی در مورد دیدگاه اول پرداخته است. او در مقاله اش استدلال می کند که عکاسی را نمی توان یک هنر دانست. در بطن استدلال اسکروتون این مفهوم جای دارد که رابطه ای «نیتمندانه» میان نوعی بازنمایی مانند نقاشی و بازنموده وجود دارد. مقصود اسکروتون این است که در نقاشی یا مجسمه سازی، چندی پیش از عینیت موضوع به نمایش گذاشته می شود و اثر هنری بیانگر اندیشه ای است که فرد هنرمند در خود آگاه یا ناخودآگاه خود داشته است. این منتقد برجسته هنری از سوی دیگر معتقد است که رابطه میان عکس و موضوع آن رابطه ای علی است، بدین معنا که عکس، صرفاً ثبت شکل ظاهری موضوعی است که در مقابل دوربین قرار می گیرد. به گمان اسکروتون، عکاسی برخلاف نقاشی، فرایندی مکانیکی است. در دو فصل بعدی کتاب، ویلیام کینگ و نایجل واربرتون، به مخالفت با دیدگاه

اسکروتون پرداخته اند. کینگ در پی نقض این استنتاج که عکس نمی تواند لذت زیبایی شناسی را ایجاد کند، از نگاه متفاوت ما یاد می کند که در دو مقوله نگاه به عکس و نگاه به واقعیت، اختلافی بنیادین دارد. نایجل واربرتون در مقاله اش شیوه دیگری را پیشنهاد می کند. به اعتقاد این منتقد هنری، اگر ما در پی فهم قابلیت های هنری عکاسی هستیم، باید توجه دقیقی به شیوه هایی داشته باشیم که هنرمندان عکاس با اتکا به آن سبک شخصی خود را پدید می آورند. او در ابتدای کتاب خود چنین می نویسد: «مقاله بحث انگیز راجع اسکروتون، «عکاسی و بازنمایی» بسیاری از نویسندگان را از خواب جزمی شان بیدار کرد. آنان با ناخشنودی در مقام پاسخگویی به این مدعای اسکروتون برآمدند که عکاسی هیچ گاه به معنای زیبایی شناسی کلمه، بازنمودی نبوده است.» در بخش دیگری از این مقاله آمده است: «راهی که عکاسان برای دستیابی به سبک شخصی در هنر

عکاسی می یابند به مراتب جالب تر از راه هایی است که منتقدان اسکروتون پیش می نهند. نخست باید روشن کنیم که مقصود از سبک شخصی چیست.» او با بیان آن که هر عکاس دارای سبکی شخصی است نشان می دهد که عکاس دیدگاه خود را در عکاسی اعمال می کند. ویلیام کینگ به بعد زیبایی شناسی عکس می پردازد. او این سوال را مطرح می کند آیا عکس چنین تمایلی را در مخاطب ایجاد می کند یا خیر؟ او ابتدا به بیان نگاه اسکروتون می پردازد و می نویسد: «موضع اسکروتون در قبال این موضوع مشخص است: به سیاق گذشته، عکس توان ایجاد این نوع تمایل را ندارد. شیوه بازنمایی مستلزم تسلط بر جزئیات است. اگر عکس از موضوع خاصی گرفته شده باشد، عکاس برخلاف نقاش، ناقد چنین توانی است.» مثال اسکروتون در مورد اثری که چنین تمایلی را ایجاد می کند، تابلویی از زمانه است. او شرح می دهد که هر بیننده ای با دیدن این

تابلو، نوع نگاه نقاش را درک می کند. کینگ در برابر ایده اسکروتون این سوال را طرح می کند که آیا عکاس باید از اهداف نقاشی هم تبعیت یا از آنها صرف نظر کند؟ کینگ به طور ضمنی نظرات اسکروتون را رد می کند. او برای اثبات حرف هایش عکس های مشهوری را به عنوان مثال بیان می کند. یکی از مثال های کینگ، عکسی از «آنسل آدامز» است: «آیا ماه زده شده ای؟ من شده ام؛ بعضی عکاس ها هم شده اند. آدامز هم شده. به این عکس نگاه کنید: «ماه و صخره قوس» سطح ماه در حالتی خاص با تمام جزئیاتش آشکار است و در آسمان صاف، بزرگ تر از حد معمول به نظر می رسد. ماه اندکی بالاتر از سایه ای ژرف، بر گوشه بالای سمت چپ صخره قوس و گرانیبی عظیمی قرار گرفته که تقریباً کل تصویر را اشغال کرده است.» به گفته کینگ، آدامز در «ماه و صخره قوس» اشیاء بزرگ تر از حد معمول به تصویر کشیده به طوری که گویی بیننده نزدیک تر ایستاده و حتی بالاتر از سطح دره در حال نگاه مستقیم به صخره قوس است، نه این که از پایین به بالا نگاه کند. او سایه ها و آسمان را تیره تر به تصویر کشیده تا کنتراست را شدیدتر نشان دهد. وی می افزاید: «این دگرگونی تقریباً اساسی در واقعیت، صرفاً حاصل بهره گیری از اختیارات عکاسی است. لنزهای تله، فیلتر نارنجی، ظهور طولانی تر از حد معمول و بهره برداری از روش برنینگ و داجینگ در مرحله چاپ.» گفته های ویلیام کینگ را می توان در یکی از جملاتش جمع بندی کرد: «دیدگاه من در مورد سبک شخصی در هنر عکاسی استلزامات متعددی دارد. در وهله نخست، برای فلسفه عکاسی. اکنون زمان بسط دادن به بحث هنر عکاسی و واریسی جنبه های باز نمودی آن است. در وهله بعد نمایشگاه های عکس در زمان حیات عکاس و پس از آن، نمایشگاه هایی با موضوع های ثابت، کتاب های عکس و بسیاری دیگر از موارد نمودی از آن است که عکاسی یک هنر مستقل به شمار می آید.»

مروری بر «معماری چین» ترجمه مرتضی هادی جابری مقدم

عبور دشوار واژه ها از دیوار چین

کارشناسان کشورهای دیگر قرار گرفت. وی در ادامه می نویسد: «رشد و تکامل لایه لایه و تدریجی عمران و ساخت و ساز شهری در تناظر با سلسله های متعدد حاکمیت و حفظ آنها، باعث شده که مطالعات تخصصی از وجهه های تاریخی برخوردار شود و در این بستر مسائلی از حوزه اجتماع، فرهنگ و سنت تاریخی چین مطرح شود.» به باور مولفان کتاب «معماری چین» هنگامی که در قرن نوزدهم میلادی مطالعات عینی وسیع تری در این مورد صورت گرفت، مواجهه با موضوعاتی که با جوهره معماری چین در ارتباط بود باعث شد که قضاوت اروپاییان دچار اشکال شود. مولفان این کتاب در ادامه مقدمه خود آورده اند: «کم دوامی ساختمان های چوبی و بی دقتی مکتوباتی که به توصیف این آثار پرداخته بودند، دو مانع رفع ناشدنی در دستیابی به جوهره معماری چین بودند. حقیقت این بود که فعالیت های باستان شناسان چینی و ژاپنی نشان داد که مشکل کم دوامی امری کاملاً نسبی بوده است.»

اینها در مهارت، تیزبینی و نکته سنجی سازندگان چینی در قالب عناصر شهری و بناهای متنوع بروز یافته است. مرتضی هادی جابری مقدم، مترجم کتاب «معماری چین» از سوی دیگر مهم ترین محل تداوم قصه ها و روایات را در آیین ها و مناسک می داند و معتقد است که بارزترین نماد این فرایند در مجموعه هایی همچون معابد، مقابر و حتی کاخ ها و در قالب مناسکی باشکوه به ظهور رسیده است. وی می افزاید: «نماد اسطوره های زمین، یعنی اندیشه باستانی وجود یک دنیای انسانی دارای چهار جهت و زیرکند آسمان، عمیقاً در آگاهی فرهنگی چینی ریشه داشته و به شکلی صریح در معماری و شهرسازی آنها به نمایش درآمده است.» این مترجم در مقدمه ای که بر کتاب «معماری چین» نوشته و ویژگی های تاریخی و وسعت جغرافیایی و شرایط خاص سرزمین چین را از عواملی دانسته که این معانی و مفاهیم طی حیات چند هزار ساله این تمدن از گزند حوادث مصون ماند و در نیم قرن اخیر بیش از پیش مورد توجه کاوشگران و

یوسف نگاریان: چسین با سابقه فرهنگی چند هزار ساله، همواره نکات جالبی برای پژوهشگران به همراه داشته است. هنر چینی در قالب تصویرگری ها، نشانگر سبک خاصی است و نمایش این کشور امضای منحصر به فرد خود را دارد. به غیر از این، هنر خوشنویسی، سفالگری، کتاب آرایی، نقاشی و موسیقی چینی ها نیز ویژه این کشور است. نمود این هنرها را می توان در معماری چین یافت. کتاب «معماری چین» که به تازگی توسط انتشارات فرهنگستان هنر به چاپ رسیده می تواند شروعی باشد برای شناخت بهتر معماری این کشور کهنسال؛ شناختی که به طور حتم کمک خواهد کرد تا به زمینه های متفاوت با فرهنگ ایرانی دست یابیم. مترجم کتاب «معماری چین» معتقد است که نمود فرهنگ و تمدن چین در وجه نمادین معماری و شهرسازی آن نهفته است و آشنایی با این هنر مجال مناسبی برای درک روایتی منسجم و پرمعنا از مفاهیم اسطوره ای مشرق زمین است. وی از سوی دیگر معتقد است که بسیاری از این اسطوره ها نه تنها در چین از محدوده بازنمایی حضور جهان متافیزیکی فراتر رفته اند بلکه افسانه های مربوط به جهان طبیعت و موضوعات آن، شرح احوال قهرمانان و حتی زندگی مردمان و قبایل مختلف را نیز بیان می کنند. وی بر این باور است که همه

مولفان برای نمونه از بیش از سی بنای تاریخی یاد کرده اند که در فاصله قرون یازدهم تا سیزدهم میلادی ساخته شده اند و هنوز پابرجا هستند. مولفان کتاب «معماری چین» در مورد مشکلات خود برای انجام چنین پژوهشی، به چند نکته اشاره می کنند. نویسندگان بازسازی ها و نوسازی های بی درپی که سبب شده تا چهره اصلی بسیاری از بناهای باستانی تغییر کند، یکی از این مشکلات عنوان می کنند. آنها معتقدند که این نکته سبب می شود تا مطالعه سیر تکامل تدریجی معماری این بناها با مشکل توأم باشد. در این مقدمه همچنین آمده است: «هنوز بسیاری از اسناد گردآوری و با یکدیگر تطبیق داده نشده اند. در این مسیر، ابهام در واژه شناسی و نبود واژه های متعارف در زبان های غربی، بر مشکلات افزوده است، لیکن با گام های بلندی که در مسیر مطالعه آداب و رسوم مردم چین در پنجاه سال اخیر برداشته شده است حقایق بسیاری از معماری و شهرسازی این سرزمین، از ابهام به در آمده و وجه پژوهشی یافته است. «معماری چین» در پنج فصل تدوین شده است. در فصل اول این کتاب به زمینه های فرهنگی پرداخته شده است. «شهرسازی»، «کاخ ها و معابد»، «معماری دینی و مقبره» و «خانه ها و باغ ها» از دیگر فصل های این کتاب هستند.

کتایون خوشابی از مهم ترین کتاب «جان بالبی» می گوید

نظریه دل بستگی

کتاب جان بالبی با زیر عنوان «نظریه دل بستگی» تالیف دکتر کتایون خوشابی و الهام ابو حمزه دوازدهمین جلد از مجموعه ۱۲۰ جلدی پیشگامان روان شناسی است که به تازگی از سوی نشر دانه روانه بازار شده است. بالبی جزو روان شناسانی است که توانست با ارائه نظریه دل بستگی و تبیین و آسیب شناسی رابطه کودک و مادر، ریشه بسیاری از اختلالات دوران کودکی و بزرگسالی را پیش روی روان شناسان و روان پزشکان قرار دهد. اهمیت موضوع این کتاب انگیزه ای شد تا سراغ دکتر خوشابی برویم و کم و کیف مطالب مطرح شده در این اثر را از زبان او بشنویم. دکتر خوشابی روان پزشک و فوق تخصص روان پزشکی کودک و نوجوان و عضو هیئت علمی دانشگاه علوم بهزیستی و توانبخشی است و ترجمه «درمان دارویی اختلالات روان پزشکی در کودکان و نوجوانان» اثر دیوید کوچر و «چگونه به کودکان بیش فعال کمک کنیم؟» اثر کیت.ای. اسپورر را در کارنامه دارد.

بالبی تعداد معدودی کتاب دارد و اغلب کارهایش به صورت مقاله ارائه شده است. ما به تمام کتابخانه ها از جمله کتابخانه ملی سرزدیم تا شاید منابعی را در این زمینه پیدا کنیم اما در نهایت دیدیم آنقدر که از مری اینسورت - به عنوان همکار بالبی - کتاب هست، راجع به بالبی نیست. البته همه کتاب هایی که راجع به اینسورت است بخش هایی را به بالبی اختصاص داده اند، به این ترتیب منابعی که ما استفاده کردیم بیشتر مقاله های بالبی بود چرا که او بیش از دو یا سه کتاب ندارد.

آیا سرفصل های این کتاب توانسته به طور کامل نظریه بالبی را پوشش دهد یا شما دست به گزینش برخی رئوس نظریات او زده اید؟

شاید بشود گفت نظریه او را به طور کامل پوشش داده یعنی ما دست به گزینش نزده ایم گرچه در هر کاری به هر حال نوعی گزینش صورت می گیرد. درباره نظریه بالبی تا جایی که من اطلاع دارم چیز زیادی از قلم نیفتاده یعنی هر آنچه درباره نظریه دل بستگی بوده در این کتاب به آن اشاره شده به خصوص از کسانی که از پیشگامان بالبی بوده اند و بر او تأثیر گذاشته اند و همچنین کسانی که بعد از او شروع کرده اند. در این کتاب مخصوصاً به نظریه های مری اینسورت که نظریه بالبی را کامل کرد اشاره شده است.

ظاهراً تا پیش از این، کتاب مستقلی درباره بالبی ترجمه یا تالیف نشده است و غالباً در کتاب های مرجعی مثل کاپلان، زمینه روان شناسی هیلگارد و... فصل یا فصلی به این نظریه اختصاص داده شده است. کتاب شما به عنوان اولین کتابی که به طور مستقل به نظریه بالبی پرداخته چه ویژگی هایی دارد؟

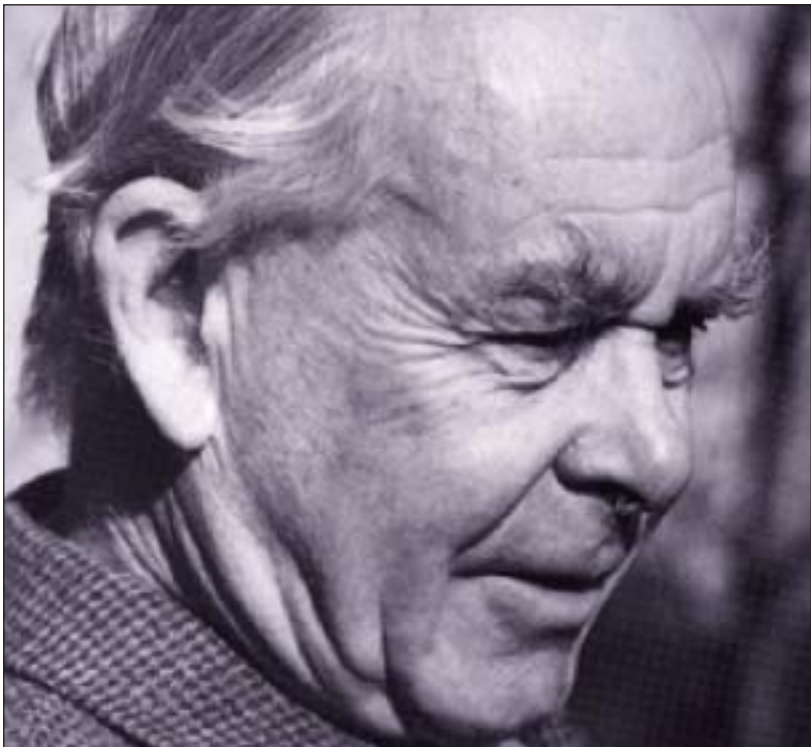
این کتاب در واقع نوعی گردآوری از نظریات مختلفی است که راجع به جان بالبی ارائه شده است. درباره نظریه بالبی افراد مختلفی صحبت کرده اند؛ افرادی نظیر ملانی کلاین، آنا فروید، مری اینسورت و کسانی که قبل و بعد از او توانستند به گسترش تئوری دل بستگی کمک کنند. این کتاب از زندگی نامه بالبی شروع می شود و به تئوری دل بستگی - که بالبی یکی از ابداع کنندگان بزرگ آن محسوب می شود - از دیدگاه های مختلف می پردازد و همچنین به آراء منتقدانی که نسبت به این دیدگاه نقدهایی داشته اند و کسانی که آن را مورد ارزیابی، تفسیر و تبیین قرار داده اند اشاره می شود.

بیشتر منابع انگلیسی که در پایان کتاب آورده اید منابعی قدیمی هستند. چرا از منابع به روزتری استفاده نکردید؟

به این دلیل که اینها هم مثل بقیه پیشگامان علم روان شناسی، قدیمی هستند از همان ابتدا که بالبی تئوری دل بستگی را مطرح کرد، کتاب های متعددی درباره نظریه او تدوین شد و کتاب های جدید زیادی در این زمینه موجود نیست.

معمولاً نظریه های اغلب نظریه پردازان در دهه های بعد از خودشان بارها بازنگری و حک و اصلاح می شوند. آیا در مورد بالبی به منبع جدیدی که نظریه او را مورد بازنگری قرار داده باشد برخورد کرده اید؟ تقریباً می شود گفت نه. به خصوص که این بازنگری بیشتر در زمان خود بالبی و همکاری او و مری اینسورت انجام شد چنان که تمام منابع و متونی که مربوط به نظریه دل بستگی هستند راجع به کارهای این دو نفر و احیاناً کسانی است که شاگرد بالبی بوده اند. شاید بشود گفت نظریه ملانی کلاین هم از قبل وجود داشت و روی آنها نقدهایی صورت گرفت. در مورد تئوری دل بستگی هم ما منابع مختلف را بررسی کردیم اما به نظر می رسید تغییر زیادی در این تئوری بعد از بالبی به وجود نیامده است.

در کشور ما غالب کتاب هایی که در حوزه روان شناسی چاپ می شوند پیش از آن که به طور مستقیم از کتاب آن نظریه پرداز اخذ شود از منابعی گرفته می شود که درباره آن نظریه نوشته شده اند. آیا برای شما امکان این که به آثار بالبی - نه آثاری که دیگران درباره او نوشته اند - مراجعه کنید وجود نداشت؟

رویکرد بالبی به مفهوم دل بستگی تا چه حد متفاوت از پیشگامان او و مفهوم رایج و متعارف دل بستگی در روان شناسی است؟

رویکرد بالبی شاخص ترین رویکرد در مورد دل بستگی است که در حقیقت رویکرد تمامی روان شناسان نسبت به دل بستگی، از نظریه دل بستگی جان بالبی نشئت می گیرد.

معنا و مفهومی که در همه جای دنیاتوسط کارشناسان مربوط به امور روان شناسی و روان پزشکی ارائه شده همگی به نظریه دل بستگی بالبی برمی گردد به این معنا که منظور از دل بستگی روابطی است که کودک با مراقبان خود به خصوص مادر از همان ابتدای تولد برقرار می کند. وقتی به دنیا می آید برای برقراری این رابطه علائم مختلفی را از خود بروز می دهد از جمله گریه کردن، نگاه کردن به صورت مادر و لبخند زدن و تا پایان ماه اول یاد می گیرد که به دنبال مادر بگردد. اما در تعریف دل بستگی گاهی بعضی افراد آن را با مفهوم پیوند اشتباه می گیرند در حالی که واژه پیوند با دل بستگی بسیار متفاوت است. پیوند به احساس مادر درباره فرزند شیرخواره اش مربوط می شود در حالی که دل بستگی به احساس و روابط حاکم بر رابطه فرزند شیرخوار با مادر برمی گردد. در حقیقت در دل بستگی، کودک مادرش را به عنوان منبع امنیت و آرامش

بنیان های رفتار کودکان

دکتر فرید فدایی* دوازدهمین کتاب از مجموعه ۱۲۰ جلدی بزرگان روان شناسی و تعلیم و تربیت که توسط دکتر کتایون خوشابی و خانم الهام ابو حمزه در ۱۵۶ صفحه تالیف شده است راجع به جان بالبی و نظریات او درباره دل بستگی است. اما فراتر از آن، تأثیر دیدگاه های متقدمین از جمله زیگموند فروید و آنا فروید و همعصران وی از جمله اریکسون و هورنای و نیز پژوهش های رفتارشناسان جانوران را در شکل گیری دیدگاه های بالبی روشن می کند که در زمان و مکانی خاص منجر به نظریه دل بستگی شد.

در این کتاب کم حجم اما پرمایه، رابطه نظریه دل بستگی با رویکرد روان کای، بنیان های زیست شناختی رفتار کودکان و نقش تعاملات فکری و تجربی همکاران بالبی از جمله مری اینسورت و جیمز رابرتسون در ذهنیت بالبی به تفصیل شرح داده شده است.

تأثیرات نظریه دل بستگی بر مفهوم سازی کنونی روان پزشکان و روان شناسان از رابطه هنجار و ناهنجار بین مادر و کودک فراتر رفته است و منجر به توصیه های عملی در مورد نگهداری کودکان در موسسات از جمله شیرخوارگاه ها و پرورشگاه ها، فرزندخواندگی و پیشگیری از بزهکاری کودکان و نوجوانان شده است که در این کتاب به صورتی منسجم سیر این موضوعات شرح داده شده است.

ارزیابی و انواع دل بستگی و عوامل موثر بر دل بستگی ایمن، رابطه دل بستگی و آسیب شناسی روانی، دل بستگی در بزرگسالی و نقش آن در گزینش همسر، بخش های دیگری از این کتاب را تشکیل می دهند. کاربرد درمانی نظریه دل بستگی موضوعی است که در این کتاب به اختصار مورد تحلیل قرار گرفته هر چند اهمیت آن، توجه بیشتری را اقتضا می کند از این رو این امر با توجه به حجم کتاب قابل توجیه است.

سرانجام ارزیابی انتقادی به نظریه دل بستگی نیز ارائه شده است که طبعاً لازمه کار علمی نه تنها ارائه شواهد به نفع یک نظریه یا تجربه، بلکه بیان شواهد معارض را نیز دربرمی گیرد.

«نظریه دل بستگی جان بالبی» کتاب مفیدی است که آشنایی کلی و مقدماتی را برای دستیاران روان پزشکی، روان پزشکان و روان شناسان فراهم می آورد و در عین حال با توجه به شیوه نگارش برای پدران و مادران و مربیان پرورشی نیز سودمند است.

* دانشیار و مدیر گروه روان پزشکی دانشگاه علوم بهزیستی و توانبخشی

جست و جوی می کند و مادری که به نیازهای کودکش در دو سال اول و به خصوص در سال اول به طور مطلوب و کافی پاسخ می دهد باعث می شود کودک احساس امنیت داشته باشد و فکر کند دنیای اطرافش کاملاً امن است. کودکی که گریه می کند و بلافاصله توسط مادر در آغوش گرفته می شود، نوازش می شود، این احساس آرامش و امنیت را راجع به دنیای اطرافش پیدا می کند و احساس می کند این دنیا قابل اعتماد و امن است و به این ترتیب مادران پاسخگو باعث دل بستگی ایمن در کودکانشان می شوند. بالبی معتقد است که یک فرد برای رشد سالم خود، نیاز به پیوند عاطفی دارد و والدین حساس و پاسخگو در حقیقت از این طریق پایه ای را برای سلامت روانی کودک طرح ریزی می کنند. اما اشتباه دیگری که از نظر واژگانی پیش می آید اشتباه گرفتن واژه دل بستگی با وابستگی است به این معنا که وابستگی به محض تولد نوزاد از همان لحظات اول تولد آغاز می شود یعنی نوزاد به طور کامل به مادر وابسته است ولی هنوز دل بسته نیست چون ایجاد دل بستگی تقریباً از شش ماهگی شروع می شود و هر چه زمان می گذرد دل بستگی بیشتر و وابستگی کمتر می شود. مثلاً از حدود شش تا هشت ماهگی که شروع روند دل بستگی است و تا حدود یک و نیم تا دو سالگی تکمیل می شود در همان دوران وابستگی کودک به مادرش کمتر می شود بنابراین اینها به نوعی با هم در تضادند و کودکی که دل بستگی ایمن دارد، کودک مستقلی است با حداقل وابستگی. در حقیقت وابستگی به نوعی مرحله ناپختگی محسوب می شود اما دل بستگی نیاز به تکامل و رسش دارد.

نظریه بالبی در دوره خودش تا چه حد توانست به عنوان یک نظریه جریان ساز عمل کند؟

نه تنها در دوره خودش توانست این کار را بکند بلکه هنوز هم ما در تبیین ویژگی های شخصیتی کودکان و همین طور بزرگسالان از نظریه دل بستگی بسیار استفاده می کنیم و با تقسیم انواع دل بستگی ها می توانیم اختلالاتی را که ممکن است فرد در آینده پیدا کند پیش بینی کنیم. کسانی که در کودکی دل بستگی ایمن ندارند - همان طور که بالبی و مری اینسورت در نوشته هایشان اشاره کرده اند - در دوران کودکی و همین طور در بزرگسالی، انواع بسیاری از اختلالات به خصوص اختلالات اضطرابی را تجربه می کنند. در حقیقت دیدگاه ما نسبت به دنیای اطرافمان به نوع رابطه ای که با مراقب اولیه یعنی مادر داشته ایم برمی گردد. تئوری دل بستگی بالبی بر خلاف بسیاری از نظریه هایی که طی سالیان مختلف بیان شده، کمترین میزان نقد و بیشترین میزان پذیرش را از طرف محافل علمی داشته و امروزه همچنان از نظریه دل بستگی برای فرمولاسیون و ارزیابی زندگی روانی یک فرد استفاده می کنیم.

یک جرعه از فنجان فلسفه

انسان بر خلاف دیگر جانوران تنها برای داشتن سرپناه، خوردن غذا و داشتن تن پوش، کار نمی‌کند نویسنده‌گان کتاب: انسان فقط برای زنده ماندن و غذا خوردن کار نمی‌کند، بلکه او کار می‌کند تا جهان را تغییر دهد. آنها در این کتاب سپس به دشوار بودن مقوله کار می‌پردازند اما به این نتیجه می‌رسند که: کار دشوار است اما بی نتیجه نیست.

کار سخت است ولی می‌تواند ما را خوشبخت کند، کار نکردن هم دشوار است، وقتی کارمان طاقت فرساست، کار حتی می‌تواند انسان را نابود کند و انسان نیازمند کار دیگران است، عنوان دیگر سرفصل‌های کتاب است و پس از آن به مقوله داد و ستد و اختراع پول پرداخته شده است. بچه‌ها در این کتاب به این نتیجه می‌رسند که با اختراع پول معامله آسان تر می‌شود چون مثلاً هیچ پزشکی به گوسفند و نان و شکر و قهوه زیادی احتیاج ندارد که بیمارانش در ازای معالجه به مطب او بیاورند! این طور است که به مرور، معامله پایاپای، جای خود را به معامله با پول رایج می‌دهد. انسان به خاطر انجام دادن معاملات بیشتر، تلاش می‌کند تکنیک‌های حمل و نقل را پیشرفته‌تر کند. نویسنده‌گان سپس با مثال زدن مجازات دزدان پول می‌گویند: به این دلیل دزدان را به زندان می‌اندازیم که پول نماینده کار دیگران است. دزدان فقط اسکناس‌ها و سکه‌ها را نذر دیده‌اند، بلکه کار دیگران را هم زردیده‌اند.

زشتی و زیبایی چیزی نیست که در آینه دیده شود، بلکه چیزی است که آدمی در درون خود احساس می‌کند و آن چیزی که در آینه می‌بینیم، تا حد زیادی به آنچه در درون حس می‌کنیم مرتبط است. این کتاب در صدد آن است که کودکان و نوجوانان را از زیبایی ظاهری به زیبایی درونی هدایت کند؛ همان زیبایی‌ای که به قول آگروپری، با چشم سر نمی‌توان آن را دید! در صفحه ۲۱ کتاب آمده است: ظاهر زیبایی هیچ ربطی به اخلاق خوب و مهربانی ندارد و برعکس، زشتی هم هیچ ربطی به اخلاق بد و بدجنسی ندارد. طرح چنین مسئله‌ای می‌تواند مخاطبان را به معنای درست چیزها و برداشت درست از آدم‌ها راهنمایی کند و آنها را از قضاوت تنها از روی ظاهر آدم‌ها باز بدارد چون زشتی رفتار آدم‌ها، زشتی واقعی آنهاست در حالی که زشتی ظاهری، با رفتار خوب به چشم نمی‌آید. نویسنده‌گان در صفحه ۳۶ موضوع دیگری را مطرح می‌کنند: زیبایی واقعی آن است که احساسات، شوق و شادی را منتقل کند. و در واقع چیزی به جز این نیست، چون احساس لذت از دیدن زیبایی‌هاست که میان همه آدم‌ها در سیلان است و هیچ وقت تازگی خود را از دست نمی‌دهد.

کار و درآمد

دومین جلد از مجموعه یک فنجان فلسفه، کار و درآمد نام دارد. این کتاب با مقایسه‌ای میان انسان و جانوران آغاز می‌شود و بر این مقوله تأکید می‌کند که

طرح مباحث فلسفی برای کودکان و نوجوانان، ضرورتی است که نمی‌توان اهمیت آن را در آینده فکری کودکان نادیده گرفت.

نشر ماهی با درک این ضرورت، همزمان با بیست و یکمین نمایشگاه بین‌المللی کتاب تهران، دو جلد نخست از مجموعه یک فنجان فلسفه را روانه بازار نشر کرد. این ناشر در پشت جلد این دو کتاب آورده است: یک فنجان فلسفه کودکان را برای می‌دهد تا درباره پرسش‌های مهم خود فکر کنند. و مسئله مهم هم همین است. در روزگاری که کودکان ذهن خود را با اطلاعاتی که بعدها در زندگی و درک معنای آن به کارشان نخواهد آمد پر می‌کنند، پیدا کردن یک درک بهتر از زندگی، غنیمی است که کمتر به دست می‌آید. مجموعه یک فنجان فلسفه تلاش می‌کند با طرح مفاهیم زندگی به زبان ساده، کودکان را در پیدا کردن بینش درست نسبت به پدیده‌ها و مناسبات زندگی یاری کند.

زشتی و زیبایی

زشتی و زیبایی عنوان نخستین جلد از مجموعه یک فنجان فلسفه است. معیار زیبایی چیست؟ گاهی پیش می‌آید که شیئی فقط به نظر ما زیباست و بقیه درباره آن این طور فکر نمی‌کنند. نویسنده‌گان این کتاب در صفحه ۱۴ نوشته‌اند: عشق و علاقه و تمایلی که ما به اشیاء یا افراد داریم، به آنها زیبایی می‌بخشد. انگار احساسات ما باعث می‌شوند زیبایی‌ای را ببینیم که با چشم عادی دیده نمی‌شود. در صفحه ۱۸ آمده است:

مجموعه یک فنجان فلسفه نوشته ریژیت لبه و میشل پوچ است که اولی در زمینه علوم ارتباطات تحصیل کرده و در حال حاضر وقت خود را به نوشتن اختصاص داده است و دومی، استاد فلسفه دانشگاه سوربن فرانسه است. فعالیت این دو نویسنده برای آشنا کردن کودکان و نوجوانان با فلسفه، شایان قدردانی است. تصویرگری این مجموعه نیز توسط ژاک ازم انجام شده که در قالب کاریکاتور، مفاهیم را به ذهن کودکان منتقل می‌کند. این مجموعه توسط مریم بانو موسایی با زبانی روان به فارسی برگردانده شده است. مترجم در این مجموعه نام‌های اروپایی را به نام‌های ایرانی برگردانده است که اگرچه ممکن است سبب شود مخاطب ایرانی با شخصیت‌ها احساس نزدیکی کند، اما در واقع نوعی وفادار نبودن به متن است که یکی از مشکلات ترجمه به شمار می‌آید. نشر ماهی این کتاب‌ها را بر روی کاغذ گلاسه با جلد سخت با شمارگان ۳۰۰۰ نسخه و بهای ۲۶۰۰ تومان منتشر کرده است. ناشر به مرور ۱۰ جلد دیگر از این مجموعه را نیز منتشر خواهد کرد.

بسمه تعالی

فراخوان

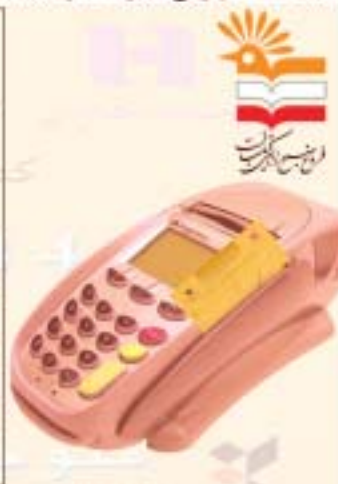

به منظور اجرای قانون برنامه چهارم توسعه فرهنگی، اجتماعی و اقتصادی کشور و برای هدفتن کردن یارانه‌های حوزه نشر و هدایت آنها به سوی مصرف‌کنندگان واقعی، طرح توزیع کارت الکترونیکی خرید کتاب ویژه دانشجویان، طلاب علوم دینی، اهل قلم و دیگر واجدان شرایط با حمایت معاونت امور فرهنگی وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی توسط موسسه خانه کتاب به اجرا درمی‌آید.

بر اساس این طرح، کارت الکترونیک خرید کتاب جایگزین بین‌های کاغذی شده و افراد با در اختیار داشتن این کارت و یک شماره رمز می‌توانند تا سقف شارژ شده در کارت، اقدام به خرید کتاب نمایند. بر اساس محاسبات و آمارهای موجود پیش‌بینی می‌شود در سراسر کشور حدود چهار میلیون نفر مشمول این طرح شوند. بر این اساس و به منظور ایجاد زیرساخت‌های لازم، ضروری است کتابفروشی‌ها که آخرین حلقه توزیع کتاب در کشور محسوب می‌شوند، به سامانه دریافتی این کارت‌ها مجهز شوند. لذا از کلیه ناشران و کتابفروشان که دارای مجوز معتبر از وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی و یا اتحادیه صنعتی بوده و تاکنون موفق به استفاده از این سیستم در فروشگاه خود نشده‌اند، تقاضا می‌شود جهت نصب دستگاه کارت خوان، فرم زیر را تکمیل و به همراه تصویر مجوز مربوطه به نشانی: خیابان انقلاب - بین صبای جنوبی و فلسطین - موسسه خانه کتاب - طبقه منفی دو ارسال و یا به صورت حضوری به موسسه خانه کتاب ایران بخش کارت الکترونیکی خرید کتاب مراجعه نمایند.

فرم درخواست نصب دستگاه کارت خوان

نام واحد فروشگاهی / کتاب فروشی / انتشاراتی	شماره تلفن:
نشانی:	سال تاسیس:
نشانی الکترونیکی:	مشخصات مدیر مسئول:
نام:	نام خانوادگی:
صادره از:	متولد:
	شماره شناسنامه:
	کد ملی:

این هفته با میثم جهانگیری؛ نویسنده داستان بلند «پیاده روی طولانی»

قصه ما دروغ بود!

موضوعات دارای خوانندگان زیادی هستند و حداقل خستگی کار در بدن نویسنده باقی نمی ماند اما در مورد آینده نمی توانم قاطعانه صحبت کنم. ممکن است در آینده هم به این شیوه بنویسم و یا ننویسم. ظاهراً شما شعر هم می گوید. کمی درباره حال و هوای شعرهایتان بگوید.

فضای شعرهای من با فضای داستان هایم تفاوت دارند. در شعرهایم دوست دارم بیشتر از فضای شعری امروز پیروی کنم و البته کمی هم سختگیر هستم. شاید این سختگیری به دلیل فضای مبهم شعر باشد که به نظر من سرودن یک شعر با رعایت چارچوب های اصولی کاری سخت است.

یعنی به نظر شما سرودن شعرا از نوشتن داستان آسان تر است؟

نه. بستگی به این دارد که روحیه آدم به کدام سو متمایل باشد اما روحیه من بیشتر متمایل به داستان است، یعنی این که داستان را خانه خودم می دانم اما شعر همیشه برای من به عنوان کشف یک دنیای تازه مطرح بوده است.

اگر به چند نویسنده نشان می دادم بهتر بود. سطح استقبال از کتابتان چگونه بود؟ دوستان نزدیکم خیلی از کتاب خوششان آمده اما این کافی نیست و باید به دنبال نظرهای مثبت و منفی دیگری جدای از حلقه دوستان باشم.

پایان بندی کار شما تا حدودی شبیه به پایان بندی کتاب های دیگر با همین موضوع بود، یعنی این که خواننده در پایان درمی یابد که همه چیز به خوبی و خوشی تمام می شود با وجودی که کل ماجرا خلاف این را ثابت می کند. چرا؟

اصلاً دلم نمی خواست که داستان پایان تلخی داشته باشد. همان طور که گفتم مخاطبان این گونه کتاب ها معمولاً جوان ها هستند و هیچ نویسنده ای نباید از دنیای پیرامون، دنیایی تلخ و تار و خالی از امید بسازد و جهان زیبایی آنها را در هاله ای از اندوه فروبرد.

پیش از نوشتن این کتاب کارهای دیگری هم داشته اید یا خیر؟

من در حوزه ادبیات تاکنون فقط خواننده بوده ام و دوست دارم این کار را ادامه بدهم، اما چند داستان کوتاه نوشته بودم که در چند نشریه چاپ شد.

باز هم می خواهید کارهایتان را با همین موضوع ادامه بدهید؟

خوشبختانه یا متأسفانه این گونه کتاب ها با این

شخصیت اصلی در ارتباطند همراه آنها به نیت درونی او پی می برد، یعنی خواننده در این کار یکی از اعضای حاضر در داستان محسوب می شود. بله، البته من از این زاویه به کار نگاه نکرده بودم. یکی از نکات بارز داستان، کشش های لازم برای کشاندن خواننده به دل ماجرا و نگه داشتن او تا پایان داستان است. آیا شما در این کار از نویسنده خاصی پیروی کرده اید؟

ذات این گونه داستان ها به شکلی است که خودبه خود برای خواننده جذابیت دارد اما نویسنده نباید اجازه بدهد که این جذابیت خواننده را به مسیرهای دیگری بکشاند و مثلاً آنها را تشویق به تقلید از شخصیت های داستانی بکند. همان گونه که می دانیم مخاطب این گونه کتاب ها اغلب قشر جوان هستند و این موضوع حساسیت قضیه را بالا می برد. داستان برگرفته از ماجرای واقعی است یا کاملاً تخیلی است؟

نیمی واقعیت و نیمی تخیل است. می توانم بگویم که فکر اولیه این داستان بعد از خواندن یک خبر در صفحه حوادث یکی از روزنامه ها در ذهنم ایجاد شد.

کارتان را قبل از چاپ به کسی نشان دادید یا خیر؟ حقیقتش خیر. شاید فکر می کردم که به عنوان اولین کار نباید این کار را بکنم اما بعدها فهمیدم که

میثم جهانگیری متولد ۱۳۶۳ در اولین کتابش تلاش کرده است به بازسازی یکی از وقایع مرسوم در جامعه یعنی عشق های دروغین بپردازد. این داستان که به لحاظ ساختار کاری قابل قبول است می تواند به عنوان کتاب اول یک نویسنده جوان مورد توجه قرار گیرد.

کتاب اول شما یعنی پیاده روی طولانی ظاهراً یک داستان بلند عاطفی است اما خواننده در لابه لای آن به برداشتی دیگرگون از حس اولیه می رسد. چرا؟

منظور من در این کتاب پرداختن به توهمات است که ممکن است به جای عشق، هر کسی را در دام خود اسیر کند. همان گونه که گفتید این داستان با حال و هوایی کاملاً عاشقانه شروع می شود اما من سعی کرده ام که راستین نبودن این عشق را در قالب اشاره هایی کوتاه درباره درونیات شخصیت اصلی آشکار کنم که امیدوارم موفق بوده باشم.

متأسفانه باید بگویم که موفق نبوده، چون خواننده با خواندن بخش قابل توجهی از کتاب ناگهان متوجه این موضوع می شود. این ضعف کار من است.

نه، ضعف نیست. اتفاقاً به دلایل مختلف خوب هم هست. چون خواننده مانند دیگر افرادی که با

در هفته گذشته از نظر انتشار کتابهای چاپ اول، انتشارات جهان کتاب با پانزده عنوان کتاب پرکارترین ناشر؛ خانم طلیعه خلعیان با پانزده عنوان پرکارترین مؤلف؛ و آقای یحیی اسماعیلیان با هفت عنوان پرکارترین مترجم بودند.

شاخص های آماری کتابهای بزرگسال

شاخص ها	مقدار	مشخصات کتابها
ارزاترین کتاب	۲۰۰۰ ریال	پایخ به ستولانی درباره سرطان، روما خوشنویس، ناشر: لوپشن، چاپ ۴۴، ۷ صفحه، ۳۰۰۰ نسخه
گرانترین کتاب	۳۹۵۰۰۰ ریال	مبانی طب داخلی سیسیل، محسن ارجمند، ناشر: ارجمند، چاپ ۱، ۱۶۰۰ صفحه، ۱۱۰۰ نسخه
بیشترین تیراژ چاپ	۵۹ مرتبه	قانون اساسی جمهوری اسلامی ایران؛ قانون اساسی مصوب ۱۳۵۸، اصلاحات و تفسیرات و تبیین قانون اساسی مصوب ۱۳۶۸ - ناشر: نشر دوران، چاپ ۱۲۸، ۵۰۰۰ نسخه، ۸۰۰۰ ریال
بیشترین شمارگان	۱۰۰۰۰۰ نسخه	آبرشته اسلامی ۲ (کلیه رشته ها)، حسین عزیزی، ناشر: دانشگاه پیام نور، چاپ ۷، ۱۸۴ صفحه، ۱۰۸۰۰۰ ریال
کمترین شمارگان	۲۰۰ نسخه	ماتریکس داروهای هومیوپاتی ارتباط با ریز داروها، ناشر: نشر السراویه، چاپ ۴، ۲۲۶ صفحه، ۶۰۰۰۰ ریال
بیشترین صفحه	۱۷۴۴ صفحه	مجموعه کامل قوانین و مقررات محتضای جزائی؛ با آخرین اصلاحات و تکالیفات لازماترنا مجلسی تشریفی، ناشر: کتابخانه گنج دانش، چاپ ۱۰، ۲۰۰۰ نسخه
کمترین صفحه	۱۲ صفحه	معرفی نرم افزار شاهنامه فردوسی (نسخه ویژه تلفن های همراه)، ناشر: مرکز تحلیفات کامپیوتری علوم اسلامی، چاپ ۱، ۱۲ صفحه، ۲۰۰۰ نسخه

شاخص های آماری کتابهای کودک و نوجوان

شاخص ها	مقدار	مشخصات کتابها
ارزاترین کتاب	۱۱۰۰۰ ریال	کتاب کار (همراهی برتر)، ریسی سوم دبستان، حسن سعیدی، ناشر: نشر مستوران، چاپ ۴، ۱۴۴ صفحه، ۲۵۰۰ نسخه
گرانترین کتاب	۱۷۹۵۰۰ ریال	چهارمستان، علی عزیزاده، ناشر: جهاد دانشگاهی واحد تهران، چاپ ۱، ۹۵۰ صفحه، ۱۰۰۰ نسخه
بیشترین تیراژ چاپ	۶۲ مرتبه	مجموعه سوالات طبقه بندی شدهی کنکور عمومی و پایه؛ سرانبری و آزاد ۷۵ - ۱۳۸۶؛ با پاسخ های کامل تشریحی؛ مطابق با جدیدترین تغییرات منابع درسی؛ اصلاح شده؛ ناشر: نوین پژوهش، چاپ ۳۶۴، ۵۰۰ نسخه، ۶۹۰۰۰ ریال
بیشترین شمارگان	۴۵۰۰۰ نسخه	کتاب کار (همراهی برتر)، ریسی سوم دبستان، حسن سعیدی، ناشر: نشر مستوران، چاپ ۴، ۱۴۴ صفحه، ۱۱۰۰۰ ریال
کمترین شمارگان	۵۰۰ نسخه	راهلما برای برنامه سازی ۱، رشته های کامپیوتر (سال دوم) شش ماهه ی فلس حرفه ای، مصطفی ابدالی، ناشر: نوین پژوهش، چاپ ۱، ۱۹۲ صفحه، ۵۰۰۰ ریال

تعداد ناشران در این هفته	تعداد کتابهای این هفته	تعداد پدیدآورندگان			
		مرد	زن	مرد	زن
۳۴۱	۳۴۱	۷	۰	۵۴۸	۷۶

* مؤلف: نامی پدیدآورگان (باشد نویسنده، ناشر، گردآورنده، مترجم و...) به جز مترجم

گزارش آماری هفته

گزارش آماری هفته از سوی بخش کتابداری و اطلاع رسانی "خانه کتاب" و براساس اطلاعات ثبت شده در بانک اطلاعات این موسسه ارائه می شود. از شنبه ۸۷/۲/۲۴ تا چهارشنبه ۸۷/۲/۲۸، ۸۲۴ عنوان کتاب در بانک اطلاعات خانه کتاب ثبت شده است. بیشترین تعداد کتابها در موضوع کودک و نوجوان و سپس دین بوده است. پس از آن به ترتیب موضوعات علوم عملی، ادبیات، علوم اجتماعی و سایر موضوعات قرار دارند.

گزارش آماری کتابهای منتشره در هفته گذشته (به تفکیک موضوع)

ردیف	موضوع	تعداد کل	تالیف*	ترجمه	چاپ اول	چاپ تجدید	تهران	شهرستان	شمارگان متوسط	حجم متوسط
۱	کلیات	۵۰	۴۳	۷	۳۰	۲۰	۴۲	۸	۲۵۱۸	۳۴۷
۲	فلسفه و روانشناسی	۲۹	۱۶	۱۳	۱۳	۱۶	۲۵	۴	۲۸۷۱	۲۶۹
۳	ادب	۱۲۸	۱۰۷	۲۱	۶۵	۷۳	۸۱	۵۷	۴۱۵۰	۳۱۶
۴	علوم اجتماعی	۹۱	۷۲	۱۹	۵۷	۳۴	۸۷	۴	۳۴۰۶	۳۲۲
۵	زبان	۳۲	۲۴	۸	۱۲	۲۰	۲۲	-	۲۹۷۷	۳۱۴
۶	علوم طبیعی و ریاضیات	۲۷	۱۹	۸	۱۸	۹	۲۶	۱	۲۷۶۹	۳۱۰
۷	علوم عملی	۱۱۲	۷۴	۳۸	۶۵	۴۷	۱۰۳	۹	۳۳۹۶	۳۶۵
۸	هنر	۲۵	۱۷	۸	۲۰	۱۵	۳۴	۱	۴۰۷۲	۲۰۹
۹	ادبیات	۱۱۰	۸۷	۲۳	۵۸	۵۲	۱۰۴	۶	۲۷۲۲	۲۴۶
۱۰	تاریخ و جغرافیا	۳۶	۲۲	۱۴	۱۳	۱۳	۲۲	۴	۲۹۶۰	۲۲۵
۱۱	آموزشی و کمک درسی**	۴۳	۴۳	۰	۱۸	۲۵	۴۳	-	۲۱۳۵	۳۱۹
۱۲	کودک و نوجوان	۱۴۱	۸۴	۵۷	۷۹	۶۲	۱۲۴	۱۷	۴۹۴۹	۷۴
	جمع بندی	۸۲۴	۶۰۷	۲۱۷	۴۵۸	۳۸۶	۷۲۳	۱۱۱	۳۱۶۰	۲۷۶

* آلیاد: به نامی اثری اطلاع می شود که ترجمه باشد. آثاری چون تصحیح، ترمیم، گردآوری، تخریب، شعر و نقاشی آن.
** منظور از موضوع آموزشی و کمک درسی، آلبوم کتابهایی است که به عنوان یادآور درسی و برنامه های آموزشی تمام مقاطع تحصیلی ابتدایی، راهنمایی و متوسط اول و متوسط دوم و دبیرستان تا تیرماه هستند.

شاخص های آماری کتابهای کودک و نوجوان

شاخص ها	مقدار	مشخصات کتابها
گرانترین کتاب	۹۹۶،۰۱۹ ریال	هری پاتر و زندانی از کابان، جوان کلین رولینگ، ویدا اسلامیه، ناشر: کتابسرای تندیس، چاپ ۱، ۱۹۶ صفحه، ۳۰۰۰ نسخه
بیشترین تیراژ چاپ	۲۴ مرتبه	الفبا را با شعر و رنگ آمیزی یاد بگیرید، ناشر: سید، چاپ ۶۶، ۲۰۰۰ نسخه، ۱۵۰۰۰ ریال
بیشترین شمارگان	۲۲۰۰۰ نسخه	شکل فرمزی، علی آشتاد، ناشر: موسسه انتشارات فدائی، کتابهای برفله، چاپ ۱۶، ۲۹ صفحه، ۳۵۰۰ ریال
کمترین شمارگان	۱۰۰۰ نسخه	کلاغه بگه خبر، شیر فوجی افلاک تو در دستر، محسن میهنی راد، ناشر: آینده علوم و پیشش، چاپ ۱، ۱۲ صفحه، ۵۰۰۰ ریال
بیشترین صفحه	۷۷۴ صفحه	من به بگو چرا و چگونه، آرژانی لوتوم، سعید درودی، ناشر: بهزاد، چاپ ۱، ۱۶۰۰ نسخه

در دسرهای سنگ قبر شکسپیر

درج یادداشت‌های نایاب بکت پس از سال‌ها در میان یادداشت‌های یکی از دانشجویان او پیدا شد. این متن که پیش از این هرگز منتشر نشده بود، موضوع اصلی کتابی قرار گرفته که با عنوان «بکت پیش از بکت» عرضه می‌شود و کمک می‌کند تا عقاید بکت به علاقه‌مندان معرفی شود.

این کتاب برای اولین بار نظرات جدیدی از ساموئل بکت؛ بزرگترین نویسنده قرن بیستم را درباره رمان مدرن منتشر کرده است.

این کتاب که توسط محقق شهیر لوخوئز تدوین شده براساس یک اتفاق تدوین شده است. نویسنده کتاب وقتی در حال تحقیق در پایان نامه دکترایش بود، در کتابخانه قدیمی دانشگاه ترینیتی شهر دوبلین یک دفترچه یادداشت یافت که به دانشجویی به نام راشل بوراس تعلق داشت. راشل هنگامی که ساموئل بکت در ترینیتی کالج دوبلین در سال‌های ۱۹۳۰ و ۱۹۳۱ تدریس می‌کرد، دانشجوی او بود. بکت ۲۵ ساله در این دوره یک سخنرانی ارائه کرده بود که بعدها هیچ یادداشتی از آن نداشت و این تصور به وجود آمده بود که متن این تحقیق گم شده است.

در کتاب بکت پیش از بکت دکتر لوخوئز یادداشت‌های این سخنرانی را ارائه کرده و به تفسیر آنها پرداخته است. او در خلال این کتاب به ارائه افکار بکت در زمینه رمان و مدرنیته می‌پردازد و از منظر جدیدی نظریات یکی از بزرگ‌ترین نویسندگان جهان را بسط می‌دهد.

او که برای ارائه این کتاب علاوه بر پایان دوره دکترایش، موفق به دریافت جایزه تحقیقاتی ۲۰۰۷ علوم اجتماعی و انسانی برای توسعه مطالعات ادبی تطبیقی در زبان فرانسه شده، با ارائه این کتاب، راز بیان هنری یکی از بزرگ‌ترین نویسندگان جهان را کشف کرده است. این کتاب که به وسیله انتشارات سوئیتر منتشر شده یکی از بهترین تحقیقات ادبی اخیر معرفی شده است.

تقلب کودکانه

کتاب «تقلب باحال» توانست جایزه کتاب کودک ردهاوس را از آن خود کند.

درک لندی نویسنده ایرلندی تبار کتاب «تقلب باحال» در حالی برنده جایزه کتاب کودک ردهاوس شد که در این دوره داوران این مراسم کودکانی بودند که خود کتاب را خوانده و به آن رای دادند.

لندی در خصوص این کتاب گفت: «در ابتدا من فقط یک عبارت دو لفظی داشتم: تقلب و باحال؛ اما همین دو لغت خیلی زود به من گفتند که چه باید بنویسم. در ابتدای کار من هیچ تصمیمی برای نوشتن کتاب نداشتم، بلکه می‌ترسیدم اما در یک لحظه ایده‌ای نصیب شد که حیفم آمد آن را بنویسم». جولیا اکسلشر ویراستار کتاب کودک گاردین، این کتاب را بر پایه یک ایده درخشان توصیف می‌کند.

جایزه کتاب کودک ردهاوس امسال بیست‌هشتمین سالی است که برگزار می‌شود و در سال جاری بیش از ۱۶۵ هزار نفر برای انتخاب کتاب این دوره رای دادند.

نخستین نمایشگاه دائمی کتاب در اندونزی هفته گذشته و برای اولین بار در تاریخ منطقه، اولین نمایشگاه و فروشگاه دائمی کتاب در اندونزی توسط اتحادیه ناشران این کشور تاسیس شد.

این اتفاق که به واسطه هم‌اندیشی یک گروه از مؤسسات انتشاراتی در پایتخت اندونزی رخ داده است منجر به افتتاح یک مرکز دائمی فروش کتاب

با هدف کمک به صنعت نشر و ترغیب مردم به مطالعه شده است. این مرکز که در نوع خود در اندونزی بی‌نظیر است، می‌تواند محلی برای ملاقات نویسندگان نو قلم و ناشران باشد. موسسان این مرکز معتقدند با افتتاح این مرکز، نویسندگان جوان که پیش از این مجبور بودند دستنوشته‌هایشان را برای انتشار به ده‌ها ناشر نشان دهند تا بتوانند یک ناشر برای کارشان پیدا کنند، این مرکز با تجمیع ناشران در یک محل مشخص، کار را برای آنان راحت کرده است.

این مرکز هفته گذشته همزمان با گرامیداشت روز ملی کتاب در اندونزی گشایش یافت. این تنها اتفاق این هفته مهم اندونزی نبود بلکه تانگ دسم وارینگین نویسنده و سخنران اندونزیایی برای تبلیغ کتاب جدیدش با هواپیما بر سر مردم جاکارتا پول می‌ریزد.

این تاجر و نویسنده اندونزیایی برای تبلیغ کتابش مبلغ ۱۰۰ میلیون روپیه را از آسمان بر سر مردم می‌ریزد. این نویسنده پولدار که کتاب اولش در خصوص تفکرات غیر متعصبانه بسیار پر فروش بوده، این شیوه را برای تبلیغ کتاب جدیدش برگزیده است.

درج یکی از شعرهای شکسپیر روی سنگ قبر او باعث شده مرمت آرامگاه او سال‌ها به تعویق بیافتد و حتی شرکت خدمات مهندسی و مشاوره‌ای مسئولیت این پروژه را نپذیرد

افتتاح نمایشگاه کتاب یونان

هفتمین نمایشگاه بین‌المللی کتاب یونان هفته گذشته در حالی در شهر تسالونیکی گشایش یافت که در سال‌های اخیر این نمایشگاه به آوردگاه کتاب‌های سیاسی و روابط بین‌الملل بدل شده است.

در نمایشگاه امسال ۲۰۰ ناشر از ۴۶ کشور جهان شرکت کرده‌اند که در روز پایانی نیز به بهترین کتاب سیاسی بنا به نظر اهل فن جایزه‌ای اهدا می‌شود.

امسال کشور فرانسه میهمان ویژه این نمایشگاه است و به همین خاطر ۲۵ نویسنده فرانسوی در این نمایشگاه حضور دارند.

نفرین نویسنده

خوشبخت باد آن که از این سنگ بگذرد / نفرین بر او که خاک مرا زیر و رو کند.

این شعر بر سنگ قبر شکسپیر نوشته شده و تصور می‌شود که نوشته روی سنگ از گفته‌های او باشد. جملات مذکور باعث شده که مرمت آرامگاه شکسپیر سال‌ها به تعویق بیفتد و حتی شرکت خدمات مهندسی و مشاوره‌ای که مسئولیت این پروژه را عهده دار است با بیان این که «نمی‌خواهیم نفرین روی سنگ دامن‌گیر ما شود» تاکید کرده که فقط مرمت حواشی بنا در دستور کار اوست.

نویسنده سالخورده

دومین کتاب خود را نوشت

ماریون یاکوبسن معلم بازنشسته در سن ۹۵ سالگی دومین داستان کودک خود را نوشت. ماریون یاکوبسن تنها دلیل نوشتنش را عشق و علاقه به بچه‌ها می‌داند اگر چه دومین کتاب او در لیست کتاب‌های پر فروش به شمار نیامده است. دومین کتاب او با نام «پدی: لاک پشت دل‌تنگ» یک داستان ۲۳ صفحه‌ای برای کودکان است که به حال و اوضاع یک لاک‌پشت تنهای بدون دوست

می‌پردازد.

این داستان به تازگی توسط انتشارات وانتیج پرس منتشر شده است. نخستین کتاب این نویسنده ۹۵ ساله سال گذشته با عنوان «چرا زرافه‌ها گردن درازی دارند؟» منتشر شده بود.

روایت فریبکاری بوش

هفته گذشته کتابی به قلم مدیر مطبوعاتی سابق کاخ سفید منتشر شد که به قول بسیاری شاید آخرین جنجال رسانه‌ای بزرگ دولت بوش باشد. نویسنده این کتاب، اسکات مک کله لان با حمله به رفتارها و سیاست‌های رئیس‌جمهور آمریکا اعلام کرد که بوش درباره جنگ عراق، مردم کشورش را آگاهانه و تعمدا فریب داده است.

نویسنده این کتاب ۳۴۰ صفحه‌ای در کتابش تاکید کرده است که جورج بوش، رئیس‌جمهور آمریکا با اتکا بر یک مبارزه تبلیغاتی سیاسی به جای اتکا بر حقیقت، تلاش کرد جنگ عراق را پیش‌برد در حالی که جنگ عراق یک خطای استراتژیک و جدی بود و خوددوی به‌عنوان یکی از دست‌اندرکاران امر مدعی است که برخی از واژه‌هایی که او از ستاد خبری کاخ سفید منتشر می‌کرده، تحریف شده و موجب گمراهی افکار عمومی شده است.

مک کله لان در بخش دیگری از این کتاب نوشته است که بوش به شدت تحت تاثیر مشاوران ارشد خود به ویژه کسانی که به طور مستقیم با امنیت ملی در ارتباط بودند، قرار داشت و همه این افراد مشاوره درستی به وی ارائه ندادند.

کتاب «یک دفعه چه خبر شد» به صراحت از سوء استفاده دولت‌مردان جورج بوش از احساسات آمریکایی‌ها پرده برمی‌دارد.

این کتاب که به بهای ۲۸ دلار عرضه شده است، شامل ۱۷ بخش جداگانه است و به نظر می‌رسد رکورد فروش کتاب‌های سیاسی را در هفته‌های آینده بشکند.

روایت اول شخص

فلسفه باستان شناسی

دکتر حکمت الله ملا صالحی؛ باستان شناس

افزوده‌هایی بر کتاب «درآمدی بر معرفت شناسی؛ باستان شناسی در غربال» داشتیم که باید در قالب اثر دیگری ارائه می شد اما به هر تقدیر به همان شکل ماند و ذیل نام کتاب، عنوان چاپ دوم - ویراست دوم - را بر خود گرفت. این کتاب جزو نخستین گام‌ها برای تبیین فلسفه باستان شناسی در ایران از خلال پرسش‌های همیشه در کمون عرصه باستان شناسی به شمار می رود البته این حرکت دهه هاست که در غرب صورت گرفته است.

در کتاب حاضر امکان‌هایی برای درک و پاسخ‌گویی به پرسش‌هایی از قبیل چرا باستان شناسی در دوره جدید ظهور کرد؟ ایجاد و زمینه‌های پیدایش تفکر باستان شناسانه را تبیین کرده‌ام. این کتاب از سوی موسسه توسعه دانش و پژوهش منتشر خواهد شد.

علاوه بر این، یک کتاب در انتشارات امیرکبیر در دست انتشار دارم که عنوان «انسان، سنت و فرهنگ» را بر خود دارد. این کتاب به بحث سرشت یگانه انسان و تقدیر او در حالت‌های جسمانی و روحانی می پردازد و مباحث زایش‌های روحانی آدمیزاد بسط داده شده است. علاوه بر این، ماهیت فرهنگی و کنش فعال روح از دیگر مباحثی است که در کتاب حاضر پی گرفته شده است. مجموعه‌ای از مقالات نیز - حدود ۱۵ مقاله - در حوزه زیبایی شناسی و هنر دارم که با برگردان یک گفتار از نیکلای بردیایف به همراه مقاله‌ای تحت عنوان «مفهوم دین در اندیشه الیاده» - به عنوان مقاله‌ای بر حسته در میان مجموعه مقالات ارائه شده در یادبود میرچا الیاده در آتن - همراه شده است.

به غیر از چند کتابی که عنوان شد، ترجمه یکی از کارهای بنیادین بردیایف چندی است به اتمام رسیده و هم اکنون در مرحله حروفچینی است. او در این کتاب که عنوان «حقیقت و وحی» را بر خود دارد بحثی مبسوط در حوزه فهم امر قدسی و مسائل درگیر با این فهم را ارائه می کند.

تفسیری دیگر

حسین استادولی؛ دین پژوه

در حال حاضر مشغول برگردان مجلد دوم اصول کافی هستم و به احتمال قریب به یقین انتشارات دارالتقلین مجلد اول این کتاب عظیم را در دو بخش مجزا (در قالب یک مجموعه دو جلدی) روانه بازار نشر خواهد کرد.

این کتاب جزو کتب اربعه شیعه و به تعبیری نخستین کتاب کامل حدیثی شیعه به شمار می آید و شامل سه بخش اصول، فروع و روضه است. علاوه بر این، مشغول ویرایش تفسیر آیت الله مشکینی بر قرآن کریم هستم که قرار شده سه مجلد اول آن تا پایان سال جاری از سوی انتشارات الهدی منتشر شود و دیگر مجلدات نیز (که جمعاً شش جلد می شود) ویرایش و تحویل ناشر خواهد شد.

این تفسیر توسط مرحوم آیت الله مشکینی برای نسل جوان نگارش شد و تائید از رحلت ایشان تا جزء بیستم قرآن شرح شده بود و استاد قصد داشتند پس از اتمام کار، آن را منتشر کنند که متأسفانه با رحلتشان این اثر گرانقدر ناتمام ماند. در این تفسیر، اعراب لغات قرآن و اصطلاحات اصولی و فقهی به بهترین شکل رعایت شده و از این حیث برای طلاب بسیار موثر خواهد بود. مفاتیح الجنان را نیز به فارسی ترجمه و تصحیح کرده‌ام که به زودی از سوی انتشارات محراب قلم منتشر خواهد شد.

از بوسعید تا جامی

دکتر عبدالوهاب شاهروبی؛ مدرس ادبیات

تصور می کنم انتشارات سمت در آینده‌ای نه چندان دور اولین مجلد کتاب درسی «متون عرفانی به زبان فارسی» را که بخش نظم آن توسط من آماده شده روانه بازار کند. من این بخش را در دو جلد سامان داده‌ام که اولین مجلد آن عنوان «برگ بی برگ» را بر خود دارد و شاعران پارسی زبان از سنایی تا عطار را دربرمی گیرد و مجلد دوم از مولانا تا عطار را در خود جای داده است.

در مجلد اول این کتاب دو جلدی علاوه بر ذکر ویژگی‌های متون عرفانی، اهداف این درس نیز تشریح شده و در ادامه ابتدا نمونه‌هایی از راه‌اندازه‌ها (شامل تجارب اولیه عرفانی در آثار ابوعلی واعظ سرخسی، شیخ ابوذر بوزجانی، پیرابوالقاسم بشر یاسین، شیخ ابوعلی دباع و شیخ ابوسعید ابوالخیر) و به ترتیب ترانه‌هایی از ابوسعید ابوالخیر، خواجه عبدالله انصاری، احمدغزالی، باباطاهر و عین‌القضات همدانی همچنین قلندرانه‌هایی از سنایی و عطار آورده شده است. البته با این تاکید که سعی شده از ارائه آثار منسوب به شاعران اجتناب شود و تنها اشعاری در این مجموعه حضور دارند که جزو کارهای قطعی شاعر محسوب می شوند. اما در مجلد دوم با عنوان «شراب بندگی» همین روند از عارفانه‌ها (با آثار مولانا) آغاز شده و به ترتیب نمونه‌هایی از عاشقانه‌ها (آثار عراقی و سعدی)، رندانه‌ها (حافظ) و نیز آثار جامی، هاتف اصفهانی و حاج میرزا حبیب اصفهانی ذکر شده‌اند. در اینجا ذکر این موضوع را ضروری می دانم که این درس در دوره کارشناسی ارشد بخش دیگری (نثر) نیز دارد که مسئولیت آماده‌سازی آن بر عهده دکتر تقی پور نامداریان است.

کار پژوهشی بعدی من که آن هم جزو کتاب‌های دانشجویی در دوره کارشناسی ارشد (علوم قرآنی یک) به شمار می آید، کتابشناسی علوم قرآنی است که قصد دارم با عنوان اصلی «کلبانگ آسمانی در علوم قرآنی» تحویل ناشر بدهم. در این کتاب آثار موجود از قرن دوم تا چهاردهم را به دو زیرگروه تاریخی و موضوعی (تاریخ قرآنی، محکم و متشابه، مفردات، قرائات قرآن، کتابشناسی اعراب، تحریف ناپذیری، ناسخ و منسوخ، اعجاز قرآن، اسباب نزول و احکام قرآن) دسته‌بندی کرده‌ام.

بازیگر در قاب کتاب

دکتر بهزاد قادری؛ مترجم و پژوهشگر تئاتر

پس از انتشار کتاب «ایسن؛ آرمان شهر و آشوب» که مجموعه مقالات پژوهشی مرا حول اندیشه و هنر هنریک ایسن در خود گردآورده بود و نشر پرسش آن را در نمایشگاه بیست و یکم روانه بازار کرد، برگردان نمایشنامه‌ای از لرد بایرن را برای انتشار به این ناشر سپرده‌ام.

این نمایشنامه با عنوان «ساردانا پولس» یکی از مهم‌ترین کارهای بایرن در عرصه نمایش به شمار می آید. او در این نمایشنامه ماجرای یکی از شاهان اعصار اولیه (تاریخ کهن تمدن‌های دجله و فرات) را روایت می کند که از سلطنت خویش و از این که مردم به خاطر ترس احترامش می کنند بیزار است و پایان اسطوره‌ای آن نیز مویده این ادعاست که کتاب حاضر جزو مهم‌ترین نمایشنامه‌های بایرن محسوب می شود.

علاوه بر این، مجموعه مقالات این سال‌ها در حوزه‌های مختلف مطالعات فرهنگی، ادبیات نمایشی، نقد و نظریات ادبی را در سه جلد مجزا برای چاپ به انتشارات نغمه زندگی سپرده‌ام که هنوز نام مشخصی بر خود نگرفته است.

نشر نیلا برای سامان دهی دانشنامه نمایش، کاری از بنده (ابتدا به عنوان یک کتاب کوچک) روانه بازار خواهد کرد که در اصل پژوهشی متن محور در مورد نمایش نامه‌نویسی علی نصیریان است و طی بازخوانی سیر صعود و افول نمایشنامه‌نویسی آقای نصیریان، به نوآوری‌های این نمایشنامه‌نویس در بازآفرینی

بهزاد قادری

حسین استادولی

عناصر دراماتیکی بومی نظیر نمایش تخت حوضی، تعزیه و ... تاکید شده است.

در کتاب حاضر، نمایشنامه‌های آقای نصیریان از دهه ۳۰ هجری شمسی تا امروز - حدود ۱۲ نمایشنامه - مرور می شود و قصد دارم در فرصت پیش رو گفت‌وگویی نیز با ایشان در کتاب حاضر بکنم چرا که اساساً نصیریان در پایه‌گذاری تئاتر ملی جایگاه درخور احترامی دارد.

علیرضا نیافر

حکمت الله ملا صالحی

واژگان ماوراءالنهر

شهاب‌الدین فرخ یار؛ پژوهشگر

پس از انتشار کتاب «صبح جوانی ما» نوشتن ساتن اولوغ زاده، نویسنده معاصر تاجیک با شرح لغات دشوار و مقدمه من که چندی پیش از سوی نشر نی روانه بازار شد، قصد دارم اثری از صدرالدین عینی، نویسنده بزرگ تاجیک را به یکی از ناشران دوست بسپارم.

این کتاب که عنوان «مرگ سودخور» (ریاخوار) را بر روی جلدی دارد گزارشی است از انحطاط اجتماعی تاجیکستان در دوران گذشته از ورای زندگی یک ریاخوار روایت می شود.

این کتاب شامل شرح حدود سه هزار واژه ماوراءالنهر به اضافه مقدمه‌ای در مورد جایگاه این کتاب است. علاوه بر این دفتر اول «یادداشت‌های تاجیکستان» آماده انتشار است که با فراغت یافتن از ساخت یک فیلم مستند درباره مراسم عید فطر در یکی از روستاهای تاجیکستان - که مراحل نهایی اثر را پشت سر می گذارد - قصد دارم آن را به یکی از ناشران دوست بسپارم.

سبک کار من در این یادداشت‌ها به نوعی یادآور کتاب پیشین من یعنی «افغانستان سرزمین دره‌ها» است و در خلال روایت تحولات دوره استقلال تاجیکستان، یک بررسی جامعه‌شناختی - مردم‌شناختی در بستر تاریخ ارائه می کند. البته هنوز نام قطعی این کتاب مشخص نیست.

یادیاران شهید

علیرضا نیافر؛ شاعر

روی پله بعد از ظهر و کسی تولد مرا جشن نمی گیرد آخرین کتاب‌هایی است که در آستانه نمایشگاه بیست و یکم به طور همزمان از من به چاپ رسید.

در این مجموعه هاسعی کردم با ایجاد فضاهای ذهنی و بعضی دغدغه‌های زبانی، دنیایی شخصی بیافرینم. از این حیث باید گفت که گزینش پیش رو چنان بود که مخاطب در توریق این مجموعه‌ها تلاش شاعر را در بکارگیری امکانات زبانی بیشتر مشاهده می کند.

علاوه بر این دوکار، هم اکنون دو اثر دیگر در دست چاپ دارم که دربرگیرنده کارهایی با محوریت دفاع مقدس است و تصور می کنم در آینده‌ای نه چندان دور توسط انتشارات شوکا روانه بازار شود.

اولین کار، عنوان «دره‌های تو عاشقانه مدرن نوشتن» را بر پیشانی دارد و دربرگیرنده دلنوشته‌های این سالها در قالب تغزل منشور است که سعی شده صمیمیت و روانی کلام در آنها حفظ شود. کار بعدی اما با نام «به تاریخ عشق» مجموعه شعری درباره دفاع مقدس است.

این کتاب دربرگیرنده شعرهایی است که درپانزده سال اخیر علاوه بر انتشار در مطبوعات، در کنگره‌ها و یادواره‌های شهدا قرائت شده‌اند. ویژگی این اشعار در این است که تمامی آنها حاصل خاطرات و مشاهدات خودم در دوران دفاع مقدس و یادواره‌ای است از دوستان جانباز و یاران شهیدم به همراه عکس‌هایی از آن بزرگواران که به بیان درد دوری از یاران شهید می پردازد.